37
23 E
12

11A5 1120

Digitized by Google

JOANNIS PETRI BELLORII
R O M A N I
ADNOTATIONES

Nunc primum evulgatæ

IN XII. PRIORUM CÆSARUM NUMISMATA

A B

ÆNEA VICO PARMENSI

O L I M E D I T A

Noviter additis eorumdem CÆSARUM imaginibus majori forma à præſtantioribus Calchographis æri inciſis

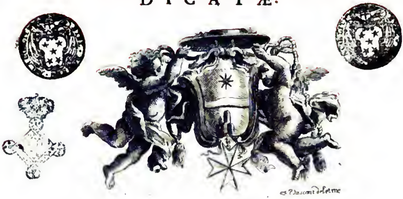
Eminentiſſimo ac Reverendiſſimo Principi Domino

D. ALEXANDRO

S. MARIÆ IN COSMEDIN S. R. E. DIACONO

CARDINALI ALBANO

D I C A T Æ.

Impenſis Fauſti Amidei Bibliopolæ in via Curſus.

ROMÆ, MDCCXXX. Typis Antonii de Rubeis, in via è Foro Rotundæ, ad Sem.Romanum.

S U P E R I O R U M P E R M I S S U.

Digitized by Google

EMINENTISSIME, AC MERITISSIME

PRINCEPS.

QUÆ plura prodiere monumenta *Veterum*, quæ *Recentiorum* pleraque reteguntur, ac meliori auſpicio pro comparatione ſcientiarum modò renovantur in dies, nemini ſanè dubium eſt, EMINENTISSIME, AC ORNATISSIME PRINCEPS, quin ſemper ſingulari commendatione quadam digna fuerint, ac ſint impræſentiarum: ſiquidem ea ſtudia, & ſiquæ ſint alia ornamenta virtutum, quæ noſtris hiſce temporibus quodammodo ſarta tecta ſervantur, quæque nobis non parum præſtant utilitatis pro omnigena, feliciorique inſtitutione ſcientiarum, *Majorum* quidem vigiliis, ingentique ipſorum curâ, & labore ad nos pervenere; cæterùm non alio, inquam, intuitu, niſi quia omnes ingenuæ *Poſteritatis* artes eorummet præſidio, ac munimine meliorem perduci poſſent ad frugem, vel incrementum. Verùm quia ſæpe numero in his capeſſendis non omnes eadem inceſſit addiſcendi cupido (quod haud abſimile in cibis edendis plerumque experimur: cupedia enim quæ uni grata, & jucunda contingunt, alteri fortè vel obſoleta, vel nonnunquam ad nauſeam) neque idem *Cultorum* uſus, neque omnium, ut cuicumque patet, par eſt conditio ſtudiorum. Equidem partim eorum vix quidpiam utilitatis; par-

Digitized by Google

tim plus voluptatis ; nonnulla verò è contra utilitatem ſimul redolent, ac voluptatem: relaxant enim animos, vel recreant, eoſque ingenuis, ac honeſtis artibus exornant. Propterea quæ facultates pro univerſo regimine ſcientiarum ad rectam mentis inſtitutionem cultioris præſeferunt doctrinæ notam & luculentam quippe, qua cupidi earumdem *Fautores* alliciantur, & expeditamne, ut ſæpe contigit, deterreantur, majorem ſanè promerentur laudem; maximam verò, ſi ultra reconditiorem, digrioremque doctrinam, qua rectè mentem erudiunt, ſi ultra tenorem diſertè docendi, dicendique nitorem concinnè & eleganter, tuentur ſimul cum tali eruditione conjunctam, principem quippe, ac exquiſitam hiſtoriam. Itaque palam eſt noſtros quidem animos multifariam & varietate rerum, & multiplici doctrinarum utilitate, ac amænitate oblectari; θέγει φρένα τὸ ἡδὺ τεχνῶν. Sunt enim qui *Poeſis* fabellis omnibus conditæ leporibus detinentur. Sunt qui *Oratorum* locupletiſſimo dicendi penore. Plerique *Matheſis* circinis omnem operam, totumque ſtudium dedêre, alii aliis ingenuis artibus *Medicinæ*, *Juriſprudentiæ*, *Theologiæ*, prout trahit ſua quemque voluptas. Non deſunt, qui *Philoſophiam* fæcundiori calamo uſque ad ſydera extollunt: ſiquidem commune eſt ſapientum proloquium, quod *qui cæteras facultates Philoſophiâ non temperat, conſilio recto non imperat:* etenim ſine prævia ejuſdem face omnia obſcura, omnia præpoſtera, & impervia contingunt. Hinc graphicè Lucretius.

ſi prava eſt regula prima,
Normaque ſi fallax rectis regionibus exit,
Et libella aliqua ſi ex parti claudicat bilum
Omnia mendoſè fieri.

Ita profectò & ipſe quoque Philoſophiam fore matrem, ac ſcientiarum ferè omnium altricem non inficior. At ſubit è duobus unum, quod mihi doluit, doletque ſemper, & quidem impenſiùs nimirum quod culpâ, & impudentiâ quorumdam facundis, ſed infæcundis loquacitatibus Philoſophia mater viſa eſt commigrare in meram philologiam, vel inquam circulatoriam artem quadam nundinatione, & lenocinio verborum ob innovandi libidinem, vel cacoethem. Dolet non minùs alterum, quod nonnulli Sophiſtæ eam majori ex parte reddidere captioſam, ac diſſidiis, tricisque involutam propagarunt, à quibus potiùs fallere, fallique diſcimus. At faceſſant hinc quæſo hujuſmodi Aſſertores, qui tamquam noctuæ cum umbris in gurguſtiis habitent. Verùm ut ut hæc ſint, ac contingant, inconfeſſo tamen eſt (quiſque pro re nata plaudat, vel blateret) quod quævis ars, vel facultas habet patronos, vel fautores ſuos, quos ſi Philoſophia, ſiquæ aliæ ſcientiæ proprios prælaudant, plures & emeritos habet etiam *hiſtoria*, hocce tamen diſcrimine, quod Philoſophia, & nonnullæ aliæ facultates animos edocendo perficiunt; hiſtoria verò recolendo perfectos comprobat, confirmatque; ex illis pleræque non multùm utiles; hæc autem utilis, veritatis eſt ſedes, domicilium, aut propugnaculum; ex illis quædam rabidâ vetuſtate obſoleſcunt nonnunquam; hæc nedum ab injuria temporis reparat, & reſtituit eaſdem redivivas, ſed etiam experientiam fovet, ac virtutum

tutum nitorem, vitiorumque deformitatem explanat. Propterea meditanti mihi tantopere, & majora *Veterum* evolventi, *Recentiorumque monumenta*, potiſſimùm quippe, quæ ad rem numariam attinent, nuper obvias ad me perveniſſe contigit haſce *Joannis Petri Bellorii* haud antea editas *adnotationes in XII. priorum Cæſarum numiſmata*, aliàs olim ab Æ*nea* Vico evulgata, quorum autem opera Virorum quo fuerint adjumento ſelectioris literaturæ ſtudioſis, qualemque ſibi vindicarint laudem huc uſque plana & viſa jam res eſt. Itaque ſi omni jure officiorum me tibi, Eminentissime, ac Ornatissime Princeps enixè noverim obſtrictum *adnotationes* ipſas meritò tibi ſiſtere in votis habui; verùm præcipua hujus obſervantiæ cauſſa mihi fuit non is profectò, qui communiter exoritur intuitus è præclariſſimo tui nominis genere, non qualis è tua, tuorumque tam honorificâ, qua fulges, dignitate ſuſcipitur (publicum enim ad morem hæc plurimùm prævalent) ſed quod præ aliis in hac vita commendandum eſt, quod optimæ Te refertiſſimum eruditionis, atque cultorem omnium bonarum artium amantiſſimum puto, earumque præſertim quæ ad antiquæ ſupellectilis hiſtoriam attinent; ubi quemadmodum gaudes vetuſtis Romanorum ſymbolis, ac hiſtoriis, quæ primævi eorum imperii produnt dignitatem, ita parem eiſdem excolis genium, Romanamque mentem. Quod ſi *hiſtoriæ qualitas*, *vel natura* in eo ſita eſt quod *ſit rerum publicè geſtarum diffuſa*, *& continuata narratio*, quam ſupellectilem conferat reliquis diſciplinis, qualiſque fuerit fructuoſa ſeges, vel ejus materies, doceant Herodotus, Thucidides, Xenophon, Polibius, Dionyſius Halicarnaſſeus, Salluſtius, Livius, Diodorus Siculus, Cornelius Tacitus, Appianus, ceterique id genus Hiſtoriarum primæ notæ ſcriptores. Attamen inter præcipuas iſthæc *Auguſta XII. Cæſarum* recenſetur *hiſtoria*, quæ quantâ mehercle magnificentiâ, dignitate, ac amplitudine reliquas antecellit, tantæ molis erat de ea ſcitè & magnificè loqui. At bone Deus! ubi modò tam vehemens dicendi, ac diſerta facultas? ubi bonarum artium cultus? ubi virtutum præſidia, vel comitatus? Itaque age macte virtute Alexander Princeps meritissime, planum effatum: oppoſita juxta ſe poſita magis elueſcere: non enim rationem *albi* (cujus candoris nomen & omen habes) adamuſſim, & peræquè diſcernimus, ni ei appoſitè obveniat nigrum; neque virtutum proprium, ac debitum metimur nitorem, niſi ignorantiæ vel oppoſitione vitiorum. Ac propterea ſi fœda crimina vitæ, ſi plerumque commiſſæ tot piacula culpæ triumphali invehuntur curru; ſi vitiis tàm *bene*, literis autem huc uſque tam malè *ventum* eſt; quantò magis contra pro tempore virtus eluceſcit, ſiquos exornat Fautores ſuos. Quæ igitur potiſſimùm eſt tuæ mentis integritas, quæ virtus, ac ſuavitas morum, quæ, qualiſque tua ſcientiis adipiſcendis ſolertia ob animi tui honeſtatem probè, pièque excolendam, quanta ſollicitudo ad omnigenam, rectamque vitæ inſtitutionem, liceat mihi modò, ſi affatim non mihi ſuppetunt vires, ſic leniter, tenuique penicillo adumbrare, non inquam pingere, leviter enarrare, non exornare. Ceterùm ſiquid honorificentius, ſiquid ſublimius, ſiquid præſtantius publicè, aut privatim malis expreſſum, recole quid de tua ſumma dignitate, quid de am-

plitudine ſentiant non quidem dumtaxat Romæ vulgus, ſed potiùs concors Literatorum cœtus. Prætereo tamen quæ de tuis *Majoribus* innumera typis prodita in *albo* tuo meritò continentur præconia, prætereo præſertim ea quæ de Patruo tuo felic. record. CLEMENTE XI. Pontifice Maximo ſingulari ſapientiæ Vindice, ejuſdemque Cultorum Aſſertore, nam de his ſat eſt cum Claudiano.

Per lauros numerantur Avi ſemperque renati
Majeſtate virent & prolem fata ſequuntur,
Continuum ſimili ſervantia lege tenorem.

Quod ſi rerum geſtarum, avitarumque virtutum Te exhibes, Romæ, non minùs hæres, quàm æmulator, gaudete jam tandem, & adeſte huc omnes pulverulenti Philoſophi, vos omnes doctrinarum Cives, alliciat vos fauſtus Venuſini cantus.

Sint quos curriculo *pulverem olympicum*
Collegiſſe juvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evehit ad Deos.

Lætetur inſuper Roma, & exultet, *redierunt* enim *ſæcla Saturni, ac Mæcenates*, unde nil verè doctis anteactis ſæculis debet ætas noſtra invidere, quin illa nobis.

En CURRICULUS, *en meta, en* cœleſtis
Præſcia venturi, LAURUS, *quæ ſigna ſalutis*
Attulit.

Lætamini mecum & vos Cultores omnes: nam ſi cedere fatis aliquando viſæ ſunt diſciplinæ, pro illis nunc dies fauſtus illuxit prævio CLEMENTI, providoque SYDERE, atque Albæ auroræ redeunte face. Supereſt tandem Princeps Ornatissime, ut inter alia quæ tuo in *Albo* ſcripta ſunt monumenta, hocce meum etiam, qualecumque ſit munuſculum, ut ſoles, læto animo excipias, ſitque perpetuum Tuæ gratitudinis, meique erga Te ſingularis obſequii, & obſervantiæ pignus. Quod Deus bene vertat, Teque ſoſpitet diù ad literariæ Reipublicæ decus, & incrementum. Vale.

EMINENTIÆ VESTRÆ

Humillimus, Addictiſſimus Famulus
Belliſarius Amidei.

PRÆ-

PRÆFATIO EDITORIS.

Cum diu litteræ, bonæque artes in Italia jacuiſſent, poſtquam barbaræ, efferæque nationes in ipſam irruentes, eas, una cum Romano Imperio, everterunt, ac profligarunt; tandem noſtrates poſt plura ſæcula, excuſſa barbarie, quam teterrimi hoſtes invexerant, ad ingenium ſuum rediere, ac veluti è quodam veterno excitati, ſenſim ad eas diſciplinas, quæ florentibus olim noſtris rebus, magno in pretio habitæ fuerant, animum convertere; hinc ad diſpellendas eas ignorationis, ac inertiæ tenebras, quibus cuncta obducta erant, viri ingenio, ac doctrina præſtantes, non tantum Philoſophorum, Rethorum, Hiſtoricorum, ac Poetarum, & omnis generis Scriptorum monumenta adhibuerunt, verum etiam ad omnem antiquitatem penitius dignoſcendam, litteratos lapides, ſigna, gemmas ſcalptas, numiſmata, aliaque id genus, veluti paucas è maximo naufragio ſervatas tabulas, anxiè collegere, eaque ſcriptis illuſtrare aggreſſi ſunt; nummos veteres præcipuè, qui potiorem, ac ſplendidiorem antiquariæ ſuppellectilis partem efficiunt; primus autem, qui de hiſce, nullo præeunte, ac facem præferente, peculiarem tractationem inſtituerit, fuit Æneas Vicus Parmenſis, & quod magis mireris, homo, qui ab ineunte ferè ætate delineandi arti, & Calcographiæ operam dederat. Delineavit inſuper ille XII. priorum Cæſarum imagines ex numiſmatibus, eorumdemque numiſmatum averſas partes accuratè expreſſerat, ac æri a ſe inciſas publici juris fecerat; rarior is liber, licet pluries cuſus, erat, & jam venalis apud Bibliopolas eſſe deſierat, quamobrem illum Joanni Petro Bellorio, inter ſui ævi antiquarios nulli ſecundo, iterum edere mens fuerat, & ea, qua erat eruditione, notas addidit; Cæſarum vultus majore forma à præſtantioribus, qui tunc florebant, Calchographis, exprimi voluit: opus hoc, quod diu latuerat, cum in manus noſtras, una cum æneis tabellis, non modico impendio perveniſſet, prælo committere, & in lucem proferre decrevimus, rem gratam antiquitatis ſtudioſis nos facturos, putantes; vitas eorumdem Cæſarum in compendium redactas, quas priori editioni Antonius Zantanus addiderat, ad aliud non profuturas, quam ad augendam libri molem, conſultò omiſimus, cum facilè parabiles, imò unicuique ad manus ſint. Non abs re autem viſum eſt, Vici, & Bellorii opera diligentius, ac ſigillatim referre, & aliquid de utriuſque vita delibare.

Æneas Vicus Parmæ in Æmilia natus eſt ineunte ſæculo XVI., & primum litteris, ac diſciplinis honeſto adoleſcente dignis excultus, natura ducente ad imitationem eorum, quæ viderat, delineandi arti toto pectore incubuit. Exorta erat ſuperiore, eo, quo ipſe vixit ſæculo, & eodem fere tempore, ac typographica in Germania, ars chalcographica Florentiæ, caſu quodam, ac tenuiſſimis, & rudibus initiis, ut in hiſce rebus uſuvenire ſolet, Thoma Fortiguerrio, & Baccio Baldino fabris aurariis obſtetricias manus admoventibus, creverat inde Romæ, & in conſpectum hominum venerat opera Andreæ Mantineæ pictoris tunc celeberrimi, qui imagines æneis laminis ferreo ſtilo exaratas, ſulculis atro colore oppletis, vi præli cartis impreſſit omnium admiratione, eaſque primus vulgavit, Innocentio VIII. Pontifice regnante, adoleverat verò & ornatior prodierat cura Alberti Dureri Norimbergæ, & M. Antonii Raymundi Romæ; & jam ea ars apud omnes multo in honore habebatur. Huic igitur Vicus operam dare totis viribus decrevit, ac ut erat felici ingenio aſſidua exercitatione corroborato, brevi inter primos Chalcographos haberi cæpit; expreſſerat ille æri inciſum Caroli V. Imperatoris vultum adeo feliciter, ut imago hæc magnam illi nominis pepererit celebritatem; quamobrem à Coſmo Medice Florentiæ Duce, qui peculiari, ac veluti hæreditario quodam familiæ ſuæ jure litteras, & liberales artes fovebat, magnis propoſitis præmiis Florentiam, uti ipſe teſtatur, accitus eſt. In ea urbe præſtantiorum pictorum tabulas Rubei, Bandinelli, Bonarotii inciſas evulgavit, inde principis juſſu Joannis Medicei patris ſui, Italicæ militiæ decoris, imaginem incidit, protulitque, non tam ſimillima oris lineamenta, quam vividam illam virtutem exprimens,

Filippo Baldinucci Cominciamento, e progreſſo dell' arte di intagliare in rame pag. iv.

Nella lettera dedicatoria nel trattato delle Medaglie.

primens, qua dum ad Padi ripas hoſtium vim retardaret, ac retunderet, ferrea pila ictus, & coxendice fracta, obiit tertio kal. Januar. MDXXVI. atque utinam incomparabili heroi longior vita data fuiſſet, næ ille cladem, ac vaſtitatem, quam perfidi hoſtes paucos poſt menſes nobis intulerunt, in eorum capita convertiſſet, ſed ad Vicum redeamus: ad nativam ille ſpeciem Coſinum Ducem Florentiæ expreſſit, atque, ut in delineandis ad vivum hominum vultibus excellebat, Jo. Franciſco Donio indefeſſo illo etruſco Scriptore urgente Principum, ac eo tempore armis, & litteris illuſtrium virorum imagines æri inſculpſit, Henrici II. Galliarum Regis, Petri Bembi, Ludovici Areoſti, aliarumque, atque has, eum jam Venetias migraſſet, ubi in clientelam Alphonſi II. Ferrariæ Ducis tranſiit, & viriculo Sereniſſimæ Familiæ Eſtenſis ſtemma genealogicum ad magnæ quercus inſtar impreſſum editum eſt anno 1562., ſtemma præterea cognationum XII. Cæſarum duobus foliis expanſis, & Gemmæ inciſæ & exciſæ (Cameos vocant) libello in quarto. Hæc primum Venetiis prodiere, inde in Calcographeium Jo. Dominici de Rubeis Romam allata ſunt. Non prætermittenda autem Tabula Hieroglyphica ex Petri Bembi Muſæo, *quæ revera menſa Iſiaca eſt, in Pinacothecam poſtea Ducum Mantuæ tranſlata, & nunc Regium Auguſtæ Taurinorum veterum rerum theſaurum exornat, hujus ectypum primus protulit Vicus, ejuſque induſtriam, ac diligentiam laudibus extollit Laurentius Pignorius Patavinus, qui eum doctiſſimo commentario illuſtravit. Et jam ille ſeſe ad antiquitatis ſtudium ex animo dederat, cumque Romana, Græcaque numiſmata ex cunctis ferè Europæ partibus, ut ipſe ait, ſibi comparaſſet, mente conceperat abſolutam numiſmatum Romanorum Imperatorum ſeriem delineatam evulgare, ac, ut litteras ſemper coluerat, commentariis augere, irrito tamen conatu ob immenſi operis difficultatem, quod æquè poſt ipſum evenit Huberto Goltzio induſtrio Chalcographo: ambo tamen laudandi, quod magnis auſis exciderunt. Protulit præterea Vicus XII. priorum Cæſarum ærea, argentea, ac aurea numiſmata a ſe delineata, ærique inciſa, Antonio Zantano Veneto, comite, & equite uniuſcujuſque Cæſaris vitam addente, librum hunc primum editum nobis videre non contigit, qui tamen Parmæ prodiit anno 1553. ipſius Vici nomine, ut diſcimus ex indice librorum Bibliothecæ Duboiſianæ tom. 2. pag. 419., ſed eum ſummo plauſu exceptus fuiſſet, & ab omnibus expeteretur, ſequenti anno alteram editionem paravit, locupletiſſimo auctam indice, hoc titulo.*

Giorgio Vaſari Vite de' Pittori edit. a. de Giunti tom. 2. part. 3. p. 306.

Laur. Pignorii Menſæ Iſiacæ expoſitio fol. 6. pag. 2. In epiſtola nuncupatoria Pio II. 1. lib. Commentariorũ.

Omnium Cæſarum imagines ex antiquis nummis deſumptæ, addita perbrevi cujuſque vitæ deſcriptione, ac diligenti eorum, quæ reperiri potuerunt averſæ partis delineatione, Libri primi editio altera. Æneas Vicus Parmenſis fecit 1554. forma quarta. *Iterum excudit Romæ Jo. Maſcardus anno 1614. atque is ipſe eſt, quem modo denuo nos vulgamus.*

Protulit inde vir laborioſiſſimus librum materno ſermone conſcriptum & Coſmo Etruriæ Duci dicatum.

Diſcorſi ſopra le Medaglie delli antichi. In Venezia 1555. quarto.

Prima hæc de antiquis nummis tractatio, à nemine antea tentata, adeo communi doctorum virorum ſuffragio probata eſt, ut pluries prælum ſubierit; Anno 1558. excudit Venetiis eadem forma Gabriel Giolitus, & 1619. Pariſiis Joannes Duvallius; Parmæ edidit anno 1691. Gaudentius Robertus, & inſeruit inter rariores libros a ſe recuſos tom. 2. Miſcellan. Italic. erudit. pag. 540. Liber in duas partes dividitur, in prima agit de iis, quæ in nummis obſervari ſolent, metallo, è quo conflati ſunt, quorum principum, aut illuſtrium virorum vultus referant, tractat, averſarum partium typos, inſcriptiones, notas, ac de nummis maximæ formæ, & præcipuè iis, quos contorniatos *vocant, de quibus integram, & elegantiſſimam diſſertationem vulgavit Sigebertus Havercamps typis Batavicis Vander Aa anno 1722. Fraudes inſuper indicat Vicus quorumdam, qui ad veterum imitationem recentius efficta numiſmata venditant; parte altera oſtendit fructum, qui ex nummis haberi poteſt, eorumque uſum, ac præſtantiam, quod argumentum penitus exhauſit noſtra ætate doctiſſimus Ezechiel Spanhemius magno opere, quod primum prodiit Romæ 1664. per Maſcardum in quarto, inde duobus voluminibus eadem forma apud Elvizirios Amſtælodami 1671. & nuper excrevit in duo volumina in fol., primum Lon-*

Banduri Bibliotheca Numiſmat. pag. vij.

dini

dini per Richardum Smidt 1706., *ſecundum poſthumum, ac numiſmatum iconibus illuſtratum ab Iſaaco Verburgio Amſtelodami apud* Wetſtenios 1717.

Edidit inde Auguſtarum imagines è numiſmatibus, elegantiſsimis parergis exornatas, additis breviore ſtilo unicujuſque ipſarum vitis materno ſermone.

Le imagini delle Donne Auguſte intagliate in ſtampa in rame con le Vite, e Spoſizioni di Enea Vico ſopra i riverſi delle loro medaglie antiche. In Vinegia appreſſo Enea Vico Parmegiano, e Vincenzo Valgriſio 1557.

Dicavitque Hippolyto Cardinali Eſtenſi, hoc ipſum opus ex italico ſermone in latinum vertit Natalis Comes Venetus, & Othoni Thruchſeſio Cardinali Auguſtano nuncupavit.

Auguſtarum imagines æneis formis expreſſæ, vitæ quoque earumdem breviter enarratæ, ſignorum etiam, quæ in poſteriore parte numiſmatum effićta ſunt, ratio explicata ab Ænea Vico Parmenſe, fæliciſſimo Othonis Truchzis Cardinalis genio d. Venetiis 1558.

In hujus libri præfatione, crimen, quod illi impegerant aliqui, extenuat, & diluit, ipſum nempe ex ingenio plurimos Auguſtarum vultus, qui in nummis, non inveniuntur, finxiſſe, fatetur enim apertè non ex antiquis numiſmatibus eos delineaſſe, ſed ex libro, cui titulus: Illuſtrium Imagines, *qui licet Andreæ Fulvii nomine inſcriptus circumferretur, alios tamen habuit auctores, & præcipuè Jacobum Sadoletum, impreſſuſque fuit typis Mazochii anno* 1517. *& Leoni X. P. M. oblatus, qui liber apud omnes magna tum in exiſtimatione erat; opus hoc Vici eodem titulo reſtituit Pariſiis anno* 1619. *Jo. Baptiſta Duvallius per Maceum Ruette forma quarta.*

Proſequebatur fæliciter Vicus ingens opus numiſmatum omnium Imperatorum, de quo ſupra mentionem fecimus, & jam plura tabellis æneis viriculo expreſſerat, primumque librum vulgavit Pio IV. Pont. Max. nuncupatum.

Ex libris XXIII. Commentariorum in vetera Imperatorum numiſmata Æneæ Vici. Liber primus Venetiis 1560., *& iterum cudit* Pariſiis Duvallius anno 1619. quarto.

In hoc de C. Julio Cæſare agit, & ejus vitam breviter, ac preſſè conſcriptam profert, celebriora geſta ex nummis illuſtrat, ad hujus imitationem paucos poſt annos Hubertus Goltzius Erbipolenſis calchographus & ipſe, & rei antiquariæ peritus, vitam, & res geſtas Julii Cæſ. edidit Brugis Flandrorum in fol. Vicus autem morte præventus cæteros Commentariorum libros in lucem emittere non potuit, ſed æneæ lamellæ inciſæ à Nerva Imperatore ad L. Verum, quas ipſe paraverat, cum in Jacobi Franci calchographi Veneti poteſtatem veniſſent, evulgavit hic, dicavitque Franciſco Contareno D. Marci Procuratori, hac addita epigraphe.

Reliqua librorum Æneæ Vici Parmenſis ad Imperatorum Hiſtoriam ex antiquis nummis pertinentium. Venetiis 1601. *Sed jam ad Bellorium accedamus.*

Joannes Petrus Bellorius natus eſt Romæ patre Jacobo, honeſto proboque viro; is poſtquam grammaticorum, & Rethorum præceptis ſatis imbutus eſt, ad philoſophiam, cæteraſque diſciplinas acceſſit, optimum ipſe ingenii, morumque ſpecimen dedit, & jam latina & italica poeſi faventibus muſis, inter ætate æquales, excellebat, quamobrem amantiſſimus parens, aulæ deſtinaverat, ac ut conſcribendis litteris operam daret, erudiendum tradidit Franciſco Angelono Interamnati, integris moribus viro, ac ab epiſtolis ampliſſimi Cardinalis Hippolyti Aldobrandini Clementis VIII. ex ſorore pronepotis fato functi anno 1638., *erat Angelonus antiquitatis peritiſſimus, inſtructamque bibliothecam comparaverat, ac percelebre Muſæum, quod poſt ejus mortem, conciſum, ac diſtractum vidiſſe; dolet Bonannus; quotidie Angeloni domum ventitabat Bellorius ad optimum ſenem inviſendum ſemper enim, ut ipſe ait, eum coluit, ac loco patris habuit, ille verò honeſtiſſimi juvenis, ac ingenio florentis, indolem admiratus, ad antiquitatem perluſtrandam, ſuſcipiendamque horum ſtudiorum rationem auctor eidem fuit, & incentor; obſequutus eſt Bellorius, & brevi in his diſciplinis adeo profecit, ut illius expectationem ſuperaverit. Ediderat Angelonus Romæ typis Andreæ Fei anno* 1641. *Hiſtoriam auguſtam numiſmatibus illuſtratam italico ſermone, atque hanc ſeveriore cenſura notaverat vir quidem eruditiſſimus, ſed paulo acerbior, Triſtanus Sanctamantius in primo volumine Com-*

Phil. Bonanni Muſæum Chircherianum init. Prefazione alla ſeconda edizione della Storia Auguſta.

men-

mentariorum Hiſtoricorum gallicè conſcriptorum; *non tulit hoc Bellorius tunc* calidus juventa, *poſtea adulta, firmataque ætate alioqui mitiſſimus, qui vel laceſſitus, neminem læſit, ſtatimque in arenam deſcendit, ſcriptoque italico par Sanctamantio rependit.*

Il Bonino, overo avvertimenti al Triſtano intorno gl'errori delle medaglie nel primo tomo de' ſuoi Commentarj Storici in quarto.
abſque impreſſoris nomine, & anno; à pluribus liber hic Angelono tribui ſolet, ſed cl. vir Proſper Mandoſius non minus nobilitate, quam ingenio, dum vixit, illuſtris, Bellorium edidiſſe affirmat, teſtemque adducit Auguſtinum Oldoinum in Atheneo Liguſtico; at quoniam in hoc italicum ſcriptum incidimus, reliqua materno ſermone variiſque temporibus ab eo evulgata, proſequamur.

Proſperi Mandoſii ſcriptor. Romanor. tom.2.Cent. 10. num. 86. pag. 335.

Vite de' Pittori, Scultori, & Architetti moderni. Roma per il Maſcardi 1672. in 4.

Cui libro præfixit: l'Idea del Pittore, Scultore, ed Architetto. Diſcorſo recitato nella Accademia di S. Luca 1664.

Iterum prælum ſubiit Neapoli 1728. *ſed minus nitidis typis Opus hoc, ut primum, prodiit, omnium plauſu commendatum, & elegantiſſimis imaginibus exornatum, inſcripſit Joanni Baptiſtæ Colberto Marchioni de Segnalai, qui eo tempore Ludovici Magni Galliarum Regis gratia pollebat; paraverat autem alterum ejuſdem generis volumen, quod adhuc manu auctoris ſcriptum deliteſcit apud Dracones, uti ajebat vir magnus, theſauris ſuis incubantes. Scripſit autem Bellorius in utraque lingua perſpicuè, ac ornatè, & cum lenitate quadam æquabili, ac profluente, abhorrebat enim à vitiis, quæ in eloquentiam irrepſerant ſuo ævo, quo, ut Petronii verbis utar, ventoſa illa, & enormis loquacitas omnium animos, peſtilenti veluti quodam ſydere, afflaverat, & ſane, cum pictorum, quorum vitas concinnaverat, tabulas refert, imagines in eis expreſſas adeo feliciter deſcribit, & quodammodo ob oculos ponit, ut ſicuti illi penniciIlo, ita ipſe calamo pinxiſſe videatur, edidit præterea.*

Vita di Pietro della Valle detto il Pellegrino nella terza parte de' Viaggi del medeſimo. In Roma per il Maſcardi 1663. in quarto.

Colonna Trajana ſcolpita con l'iſtoria dell'una, e l'altra guerra di Dacia, e vittoria ottenuta da Trajano, diſegnata, ed intagliata da Pietro Santi Bartoli, ed eſpoſizione latina di Alfonſo Ciacconio, compendiata nella volgare ſotto ciaſcheduna imagine da Gio. Pietro Bellori. fol.

Le pitture antiche del ſepolcro de' Naſoni nella via Flaminia diſegnate, ed intagliate da Pietro Santi Bartoli. Roma per Gio. Battiſta Buſſotti 1680. fol.
Latine reddidit Ludolfus Kuſter, ſeu Neocorus, & Jo. Georgius Grævius inſeruit tom. 12. *antiquit. Roman. pag.* 1021. *iterum excuſus eſt quibuſdam aliis veterum picturis additis, quas notis illuſtravit Angelus Cauſeus.*

Le pitture antiche delle grotte di Roma, diſegnate, e intagliate da Pietro Santi Bartoli, e Franceſco ſuo figlio, deſcritte, e illuſtrate da Gio. Pietro Bellori, ed Angelo Cauſeo. Roma per il Zenobi 1706. fol.

Antiche urne ſepolcrali Romane, ed Etruſche, intagliate da Pietro Santi Bartoli. fol. *Latinum fecit Alexander Ducherus, & extat tom.* 12. *antiquitat. Græcarum Gronovii pag.* 1. *Hiſtoriam Auguſtam Angeloni iterum edidit Bellorius, & ex illius ſchedis, & à ſe multis, quibus ſcatebat erroribus, expurgavit, variis inſuper nummorum averſis partibus è theſauro antiquario Reginæ Chriſtinæ auxit.*

L'Iſtoria Auguſta da Giulio Ceſare a Coſtantino il Magno, illuſtrata con la verità delle antiche Medaglie da Franceſco Angeloni, ſeconda impreſſione Roma 1685.

Le antiche Lucerne ſepolcrali con le oſſervazioni. Roma per il Buagni 1691. fol.
Haſce obſervationes latinè redditas adtexuit Gronovius tom. 12. *ant. Græc. Theſ. pag.* 1.

Deſcrizzione delle imagini dipinte da Rafaello da Urbino nel Vaticano. Roma per Gio. Jacopo Komarek 1695. fol.
Hæc italicè, latine autem ſcripſit.

Numiſmata apibus inſignita *poſt ſymbolicam Dianæ Epheſiæ ſtatuam à Claudio Menetreje*

netrejo expoſitam Romæ 1657. fol. ſeorſim autem prodiit diſſertatio Romæ per Vareſium, 1658. fol., & iterum a. 1688. apud Jo. Jacobum de Rubeis Romæ, & tom. 1. Theſaur. antiquit. græcar. Jacobi Gronovii pag. 401.

Selecti nummi duo Antoniniani Romæ per Jacobum Dragondellium 1672. in 8.

Nummus Antonini Pii de anni novi auſpiciis, ac diſſertatio de nummo Commodi & Annii Veri Cæſſ. Romæ 1696., & *Amſtelodami ad calcem operis Monterchii.*

Veteres arcus auguſtorum triumphis inſignes 1690. apud Jo. Jacobum de Rubeis Romæ fol.

Fragmenta veteris Romę. Romæ per Joſephum Corvum 1673. fol. & tomo 4. *Theſaur. antiquitat. Romanar. Grævii pag. 1595.*

Columna Coclis Antoniniana. Romæ apud Jo. Jacobum de Rubeis fol.

Notæ ad arcum Titi apud Franciſcum Perrier. Pariſiis fol.

Icones, & ſegmenta illuſtrium in marmore. Pariſiis apud Perrier 1645. fol. magno.

Veterum illuſtrium Philoſophorum, Poetarum, Rethorum, & Oratorum imagines, ex nummis, gemmis, marmoribus &c. Romæ apud Jo. Jacobum de Rubeis fol.

Admiranda Romanarum antiquitatum, ac veteris ſculpturæ veſtigia 1693. apud Jo. Jacobum de Rubeis. Romæ fol.

Tot igitur editis præclaris ingenii ſui monumentis clariſſimus evaſit, ac omnium laudem, & admirationem, ita promeruit, ut illum ferè nemo ex noſtris, ſeu tranſalpinis hominibus, qui res, quæ ad antiquitatem ſpectant, tractavere, illaudatum dimiſerit; quorum nomina ſupervacaneum, & moleſtum eſſet referre; quamobrem Chriſtina Alexandra Svecorum Regina in Aulam ſuam aſcivit, eique Bibliothecæ & Muſæi cura demandata eſt Franciſci Camellii loco, qui oculorum uſum amiſerat. Habebat domi Bellorius multam omnigenæ antiquitatis ſuppellectilem longo annorum ſpatio à ſe conquiſitam, & jam anno MDCLXIII. inter celebres Urbis Cimeliothecas numerabatur, quæ tamen poſt ejus mortem in Germaniam abiit, ad augendum Brandeburgicum harum rerum theſaurum. Sed jam, ad extremam ſenectutem cum perveniſſet, vir, & Chriſtianâ pietate, & ſingulari eruditione inſignis fato tandem ceſſit anno MDCXCVI. octogenario major.

Nota de' Muſei, librerie di Roma. Roma per il Falco 1663. Laur. Begeri Theſaur. Brandeburgic. tom. 3. præfat. & pag. 1.

Hoc igitur opus, quod in lucem à nobis profertur Vici, & Bellorii induſtria, ac ingenio concinnatum, tibi offerimus, quiſquis leges, atque eo, ut veterem dicendi formulam uſurpemus, UTERE FELIX.

INDEX CÆSARUM.

C. Julius Cæſar ex Ære. *pag.* 1. Ex Argento. *pag.* 2. Ex Auro. *pag.* 6.
C. Auguſtus ex Ære. *pag.* 7. Ex Argento. *pag.* 10. Ex Auro. *pag.* 24.
Tiberius ex Ære. *pag.* 25. Ex Argento. *pag.* 28. Ex Auro. *pag.* 28.
Caligula ex Ære. *pag.* 29.
Claudius ex Ære. *pag.* 31. Ex Argento. *pag.* 34. Ex Auro. *pag.* 35.
Nero ex Ære. *pag.* 37. Ex Argento, & Auro. *pag.* 48.
Galba ex Ære. *pag.* 51. Ex Argento. *pag.* 53.
Otho ex Argento. *pag.* 55. Ex Auro. *pag.* 55.
A. Vitellius ex Ære. *pag.* 57. Ex Argento. *pag.* 58. Ex Auro. *pag.* 59.
Veſpaſianus ex Ære. *pag.* 61. Ex Argento. *pag.* 64. Ex Auro. *pag.* 67.
Titus ex Ære. *pag.* 69. Ex Argento. *pag.* 72. Ex Auro. *pag.* 73.
Domitianus ex Ære. *pag.* 75. Ex Argento. *pag.* 80. Ex Auro. *pag.* 81.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo P. Mag. Sacri Palatii Apoſtolici.

N. Baccarius Epiſc. Bojan. Viceſgerens.

Legi librum hunc Æneæ Vici de nummis priorum duodecim Cæſarum cum adnotationibus Joannis Petri Bellorii juxta mandatum Reverendiſs. Patris Jo. Benedicti Zuanelli Sac. Apoſt. Palatii Magiſtri, & adprobavi, & qui typis edatur, dignum judicavi. Ex Collegio Clementino die XXIII. Aprilis M. DCC. XXX.

Jo. Franciſcus Baldinus Cl. Reg. Congregationis Somaſchæ, Sacrarum Congr. Rituum, & Indicis Conſultor.

Librum, cui titulus: *Joannis Petri Bellorii Romani Adnotationes in XII. Priorum Cæſarum Numiſmata, &c.* juſſus à Reverendiſs. Patre Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro perlegi; & quòd nihil in eo Chriſtianæ noſtræ Religioni Sanctiſſimæ, probiſque moribus contrarium aut diſſonum deprehenderim, in lucem edi poſſe, judicavi. Romæ XXVI. Aprilis CIƆIƆCCXXX.

Joſeph Roccus Vulpius Societatis Jeſu, in Græcorum Collegio Studiorum Præfectus, & Sacræ Theologiæ Polemicæ Lector.

IMPRIMATUR.

Fr. Jo. Benedictus Zuanelli Ord. Præd. Sacri Palatii Apoſt. Mag.

C. JU-

Digitized by Google

C·I·CAESAR·

Digitized by Google

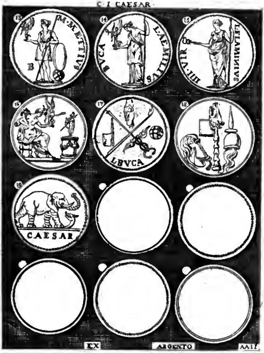
Digitized by Google

C·I·CAESAR·

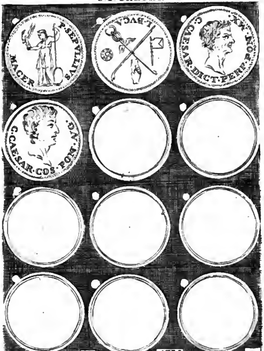

Digitized by Google

C·I·CAESAR·

M·METTIVS
B
L·AEMILIVS
BVCA
L·FLAMINIVS
IIII·VIR
LBVCA
CAESAR
EX
ARGENTO
AA·1·I

C. I. CAESAR

EX AURO

Digitized by Google

C. JULIUS CAESAR

E X AE R E.

DIVO JULO. Julii Caeſaris caput.

1. S. C. Caeſar quadriga Elephantorum invectus. Hunc fictitium e Trajani nummo deſumptum Vicus primus edidit, poſtea in Julii Caeſaris commentario recenter ſlatum agnovit. Edidit Goltzius, & nuper Angelonus.

DIVOS JULIUS. Caput Julii Caeſaris laureatum. Videndum in Auguſto nummo 50.

2. CAESAR DIVI F. Caeſar Divi filius. Caput junioris Caeſaris, qui poſtea Auguſtus fuit cognominatus. Horatius ode ad Auguſtum, ut in Urbem redeat.

Divis orte bonis, optime Romule
Cuſtos gentis, abes jam nimiùm diu: Horat. Carm.lib.4.

Hic nummus non Romae, ſed io Hiſpania fuit cuſus a juniore Caeſare, antequam ipſe victor ad urbem rediret ex Cantabrico bello, & Auguſtus cognominaretur. Impreſſus eſt porrò non ad elegantiam Romanorum, ſed aliorum inſtar, qui in Coloniis ejuſdem provinciae cuſi ſunt. Quoad iuſcriptionem notandum eſt Auguſtum Caeſari patri inter ſydera recepto cœleſtis originis Juliae familiae cognomen tribuiſſe. DIVOS JULIUS. Sibique Caeſaris nomen teſtamento relictum ſumpſiſſe. CAESAR DIVI F. ad captandum etiam plebis ſtudium, ut notat Plutarchus. *Caeſaris verò numenclatio ab ipſo Auguſto Succeſſoribus tranſmiſſa ſummi faſtigii ac principatus evaſit*. De titulo DIVI JULI in Auguſto eodem nummo 50. Plut. in Bruto.

C. CLOVI. PRAET. Corrige PRAEF. Cajus Clovis Praefectus Urbis.

3. Ommiſſo Triumviri monetalis titulo, major Praefecturae magiſtratus in nummo ſignatus eſt. Mulier gradiens cum trophaeo, non Roma, neque Victoria, ſed Minerva eſt, ad cujus pedes Draco, ut in ejus Simulacris. Unde Erizo, aliiſque non aſſentimur, qui per anguem Africam provinciam a Caeſare devictam ſignificari arbitrantur, ut infra in Auguſti argenteis nummis. Gerit Minerva humero trophaeum gradiens ad ſimilitudinem Martis, qui ſignatus eſt in nummis cum titulo MARS VICTOR. Haec inde Minerva cognomento Νίκη, ſeu Νικηφόρος, Victoria, ſeu Victrix, de qua apud Auctores, & in inſcriptionibus. Probabilius tamen eodem ſimulacro appingi Minervam ſpolia reportantem cognomento laphryam quaſi laphyriam per ſincopen, ut exponit Lycophronis interpres, quod Victores bello redeuntes ferant τὰ λάφυρα ideſt Spolia. Victoria etiam dicebatur πάρεδρος a Minerva aſſiſtente. Ab angue eadem Minerva ſalutaris dicta, de qua Plinius, Pauſanias, & Plutarchus. Alterum hujus nummi latus ſequeos eſt.

4. CAESAR. DICT. TERT. Caeſar Dictator Tertium. Caput Victoriae ſeu potius Veneris Victricis cum alis, cujus integra imago inter gemmas Leonardi Auguſtini inſculpta; hic nummus cuſus eſt poſt Pharſalicam Victoriam anno ab U. C. DCCVII. Caeſare Dictatore, & Conſule Tertium, Pharnace, & Juba devictis, ut Urſinus, Erizus, & Vicus obſervant.

5. COL. L. JUL. COR. Bellerophon chimæram jaculo adoriens ; Vicus, Nonius, Goltzius interpretantur *Colonia Latina*, ſive *Latinorum Julia Corinthus* ; Sic Erizus in nummo Commodi, in quo Delphinus cum Melicerta appictus eſt. Propria vero interpretatio Colonia Laus Julia Coriuthus, ut in aliis Caeſaris nummis legitur LAUS. JUL. CORINT. Sie laus Pompeja nunc *Lodi* in Gallia Tranſpadana. Plurima ſane Coloniarum prænomina a virtutibus ſeu titulis Caeſaris deſumpta; Virtus Julia, Pietas Julia, Pax Julia, Felicitas Julia, Claritas Julia, & ſic Laus Julia. Plurimi etiam Imperatorum nummi extant a Colonia Corinthi percuſſi cum inſcriptionibus COL. COR. Colonia Corinthus, C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus, & in Goltzii theſauro COL. JUL. AUGUSTA CORINTHUS. Auctor eſt Appianus Caeſare Colonos Carthaginem, Corinthumque dimiſſuro interim occiſo, Auguſtum Carthaginem erexiſſe, ſed res certa eſt ex Plutarcho, Dione, & Diodori ſcriptis editis a Valeſio, Carthaginem, & Corinthum Colonos miſſos a Caeſare, Urbemque a fundamentis inſtauratam, quod etiam probant Pauſanias, & Strabo, qui Urbem vidit nuper a Caeſare inſtauratam propter loci opportunitatem. Annus vero deductæ Coloniæ eruitur ab U. C. DCCX. Julio Caeſare, & M. Antonio Coſs., quo anno, & Caeſar ipſe fuit occiſus. Unde ex Appiani Sententia credibile eſt, ab Auguſto perfectam Corinthi inſtaurationem fortè a Caeſare non abſolutam. Ad imaginem, & fabulam Bellerophontis genere Corintbii Chimeram expugnantis faciunt, quæ Palephatus tradit; rationem verò, qua in nummis Bellerophontem ipſum Corinthii ſignabant, docet Strabo. Ideo Corinthii præclari faeinoris expugnatæ ſcilicet Chimeræ, civis eorum memores ejus exemplum in nummis expreſſere. Hujus nummi pars altera ſequens eſt.

6. Caput muliebre, Veneris, autumant, ſed veriſimilius Amphitritis, aut Inus ex Nereidum choro unionibus exornato collo, & in nodum religatis crinibus. Templa, aræ ſimulacra in Iſthmiaca regione Amphitriti, & Neptuno, cui ſacra Iſthmus, dicata fuere, itemque Ino, & Palemoni, in cujus honorem Iſtbmia inſtituta. Neptuni currus deſcribitur a Pauſania, Herodis Attici donarium in templo. Stant Amphitrites, & Neptunus in curru, & rectus Delphini inſiſtit Palemon puer ebore, & auro. In medio baſis, quæ currum ſuſtinet, mare expreſſum eſt, & ex eo emergens Venus, aſſiſtunt utrinque Nimphæ, quæ Nereides appellantur. In eadem baſi inſculpti ſunt etiam Tindarides, quod ſalutaria creduntur navibus, & vectoribus numina, tranquillitatis præterea, & maris ſimulacrum, & equus deinde, cujus quæ ſunt infra pectus partes Cæti figura præferunt. Ino ad bæc Bellerophontes, & equus Pegaſus. Vides Ino ſimul, & Bellerophontem, ut in noſtro nummo cum cæteris Diis Salutaribus, nam prodeſſe navigantibus Ino quoque credebatur. Nero ſciſſurus Iſthmum Corintbi ſcenam ingreſſus hymnum Amphitritis, & Neptuni cecinit, & canticum Melicertæ, & Leucothoæ, quæ Ino eſt. Nec ſemel in Corintbi nummis Neptunus ſeu in curru a Piſtricibus vectus, ſeu ſtans Tridentem tenens, pede altero Delphinum calcans, ſeu Melicerta puer Delphino vectus, ſeu Caſtor, ut in Auguſti, Hadriani, Antonini Pii, M. Aurelii, Lucii veri, aliorumque nummis.

C. JULIUS CAESAR

EX ARGENTO.

IMP. CAESAR. Caeſaris caput laureatum cum aſtro.

1. P. SEPULIUS. MACER. Venus victrix ſtans dextra victoriolam præfert, ſiniſtra haſtæ innititur, ad pedes clypeus. Pharſalico bello Caeſaris teſſera VENUS. VICTRIX, quam expreſſam videmus in hoc nummo. Pompeji teſſera HERCULES. INVICTUS. Venerem etiam armatam in anulo ſculptam geſtaſſe Caeſarem ipſum teſtatur Dio. Hæc Dea præcipue a Gente Julia colebatur, eademque GENETRIX. cognominata, nam ab ipſa genus ducere per Æneam, & Julum Gens Julia vete-

Dio lib. 44.

veteri titulo gloriabatur, quo cognomine templum eidem in ſuo foro Caeſar extruxit. Sic Livineii, Pinarii, Antonii ab Hercule, ab Jove Galba, Græcorum ritu, ſtemmata originemque aſſumpſere. Juliam etiam Gentem Alba profectam, ubi inſedit Julius Æneæ filius, hiſtorici produnt; ſed de Venere Victrici infra num. 3. Cæterum Urſino minimè hæreo opinanti, hunc nummum cuſum mortuo jam Cæſare, quod ejus Capiti ſtella addita ſit, divinitatis index; obſtat enim titulus IMP. CAESAR. Siquidem ſtella crinita jam Divo, & inter ſydera recepto Cæſare fulſit. Unde in nummis ſignatis ab Auguſto in honorem demortui Patris ſemper additur Divi titulus. Probabilius Triſtanus hoc eſſe Veneris aſtrum ſuadet, quod Idalium, Dioneumque dixit Virgilius. Circa caput Cæſaris, quod in antica parte hujus nummi expreſſum eſt, legitur IMP. CAESAR. Prænomine Imperatoris primus omnium uſus eſt Cæſar, ut oſtenderet ſe per antonomaſiam unicum Imperatorem, qui aliorum omnium res geſtas ſuperaret, & hoc ſenſu Catullus ipſum irridet his hendecaſyllabis. Triſtan. tom. 1. in Caeſ.

Iraſcere iterum meis jambis
Immerentibus unice Imperator,

Quare ad laudem, & ad potentiam Svetonius. *Prægravant tamen cætera facta, dictaque ejus, ut & abuſus dominatione, & jure cæſus æſtimetur; non enim modo honores nimios recepit, ut continuum Conſulatum, perpetuam Dictaturam præfecturamque morum inſuper prænomen Imperatoris, cognomen Patris patriæ.* Poſt Cæſarem eodem prænomine uſus eſt Auguſtus, ſucceſſive Tiberius; Caligula, & Claudius abſtinuere.

Caput Caeſaris Laureatum abſque inſcriptione,

2. L. MUSSIDIUS. LONGUS. Gubernaculum, cornucopiæ cum globo, caduceum, albogalerus, ſive apex. Hoc emblemate deſignatur Cæſar orbis rector clavo ſedens, ejuſque fauſto, felicique Imperio pace, & rerum copia cuncta gubernari. Simili typo ejuſdem ſtatuam decoravit Auguſtus, poſuitque in Capitolio cum globo orbis terrarum, ac titulo ΚΑΙΣΑΡΙ. ΗΜΙΘΕΩ. Ad indicandum ſimul Cæſaris Sacerdotium adjunctus eſt apex, cum is fuerit flamen Dialis, & Pontifex. Dio. lib. 43.

CAESAR. DICT. PERPETUO. Caput Cæſaris laureatum, velatum cum Veneris aſtro.

3. MACER. Venus Victrix dextra victoriolam præfert, ſiniſtra clypeo innititur, infra globus. De clypeo & haſta, cum quibus in hac tabula Venus appicta eſt, ab ipſa Eneæ auctori Gentis Juliæ donatis, Virgilius

Haſtamque, & clypei non enarrabile textum, Virg. Æn. l. 8.
Illic res Italas, Romanorumque triumphos
Haud Vatum ignarus, venturique inſcius ævi
Fecerat Ignipotens.

De ipſo Cæſare canit Propertius

Tunc animi venere Decii, Brutique ſecures, Prop. El. 1. l. 4.
Vexit, & ipſa tui Cæſaris arma Venus.
Arma reſurgentis portans victricia Trojæ
Felix Terra tuos cepit Jule Deos.

Orbis ſub armis Cæſaris ſuccumbit Pompejo devicto, Quoad cognomen MACER in hoc nummo animadvertimus, plures ommiſſis prænominibus, & cognominibus Gentium adhibuiſſe tantum nuda agnomina, ſeu appellationes, ut MACER. LEPIDUS. CAESAR. Plures è contrario appellationibus præteritis uſui habuiſſe prænomina tantum, & cognomina familiarum, ut promiſcue in hiſce tabulis Cæſaris, & Auguſti. De prænominum vero, & cognominum ratione, & uſu Cl. V. eruditione Eximius Ezechiel Spanhemius in ſua diſſertatione. Macer triumvir Monetalis fuiſſe videtur cum M. Mettio, & L. Buca, qui ſinguli Veneris victricis ſignum in nummis expreſſere.

DIVI. JULI. Caput Cæſari laureati cum lituo.

4. Q. VOCONIUS. VITULUS. Vitulus, Inſignia appellationibus, & cognominibus confirmata videmus in familiis, ut Flores, Torques, Vituli, Thorii, appictis Flore, Torque, Vitulo, Tauro, quibus ſubſcripta in nummis hærent nomina. Vituli tamen appellationem ſecundum rationes cognominum traditas

tas ab Appiano, & Plutareho, natura, ſeu affectu aliquo manaſſe, credibile eſt a primordio Urbis, juxta rudes veterum Romanorum mores, quo tempore, ut canunt Propertius, & Ovidius.

Frondibus ornabant, quæ nunc Capitolia gemmis,
Paſcebatque ſuas ipſe Senator oves.

Unde Plinius. *Cognomina etiam prima inde, Pilumni, qui pilum priſtinis, invenerat Piſonis a piſendo. Jam Fabiorum, Lentulorum, Ciceronum, ut quiſque aliquod optimè genus ſereret. Juniorum familiæ Bubulcum nominaverunt, qui bobus optimè utebantur*; eadem fortaſſe nominum antiqua ratio Vitulis, Thoriis.

CAESAR. DICT. PERPETUO. Caput Caeſaris laureatum.
5. L. BUCA. Veneris genitricis Simulacrum in throno altera manu haſtam puram, altera Victoriolam præfert.

Caput Cæſaris laureatum ſine litteris.
6. Q. VOCONIUS. VITULUS. Q. DESIG. S. C. Quinctus Voconius Vitulus quæſtor deſignatus. Vitulus de quo ſupra.

Cæſaris caput ſine titulo.
7. TI. SEMPRONIUS. GRACCUS. Q. DESIG. Aquila legionaria in medio, hinc Signum Cohortis, inde aratrum, & jurga, ſeu decempeda Coloniarum Symbola. Moris fuit emeritos Milites ſub vexillo in Coloniam duci, novamque Urbem aratro circumſcribi, atque agros cuique dividi. Decempeda pertica erat decem pedum longitudine, qua agros ipſos metiebantur. In hoc nummo Titus Sempronius, & deſignationem quæſturæ ſuæ expreſſit, & Coloniæ typum, quam pertinere ad Coloniam Catilinam a Cæſare, & Bibulo Coſſ. ex S. C. anno DCXCIIII. deductam, & in ejus memoriam a Gracco Signatam, Urſiuus adnotavit.

Caput Caeſaris laureatum abſque inſcriptione.
8. L. LIVINEIUS. REGULUS. Taurus. Hunc Regulum, devicto Juba, reliquit Cæſar Adrumeti cum præſidio legionis, ut teſtatur Hirtius. Taurus furens pertinere videtur ad Cæſaris ſpectacula, in quibus Tauros dederat. Plinius Theſſalorum inventum dicit. Svetonius de Claudii ludis: *Præterea Theſſalos equites, qui feros Tauros per ſpatia Circi agunt, inſiliuntque defeſſos, & ad terram cornibus detrahunt.*

Plin. l. 8. cap. 40. Svet. in Claud.

CAESAR. DICT. PERPETUO. Caeſaris laureati caput.
9. L. BUCA. Venus victrix ſtans.

CAESAR. PARENS. PATRIAE. Caput Caeſaris laureatum, velatum; lituus, & Albogalerus.
10. C. COSSUTIUS. MARIDIANUS. A. A. A. F. F. nomen in decuſſis figuram ſcriptum. Coſſutius hic, cujus nulla mentio, Coſſutiæ Cæſaris uxoris frater, vel conſanguineus veriſimiliter habetur.

CAES. DIC. Caput Caeſaris laureatum, ex occipitio Simpulum.
11. M. ANTON. IMP. Caput Antonii cum lituo. Inter cæteros honores Cæſari a Senatu deeretos, & hic præcipuus fuit, ut pecunia ipſius imagine ſignaretur, quem honorem ſecundo communicatum Antonio, Cæſarianas partes tenenti, ex hoc nummo diſcimus, cum antea, ſtante Republica, Conſularium nemini datus fuerit, ſed a ſucceſſoribus præſtitus ad familiarum decus, qui majorum imagines in nummis, quaſi in publicis clypeis, dicaverunt. Cum vero ex Dione non conſtet, quo tempore hic honos Cæſari contigerit, diſcimus etiam cum Dictatura eidem decretum fuiſſe: Imperatoris verò nomen conſecutum Antonium ſub ipſo Cæſare contra Pompejum, nummus ipſe demonſtrat.

CAESAR. DICT. QUART. Caput Caeſaris laureatum cum lituo.
12. M. METELLUS. Corrige METTIUS. Biga in qua Juno ſoſpita cum clypeo, & haſta. Notat Urſinus ex Cicerone: *Juno ſoſpita, quæ Lanuvii cum ha-*

Cic. de Nat. Deor.

haſta, Scutulo, calceolis repandis, & pelle caprina colebatur. Gentem Mettiam e Lanuvio oriundam forte deſignat; In modum ferientis hæc Dea appicta eſt cognomento ſoſpita, ſeu Soſpitatrix, & Servatrix, quemadmodum, & Apollinem ſalutarem, ſive malorum depulſorem ΣΩΤΕΙΡΑ, ſeu ΑΛΕΞΙΚΑΚΟΝ deſcribit Macrobius ſagittas jaculantem. Nec abſimili argumento Vejovem, ſeu lares hoſtilios præbet nummus L. Cæſii cum haſta ad feriendum paratos, a quibus hoſtes arceri putabant, ac ſoſpitatem, ſalutemque precabantur. Livius lib. 8. Macrob. Sat. l. 1.

IMPER. CAESAR. Caeſaris caput cum lituo, & Simpulo.
13. M. METTIUS. Veneris victricis Signum.

CAESAR. DICT. PERPETUO. Caput Caeſaris laureatum.
14. L. AEMILIUS. BUCA. Aliud Veneris victricis Signum.

Caput Caeſaris ſine litteris.
15. L. FLAMINIUS. IIII. VIR. Mulier ſtolata cum haſta, & caduceo, Dea Pax, ſeu Venus Pacifera, juxta deſcriptionem Lucretii.

Effice, ut interea fera munera militiai Lucret. lib. 1.
Per maria, ac terras omneis ſopita quieſcant;
Nam tu ſola potes tranquilla pace juvare
Mortales, quoniam belli fera munera Mavors
Armipotens regit, in gremium, qui ſæpe tuum ſe
Reiicit, æterno devinctus vulnere amoris.

Sic apud Statium Mars Venerem alloquitur.

O mihi bellorum requies, & ſacra voluptas, Stat. Theb. lib. 3.
Vnaque pax animo, ſoli cui tanta poteſtas
Divumque hominumque meis accurrere telis
Impune, & media quamvis in cæde furentes
Hos aſſiſtere equos, hac enſem avellere dextra.

De quartumviratu monetali Lucii Flaminii adnotamus ex Dione Cæſarem Magiſtratuum numerum auxiſſe, ut qui ejus partes foviſſent ipſos remuneraret inter hos & Triumviratum Monetalium ad quartumviratum. Clarius elicitur ex alio argenteo cum litteris L. FLAMINI. CHILO. IIII. VIR. PR. F. *Lucius Flaminius Chilo Quartumvir Primus Flavit*, ex Urſini interpretatione. Numerus vero Quartumvirorum Monetalium poſtea ab Auguſto, vel ab ipſo Cæſare iterum ad Treviros fuit redactus.

DIVO. JULO. Cæſaris caput laureatum cum aſtro divinitatis.
16. Cæſaris Simulacrum ſuper ara, Genius Populi Romani Sedens victoriam tenet, quæ Cæſari coronam porrigit. De hoc egregio emblemate nihil proferam, cum recens ac fictitius ſit nummus, licet Vicus, Goltzius, Strada, Occo, Triſtanus ediderint.

CAESAR. DICT. PERPETUO. Caeſaris Caput laureatum.
17. L. BUCA. Dexteræ junctæ concordiam, & fidem, Caduceus pacem, Securis, & Virga ex faſcibus juſtitiam denotant, quibus orbis Imperii ſub Julio Cæſare regi, & conſervari oſtenditur.

18. Apex, ſive Albogalerus, Securis, Aſpergillum, Simpulum inſtrumenta Sacerdotalia. Vir tamen doctus Robortellus inſtrumenta ad Elephaotos perimendos affirmavit, quod in averſo latere nummi Elephas ſignatus eſt, ad Cæſarem Flaminem primo, mox Pontificem pertinent. Robort. in Tit. Livium.

19. CAESAR. in aliis IMP. Elephas ſub cujus pedibus Draco Aphricæ typus, Juba devicto. Similis in Cæcilii Metelli Scipionis nummo expreſſus eſt cum titulo IMP. ab ipſomet Cæſare Africo bello Imperator cognominatus. Elephantibus & Serpentibus Africa abundat. Manil. lib. 4.

Et vaſtos Elephantas habet, ſævoſque Leones,
In pœnas fecunda ſuas parit horrida tellus.

Utriuſque pugnam deſcribunt Nicander, & Plinius, qui in India Africis, Æthiopicis, & Trogloditicis majores Elephantos gigni ſcribit, bellanteſque cum iis perpetua diſcordia Dracones tantæ magnitudinis, ut & ipſos circunflexu Plin. l. 8. c. 11. Nicander.

ſlexu facili ambiant, nexuque nodi præſtringant. Nec tantum Elephanti, ſed & Gryphes a Philoſtrato memorati cum anguibus pugnantes cernuntur in antiquis monumentis; æneos adſervo in mea Cimeliotheca, qui pedibus obvolutos Dracones, erectoſque premunt, ita ut eamdem pugnam in noſtro nummo appingi dubitandum non ſit.

C. JULIUS CAESAR

EX AURO.

PRimus, & ſecundus nummus, quos aureos nobis proponit Æneas Vicus, Publii Sepulii Macri, & L. Bucæ, aurei profectò antiqui non extant, ſed recenter flati, atque ab argenteis deſumpti, quos adnotavimus in hiſce tabulis. Quamvis ex auro non deſint in Muſæis indubiæ fidei, uti apud Illuſtriſſimum D. Ab. Seguinum, & Principem Boncompagnum.

3. 4.
C. CAESAR. DICT. PERP. PONT. MAX. Caput Cæſaris laureatum.

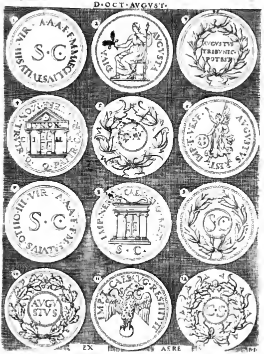
C. CAESAR. COS. PONT. AVG. Caput Auguſti nudum.

AU-

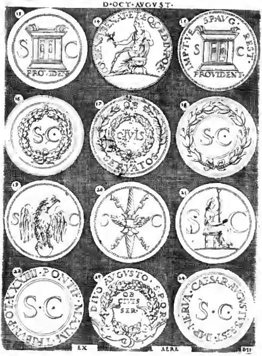

DIVVS AVGVSTVS PATER

Digitized by Google

D·OCT·AVGVST·

D·OCT·AVGVST·

S C
PROVIDENT
S·C
OB
CIVIS
SERVATOS
DIVO AVGVSTO S P Q R
OB CIVIS SER
IMP NERVA CAESAR AVGVSTVS REST
EX
AERE

Digitized by Google

D·OCT·AVGVST·

Digitized by Google

Digitized by Google

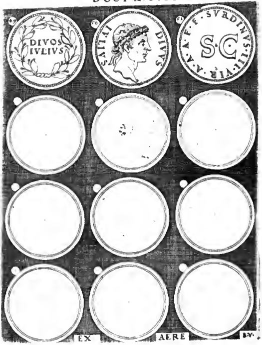
D·OCT·AVGVST·

Digitized by Google

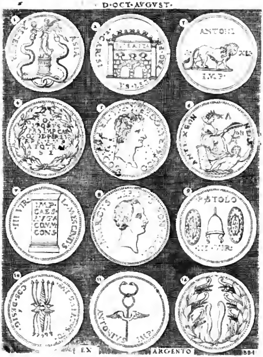
Digitized by Google

D·OCT·AVGVST·

Digitized by Google

Digitized by Google

EX ARGENTO

Digitized by Google

Digitized by Google

D·OCT·AVGVST·

Digitized by Google

Digitized by Google

D·OCT·AVGVST·

Digitized by Google

Digitized by Google

D·OCT·AVGVST·

EX ARGENTO BBV.

Digitized by Google

Digitized by Google

EX ARGENTO

D·OCT·AVGVST·

Digitized by Google

FESTINA LENTE
ARMENIA CAPTA
IMP. X.
TVRPILIANVS III.VIR.
P.PETRON
CAESAR AVGVSTVS
SIGNIS RECEPT.
LEPIDVS PON.MAX.
POPVL.IVSSV
S.P.Q.R.
IMP.
CAES.

EX ARGENTO

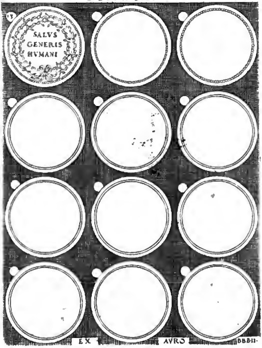
Digitized by Google

D·OCT·AVGVST·

ANTONIVS
I.MP.
IMP·X·
C·MESCINIVS
RVFVS·III·VIR·
IMP·
CAES·
AVG·
LVD·
SAEC
XV·
S·F·
AVGVSTVS
I·MP·CAESAR
MAR
VLT·
I.MP.
X·
ACT·
OB
CIVIS
SERVATOS
EX
AVRO
BBB

Digitized by Google

D·OCT·AVGVST·

Digitized by Google

Digitized by Google

A U G U S T U S

EX ÆRE.

CESAR. AUGUST. PONT. MAX. TRIB. POTEST. Auguſti caput, retro Victoriola.

1. S. C. M. MAECILIUS. TULLUS. IIIVIR. A. A. A. F. F. Marcus Mæcilius Tullus Triumvir Auro, Argento, Æri flando, feriundo. Cuſus fuit hic nummus poſt Victoriam Actiacam in honorem Auguſti rerum potiti cum epigraphe Tribunitiæ Poteſtatis, quam ad xxxvij. ſingulis annis repetitam ob firmandam dominationem continuavit, adſcriptis Triumvirorum Monetalium nominibus, ut infra.

DIVUS AUGUSTUS. Caput Auguſti radiatum.

2. DIVA AUGUSTA Simulacrum Liviæ ſedentis cum tæda, & ſpicis, Cereris habitu. Hic a Claudio fuit percuſſus in venerationem Aviæ, quam Divam dixit, & conſecravit, ejuſque effigiem dicavit in templo Auguſti; ut *Dio*.

3. AUGUSTUS TRIBUNIC. POTEST. Laurea, in aliis quernea corona, prima ejus Tribunicia poteſtate dicata.
S. C. C. CASSIUS. CELER. IIIVIR. A. A. A. F. F.

AUGUSTUS. DIVI. F.

4. C. I. IL. A. Q. PAPIR. CAR. Q. TER. MON. IIVIR. Q. Colonia Immunis Illice Auguſta Quinto Papirio Carbone Quinto Terentio Montano Duumviris Quinquennalibus. Colonia immunis Urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis. Templum cum titulo JUNON referri poteſt ad Liviam. Conſule Jo. Foy Vaillant in tuo egregio opere de Coloniis, Municipiis, & Urbibus. TR. VIR. reſtitue IIVIR.

AUGUSTUS.

5. C. A. Cæſar Auguſta. Clypeus cum roſtrata corona, & lauri ramis ſimul intextis in memoriam Victoriæ Actiacæ. Erizus interpretatur Cæſar Agrippa. Cuſus fuit nummus in Colonia Hiſpaniæ Cæſar Auguſta, nunc Saragoza.

DIVUS. AUGUSTUS. PATER.

6. IMP. T. VESP. AUGUST. REST. Victoria cum Clypeo Votivo, in quo S. P. Q. R. Hunc nummum ſub Tiberio percuſſum Veſpaſianus, Titus, Domitianus, & Nerva reſtituerunt in memoriam Auguſti.

CAESAR. AUGUST. PONT. MAX. TRIB. POTEST. Caput Auguſti, retro Victoriola.

7. S. C. M. SALVIUS. OTHO. IIIVIR. A. A. A. F. F.

DIVUS AUGUSTUS.

8. Divo Auguſto. IMP. NERVA CAES. AUG. REST. Ara Providentiæ; de hoc infra.

AUGUSTUS. TRIB. POTEST. in aliis AUGUSTUS. DIVI F.
9. Clypeus in laurea corona cum S. C.

10. AUGUST. in clypeo & laurea.

DIVUS. AUGUSTUS.
11. Aquila globo inſiſtens Auguſti conſecrationis typus IMP. T. CAES. AUG. RESTITUIT.

AUGUSTUS TRIBUN. POTEST.
12. Corona quernea cum clypeo, in quo C. S. lege C. A. Cæſar Auguſta ſive S. C.

DIVUS AUGUSTUS. PATER.
13. S. C. PROVIDENT. Providentiæ Ara Auguſto dicata, ejuſque Conſecrationis typus.

DIVUS. AUGUSTUS.
14. CONSENSU. SENAT. ET. EQ. ORDIN. S. P. Q. R. Conſenſu Senatus, Equeſtris Ordinis, Populique Romani. Statua ſedens cum lauri ramo Divo Auguſto dicata a Senatu, Equeſtri Ordine, Populoque Romano.

DIVUS AUGUSTUS.
15. PROVIDENT. S. C. Ara Providentiæ IMP. T. VESP. AUG. REST. S. C.

16. DIVUS AUGUSTUS. PATER. Quernea Corona, in qua S. C.

C. CASSIUS CELER. IIIVIR. A. A. A. F. F.
17. OB. CIVES. SERVATOS. Civica inter duos lauri ramos poſt Victoriam Actiacam Auguſto dicata: Cæſari, cum orationem de ejurando regna, ac dividendis provinciis habuiſſet, multi erant delati honores, nempe ut ante ejus domum in palatio lauri ponerentur, & ſuper eas coronæ querneæ ſuſpenderentur, nimirum quod perpetuus hoſtium victor, & Civium eſſet ſervator. *Dio*.

DIVUS AUGUSTUS. PATER. Caput Auguſti.
18. S. C. in laurea Corona. Nummus primæ magnitudinis pulcherrimus apud Cardinalem Camillum Maximum.

DIVUS AUGUSTUS. PATER.
19. S. C. Aquila globo inſiſtens in aliis conſecratio.

DIVUS. AUGUSTUS. PATER.
20. S. C. Fulmen Conſecrationis typus.

DIVUS. AUGUSTUS. PATER.
21. S. C. Juliæ Auguſtæ ſedens Simulacrum cum Sceptro & Patera.

22. S. C. PONTIF. MAXIM. TRIBUN. POT. XXXIIII. Pertinet ad Tiberium.

23. DIVO. AUGUSTO. S. P. Q. R. OB. CIVES. SER. Civica cum duobus Capricornis ejus genituram indicantibus.

24. S. C. IMP. NERVA. CAESAR. AUGUSTUS. REST.

25. S. C. PONTIF. MAXIM. TRIBUNIC. P. XXXIIII.

26. Jovis ſive Herculis caput laureatum cum litteris Punicis evocato fortè ex Africa Lepido, legionibus exuto, ut ex Svetonio.

DIVUS. AUGUSTUS. PATER.
27. IMP. T. VESP. AUG. REST. Aquila cum fulmine.

DI-

Digitized by Google

DIVUS. AUGUSTUS. PATER.
28. PROVIDENT. Ara Providentiæ. IMP. T. VESP. AUG. REST.

DIVUS. AUGUSTUS.
29. Aquila cum Globo IMP. NERVA. CAESAR. AUG. REST. S. C.

DIVUS. AUGUSTUS. Caput Auguſti.
30. Figura armata ſtans manum extendens; hinc Fælicitas ſedens cum Cornucopiæ, inde Heros cum Globo & haſta, infra Tellus ac Neptunus. Hoc magnificum emblema pertinere videtur ad Auguſtum, ſed divinent peritiores; nummus eſt contornatus.

DIVUS. AUGUSTUS.
31. Fulmen. IMP. NERVA. CAES. AUG. REST. S. C.

DIVUS. AUGUSTUS. PATER.
32. COL. A. A. PATRENS. Colonia Auguſta Aroe Patrenſis Urbs Achajæ illuſtris, quam Auguſtus libertate, ac beneficentia proſecutus eſt. De ipſa conſule U. U. C. C. Petrum Seguinum in ſuis ſelectis, & Joannem Vaillant de Coloniis.

33. AUGUSTUS laurea.

CAESAR. AUGUSTUS.
34. Laurea, in cujus medio Delphinus gubernaculo inſiſtens in aliis anchoræ obvolutus regium adagium appingens FESTINA LENTE, de quo Svetonius in Auguſto.

DIVUS. AUGUSTUS. PATER.
35. IMP. T. VESPASIANUS. RESTITUIT. S. C. Aquila cum globo.

36. AETERNITATIS AUGUSTAE. Templum. Vicus Liviæ Auguſtæ adſcribit Primus & Nonius addunt. *Cuſtodes Æternitatis Auguſtæ*. Antonius Auguſtinus reſtituit C. V. T. T. *Colonia Victrix Tarraco Togata* Conſecrationem Auguſti indicans in ejus venerationem Templo dicato, ut in ſequenti.

37. AUGUSTO. DEO Simulacrum Auguſti Jovis habitu poſitum in Tarraconenſi Templo. In aliis caput Auguſti cum titulo DIVUS. AUGUSTUS.

DIVUS. AUGUSTUS.
38. COL. JUL. BER. S. C. corrige COL. JUL. AUG. FEL. BER. Colonia Julia Auguſta Felix Berytus. Paleſtinæ, de qua Plinius a Julio Ceſare, vel ab Auguſto in avi, patriſque honorem, Julia & Auguſta cognominata.

DIVUS. AUGUSTUS.
39. IMP. NERVA. CAES. AUG. REST. Orbis cum Gubernaculo.

40. AYTOKP. L. B. Imperator anno ſecundo. Manipulus Ariſtarum. Nummus cuſus in Ægypto, Svetonius: *Ægyptum in Provinciæ formam redactam, ut feraciorem, habilioremque Annonæ Urbis redderet, foſſas omnes, in quas Nilus exæſtuat; oblimatas longa vetuſtate militari opere deterſit.*

Caput Auguſti laureatum ſine litteris.
41. Laurea in qua numerica littera v. Hujuſmodi alii nummi apud Goltzium ad numerum xxxx. His Tribuniciam Poteſtatem Auguſti deſignari ſingulis annis repetitam alii arbitrantur, alii vero Miſſilia, quæ Circenſibus ac teatralibus ludis ſpargebantur populo cum numeris pecuniæ, frumenti, ſive alterius rei, de quibus in ſuo diſertiſſimo opere Spanphemius & Nonius apud Goltzium in Auguſto. Nec diverſi argumenti ſunt alii nummi ejuſdem molis, & formæ, obſcæni tamen Tiberio adſcripti cum impuris ſpintriis ex epigrammate Martialis in ludis Stellæ.

CAESAR. AUG. PONT. MAX. TRIB. POT.
42. ANNIUS SILIUS. LAMIA IIIVIR. A. A. A. F. F. S. C. dexteræ junctæ cum caduceo.

IMP. DIVI. F. P. P. Imperator Divi filius Pater Patriæ duo Capita Auguſti laureatum M. Agrippæ roſtratum.
43. COL. NEM. Colonia Nemauſum, ſive Nemauſienſium. Crocodillus palmæ adligatus, in aliis laurea addita eſt poſt Victoriam Actiacam, Alexandria capta. Hæc illuſtris Colonia in Gallia Narbonenſi, hodie Nimes.

44. S. C. GALLIUS. C. F. LUPERCUS IIIVIR. A. A. A. F. F.

45. S. C. IIIVIR. A. A. A. F. F.

OB. CIVES. SERVATOS. Civica inter duos lauri ramos.
46. S. C. C. CASSIUS. CELER. IIIVIR. A. A. A. F. F.

Tiberii caput cum inſcriptione corruptiſſima, quæ ſic videtur corrigenda.
47. ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. ΥΙΟΣ ΘΕΙΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ Tiberius *Cæſar* AUGUSTUS Divi TIB *Auguſti Filius*. Continet ex adverſo caput Auguſti.
ΘΕΙΟϹ. ϹΕΒΑϹΤΟϹ Divus Auguſtus caput Auguſti.

DIVUS. AUGUSTUS. PATER.
48. S. C. Victoria palmæ arbori clypeum imponens in quo S. P. Q. R. de quo ſupra.

DIVI. F. Caput Auguſti.
49. DIVOS. JULIUS in corona Laurea.

CAESAR DIVI. F. Caput Auguſti.
50. DIVUS. JULIUS. Caput Julii Cæſaris.
Videndum in Cæſare N. 2.

CAES. AUGUST. TRIBUN. POTEST. Caput Auguſti.
51. SURDINUS. III. VIR. A. A. A. F. F. S. C. Surdinus Triumvir Auro, Argento, Ære flando feriundo Senatus Conſulto.

A U G U S T U S

EX ARGENTO.

CAESAR. IMP. VII.
1. ASIA. RECEPTA. Angues in ſpiras erecti, Victoria in medio. Qui hunc nummum interpretati ſunt, angues Aſiæ typum eſſe affirmant; Huic opinioni aſſentiri non poſſum, cum angues ipſi ad Dionyſiaca pertineant. Extat enim in ipſorum medio non ara, ſed myſtica Bacchi ciſta, ſuper qua Victoria. Confirmant duo M. Antonii Triumviri nummi cum hederaceà coronà, & Antonii capite eoſdem angues in poſticà, & ciſtam referentes, quos videas apud Urſinum in Antonia. Duo inſuper alii a Laodicenſibus in honorem Proconſulum Appii Pulchri, & M. Tullii Ciceronis cuſi cum eodem typo, quos ſumma eruditione Seguinus in ſelectis ſuis largitus eſt, græcis, ac latinis litteris inſignes, ut de ambobus, ac præcipue de Tulliano, tanquam de illuſtri monumento Proconſulatus Ciliciæ, quo Cicero ipſe Imperator ſuit appellatus: nummos ipſos hic tranſcribimus, quod Græcis, & Latinis litteris inſcripti ſunt
AP. AP. F. PULCHER. PRO. COS. ΛΑΟ. ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ. ΔΑΜΟΚΡΑΤΟΥ. ΖΩΣΙΜΟΣ. Appius Appii filius Pulcher Proconſul. Apollonius Democriti Zoſimus Laodicenſium Prætor.
M. TULL. IMP. ΛΑΟ. ΛΑΒΑΣ. ΠΥΡΡΟΥ. Marcus Tullius Imperator Labas Pyrri Laodicenſium. Sic interpretatur Seguinus litteras tres ΛΑΟ. Laodicenſium in ambobus ſignatas. Uterque ab hoc latere eoſdem angues refert ſpiris erectos,
qui-

quibus addita eſt Pharetra , Arcus , & Caduceum ; ab alio latere coronam ex foliis , & baccis hederæ , in cujus medio ciſta , ex qua proſilit auguis . In M. Antonii nummis .

M. ANTONIUS . IMP. COS. DESIG. ITER. ET. TER. Eadem Corona , & hederæ foliis , & baccis , in medio Antonii caput ; in poſtica iidem angues ſpiris erecti ciſtam amplectentes , ſuper qua Mulieris caput fortè Cleopatræ , cum epigraphe IIIVIR. R. P. C. in alio nummo M. ANTONIUS. IMP. COS. DESIG. ITER. ET. TER. M. Antonii , & Cleopatræ capita ſuperimpoſita . In poſtica Angues , & ciſta , ſuper qua figura ſtolata cum haſta , & eadem epigraphe . Hæc ſanè Antonio conveniunt , qui Liberi Patris cultu , Dionyſius , & Oſiris haberi , & dici voluit . Nummi ipſi non ſolum meæ ſententiæ faveut , ſed clarè indicant omnes Laodiceæ fuiſſe cuſos , cum præferant eadem Bacchi myſtica , hederam , ciſtam , & anguium Salutares Genios . Præferunt etiam Romana nomina latinis litteris inſcripta abſque ullo Aſiæ titulo adjecto , & Seguinus evidenter probat , fuiſſe Laodiceæ cudendæ monete officinam , quæ Urbi Phrygiarum maxima , Aſiaticarum Provinciarum ſeu Dioceſeon Proconſuli Roma advenienti prima occurrebat Appius , & Cicero Proconſules Ciliciæ : Antonio Aſia univerſa obtigerat in diviſione Triumviratus , quo devicto cuſus fuit hic noſter nummus , Laodiceæ in honorem Auguſti , cum ipſe potitus ſit Aſia . Hinc Victoriæ ſimulacrum ſuper ciſtà ac titulus . ASIA . RECEPTA . Nec ambigi poteſt de Laodicea , cum in aliis , ac præcipue Juliæ Domnæ nummis in eadem urbe percuſſis Panthera , & canis appicti ſint Bacchi , & Dianæ tutelarium , qui , & iidem in ſuperius deſcriptis Laodicenſium nummis expreſſi ſunt . Erizzus , Pierius , aliique plurimas impenderunt paginas ad probandum ex titulo ASIAE , Serpentes Aſiæ typum eſſe ASIA . DEVICTA . Qui titulus legitur tantummodo in nummo Auguſti , minimè verò in aliis , quos deſcripſimus , ſed illi deteriora opinati duobus anguibus tertium addidere ad deſignandas tres orbis regiones Africam , Aſiam , Europam , ſibi ipſis , & inſcriptioni , in quà Aſia tantum legitur , contradicentes . Orus Apollo , quem auctorem promunt , per Angues Reges , non regna ſignificari docet .

IMP. CAESAR . AUGUSTUS .

2. P. CARISIUS LEG. PRO PR. Publius Cariſius Legatus Proprætore . Ædificium ad formam Caſtri , in cujus fronte EMERITA. AUGUSTA. nunc Merida . Nomen ſumpſit ab emeritis militibus , & ab Auguſto Conditore . Dio-*Titus deinde Cariſius Lanciam , quæ eſt maritima Aſturiæ Urbs deſerta , occupavit , multaque alia in ſuam poteſtatem redegit : finitoque bello Auguſtus emeritos milites exauctoravit , urbemque eos in Luſitania Auguſtam Emeritam condere juſſit .* Quoad titulum Legatus Pro-Prætore ; erant legati Proprætore non Prætorum in provinciis adſeſſores , aut qui iiſdem ſuccedebant ex Antonii Auguſtini ſententia , ſed ſupremi Rectores miſſi ad adminiſtrandas provincias Cæſaris , ſicut Proconſules , qui populi provinciæ præficiebantur , & ipſi Prætores , ſed Magiſtratu functi , nondum aliis ſuffectis , ut Spanhemius animadvertit ex Dione .

IIIVIR. R. P. C. capnt Auguſti in aliis Victoriæ .

3. ANTONI. IMP. A. XLI. in aliis A. XL. LUGDUNI. Leo Coloniæ Lugdunenſis inſigne , à quo ipſam cognomen traxiſſe apparet . Nota numerica A. XL. annos Coloniæ deductæ ſignificari Urſinus autumat , ſed temporum rationi adverſatur à Conditore Planco . Lipſius numerum populorum Galliæ Narbonenſis ex Tacito , & Strabone , qui tamen non XL. at IX. & XLIV. numerant Galliæ gentes , & Civitates . Verior Triſtani ſententia , & interpretatio A. XL. Argentum Quadrageſimæ , aut Quadrageſimale Lugduni ſignatum . Strabo . *Poſt Narbonem hæc urbs Lugdunum maximè omnium Galliarum , hominum frequentia pollet . Præfecti Romanorum eo utuntur emporio , monetamque ibi tam auream , quam argenteam tradunt .* Quadrageſimale aurum , & argentum id erat , quod ex portorio publicanis pendebatur . Hoc vectigal Galba remiſit , ut infra in ejus æneo nummo num. 14. cum nota R. XL. Remiſſa Quadrageſima . Erizus pro XL. notat XII. Anno Duodecimo , nullaque Coloniæ Lugdunenſis facta meutione leones primo Romæ Antonium triumphali currui junxiſſe ex Plinio interpretatur .

An-

Auguſti caput ſine litteris.

4. Corona quernea, in qua IOM. S. P. Q. R. V. S. PR. S. IMP. CAE. QUOD. PER. EV. R. P. IN. AMP. ATQ. TRN. S. E. Jovi Optimo Maximo, Senatus, Populuſque Romanus Voto Soluto, ſive *votis ſuſceptis pro ſalute Imperatoris Cæſaris, quod per eum Reſpublica in ampliore, atque tranquilliore ſtatu eſt*. Ludovico Nonio huc reſpicere videntur illa Svetonii de clade Variana: *Vovit & magnos ludos Jovi opt. max. ſi Rempublicam in meliorem ſtatum vertiſſet*. Inſcriptio tamen pertinere videtur ad tranquillum, ampliorem que Reipublicæ ſtatum Antonio devicto, Ægyptoque in provinciam redacta, cum Octavius non dum Auguſti cognomen recepiſſet, ut ex titulo IMP. CAE. Huic ſententiæ favet Propertius, qui tamen elegiam ſcripſit, poſtquam Cæſar Romam rediit, & Auguſti cognomen a Senatu ipſi delatum fuit:

. . . . eaque Roma triumphum
Et longam Auguſto ſalvo precare diem:
Fugiſti tamen in timidi vaga flumina Nili;
Accepere tuæ Romula vincla manus.

Significat triumphum Alexandrinum, ſolutaque vota in Capltolio. Jupiter optimus Maximus idem, & Capitolinus, in cujus templo vota ſuſcipiebantur, ac ſolvebantur, idemque Conſervator, & Cuſtos. In Tudertano marmore JUPPITER OPT. MAX. CONSERVATOR. a Græcis ΣΩΤΗΡ in inſcriptione . . . JOVI CAPITOL. MARTI. ET. FORTUNAE. ALIISQ. nIs. CONSERVAT. DOMUS. AUG. Hinc Horatius:

Tibi cura magni
Cæſaris fatis data.

DIVUS AUGUSTUS.

5. C. CAESAR AUG. GERM. P. M. TR. POT. COS. Cajus Cæſar Auguſtus Germanicus Pontifex Maximus Tribunicia Poteſtate Conſul. caput Caji Caligulæ. Ab Auguſto genus ducere Cajus gloriabatur, ut in ejus æneis.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΚΑΙΣΑΡΟΣ. ΣΕΒΑΤΟΥ. Metropolis Cæſaris Auguſti. Caput Auguſti.

6. ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΝΕΩΚ. Antiochenſium Neocororum. Genius ſive Urbs Antiochiæ muliebri cultu turrita ſaxo incidet Montanæ regionis Caſio nobilis, ſub cujus pede Orontes fluvius inſorgit. Spicas manu tenet, non palmæ ſurculum, ut interpretatur Ludovicus Nonius, cum Antiochiam Colonos traduxerit Nicator de genere Triptolemi, qui urbis ejuſdem Heros colebatur. Extat in Farneſiana gaza percelebris Peſcennii nummus mole, & raritate maximus, qui ab uno latere Imperatoris laureati vultum præfert, cum epigraphe ΑΥΤΟ. ΚΑΙϹ. ΠΕϹΚΕΝΝΙΟϹ. ΝΙΓΕΡΟϹ. ϹΕΒ. ab alio Cererem cum face, ſpicis, & ſerpente ΑΝΤΙΟΚΕΩΝ. ΝΕΩ. Metropolis Auguſti ſcribitur, quod ab Auguſto primatum accepit, ipſam Strabo Syriæ caput, regiamque laudat, nunc ſolo æquatur, ejus tantum muri integri remanent ex ſolido lapide. Extant plurimi Imperatorum nummi cum titulo ΑΝΤΙΟΚΕΩΝ. Μ. ΚΟΛ. ſive ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΟΣ Antiochenſium Metropolis Coloniæ Δ. Ε. S. C. ΔΗΜΑΡΧΗϹ ΕΞΟΥϹΙΑϹ. *tribunitiæ poteſtatis*. S. C. Senatus Conſulto: in aliis. S. R. Senatus Romanus. Senatus Conſultum latinis litteris in nullis, præter quam Antiochiæ nummis adnotatum reperitur: unde Græcos Imperatorum, in quorum adverſis, ſine alio titulo, S. C. notatum eſt Antiochiæ cuſtos exiſtimandum extant, & alii Gordiani Junioris, in quibus lupa Romulo, ac Remo lactentibus. Sive colonus cum bobus, & duobus ſignis legionum COL. CAES. ANTIOCH. infra pro S. C. nota S. R.

Auguſti caput abſque litteris.

7. IMP. CAES. AUG. COMM. CONS. Ara Auguſto poſita communi conſenſu Senatus, Equeſtris Ordinis, Populique Romani L. MESCINIUS. IIIVIR.

CAESAR. IMP. PONT. IIIVIR. P. P. C. caput Auguſti.

8. M. LEPIDUS PONT. MAX. caput Lepidi.

AUGUSTUS. TR. POT. caput Auguſti, in aliis Equeſtris ſtatua AUGUSTUS. DIVI. F.

9. P. STOLO. IIIVIR. Ancilia, & Saliorum Apex in medio. De P. Licinio Stoloue inter Salios adſcripto conſule Fulvium Urſinum.

C. CAESAR. IIIVIR. R. P. C.
10. Q. SALVIUS. IMP. COS. DESIG. Fulmem. Triſtanus in hujus Commentario, non unum, ſed duo fulmina ſimul juncta arbitratur, alterum Julii Cæſaris, alterum Auguſti, quibus Auguſtum Diis æqualem dicit. Nos unum tantum fulmen aſſerimus medio manubrio utrinque turbinatum, ut paſſim in aliis nummis, & lapidibus. Fulmen verò nihil ad Auguſtum, cum is, adhuc triumvir, Deus minimè habitus. Fulminum inſpectio, & procuratio ad Pontifices, Augures, Aruſpices, & Decemviros librorum Sibill. pertinebat; unde fulmen in nummis Antonii etiam, ac Lepidi ex eorum, vel Monetalium Sacerdotiis. Monetales non ſemel titulos dignitateſque ſuas expreſſere more veteri, nondum Reipublicæ facie immutata; nec omnia, in Cæſaris, & Auguſti nummis appicta ad ipſos referenda ſunt.

CAESAR caput Auguſti.
11. ANTONIUS. IMP. ad concordiam cum Antonio, caduceum pertinere videtur.

AUGUSTUS.
12. Ex lauro, atque ex roſtris, corona ob victoriam Actiacam Philippus Paruta Siculam opinatus eſt, ac Siciliæ intexuit, & alios etiam minimè Siculos nummos.

Caput Auguſti ſine litteris.
13. IMP. CAESAR. DIVI. F. Clypeus votivus. Erizus pateram autumat Auguſto dicatam tempore, quo ipſe Pontificatum Maximum aſſumpſit; ſed Pontificatus obtigit mortuo Lepido, cum ipſe Auguſtus, non Cæſar tantum cognominaretur.

AUGUSTUS. DIVI. F. LUDOS. SAEC. figura ſtolam cum galea, & clypeo caduceum tenens.
14. M. SANQUINIUS. IIIVIR. Quamvis Goltzius, & Nonius caput cum aſtro Divo Julio adſcripſerint, Caji tamen Cæſaris Auguſti nepotis, Triſtanus monuit, cum puerilis vultus admodum ſit. Stella Cæſaris avi ſuper occipitio refulgente, & nos infra num. 67.

CAESAR. IMP. PONT. IIIVIR. R. P. C. in aliis CAESAR. AUGUSTUS. caput Auguſti cum lituo.
15. DIVUS JULIUS Julii Cæſaris ſtella crinita, de qua Plinius, Svetonius, & alii, creditumque eſt animam eſſe Cæſaris in cælum recepti.

IMPERATOR CAESAR.
16. AUGUSTUS. Manipulus. Ægypto in provinciam redacta, quo tempore cuſus eſt nummus, cum Auguſtus annonæ urbicæ providit, foſſaſque Nili deterſit, ut ex Svetonio ſupra in æneis num. 40. Extant alii cum eadem notà ΚΑΙΣΑΡΟΣ, ex adverſo Palma arbor ΑΛΕΧ ΑΙΓ. Alexandria Ægypti. Virgilius.

Te maximus orbis
Auctorem frugum, tempeſtatumque potentem
Accipiat.

Doctiſſimus Torrentius Auguſti Annonam à Plinio vindicat hymno in Dianam, & Apollinem, ab Horatio ſub initium Imperii Auguſti ſcripto ad illa

Hic bellum lacrymoſum, hic miſeram famem,
Peſtemque à populo, & Principe Cæſare in
Perſas, atque Britannos
Veſtra motus aget prece.

Plinius lib. VIII. cap. XLV. inter res adverſas Auguſti, Urbis peſtilentiam, & Italiæ famem commemorat bello nempe Siculo. Teſtis Appianus, & Svetonius. Aut ſi quis eo tempore Auguſtum, cum non dum ſolus præeſſet rectè principem dici negaverit, is ex Dione diſcat initio lib. LIIII. unde alibi idem Poeta

Tua Cæſar ætas
Fruges, & agris retulit uberes.

Zonaras, & alii produnt, offerente Senatu Dictaturam, & Annonæ curationem, Dictaturam reſpuit Auguſtus, Annonæ curationem ſuſcepit.

CAE-

CAESAR. AUGUSTUS.

17. TURPILIANUS. IIIVIR Mulier ſparſis crinibus ad preces manus expandens Hanc Urſinus Tarpejam ſcutis obrutam, Erizus Armeniam, quam Auguſtus Rege dato a Parthis vindicavit, cujus opinionem ſequor,

Caput Auguſti ſine inſcriptione laureatum.

18. IMP. CAESAR. Columna roſtrata Auguſto erecta cum ipſius ſimulacro in honorem Victoriæ Actiacæ. Roſtratas in foribus Auguſtæi templi Princeps Poeta deſcribit:

In foribus pugnam ex auro, ſolidoque elephanto
Gangaridum faciam, victoriſque arma Quirini;
Atque hic undantem bello, magnumque fluentem
Nilum, & navali ſurgentes ære columnas.

Servius-Auguſtus, inquit, *victor totius Ægypti multa de navali certamine ſuſtulit roſtra, quibus conflatis, IV. effecit columnas, quæ poſtea a Domitiano in Capitolio locatæ ſunt.* Fallitur Phylargirius alter Virgilii Scoliaſtes, qui hunc honorem ab Auguſto M. Agrippæ collatum fuiſſe ſcribit, cum memoret Dio, Agrippam præter alios honores vexillo cæruleo, quod navalis victoriæ teſtimonium eſſet, a Socero donatum: fallitur Vellejus Paterculus aſſerens *Inſigne coronæ claſſicæ, quo nemo unquam Romanorum donatus erat, hoc bello Agrippa ſingulari virtute meruit.* Duplex conſtat Velleii error, alter quod Agrippa primus Romanorum donatus fuerit roſtrata corona, cum, teſte Plinio, M. Varro hanc obtinuerit a Pompejo, piratis devictis; alter quod bello Actiaco Auguſtus ipſum claſſica corona donaverit, quam victoria Siculà, re bene geſta contra Sextum ipſe Agrippa a Cæſare receperit. Plinius: *Cedunt & roſtratæ quamvis in duobus maximè ad hoc ævi celebres M. Varrone e piraticis bellis, dante Magno Pompejo, itemque M. Agrippa tribuente Cæſare è Siculis, quæ & ipſa piratica fuere.* Unde Virgilius Agrippam pugnantem apud Actium, roſtrata redimitum deſcribit:

Parte alia ventis, & Diis Agrippa ſecundis,
Arduus agmen agens, cui belli inſigne ſuperbum
Tempora navali fulgent roſtrata corona.

Caput Auguſti ſine litteris.

19. FORT. RED. CAES. AUG. S. P. Q. R. Fortunæ Reduci Cæſaris Auguſti Senatus Populuſque Romanus. De hac Dio cum Auguſtus in Syriam reverſus, Romam contendiſſet: *Ob reditum ejus, ac propter ea, quæ abſens egiſſet, multa, ac varia in honorem ejus decreta ſunt, quorum ille nihil accepit, niſi quod* FORTUNAE. REDUCI. ARAM *conſecrari ſui reditus inter ferias, & Auguſtalia dici paſſus eſt.* Delphines aræ impoſiti imperium maris a fortuna pendere indicant Horatius.

Te dominam æquoris
Quicunque Bithyna laceſſit
Carpathium pelagus carina

Eandemque precatur, ut Auguſtum adverſus Britannos proficiſcentem ſervet.

Serves iturum Cæſarem in ultimos
Orbis Britannos.

At quamvis hæc de fortunæ ara; Delphines tamen ad Apollinis Delphinii cultum pertinere videntur. Fama eſt, navigantes ipſorum beneficio ſervatos; quinimo perhibent, Deum ſub Delphini ſpecie actos tempeſtate ad littus deduxiſſe incolumes, Theſeumque ad Minotaurum proficiſcentem Apollini Delphinio pro ſua ſuorumque ſalute, & reditu vota ſuſcepiſſe, ſuſceptaque ſolviſſe victorem. Nec Delphi tantum, at in univerſa Græcia plurimas Delphinii aras poſitas, omniumque Jonum commune fanum memorant Strabo, & Plutarcus, unde Horatius ad Apollinem converſus

. . . . . . & o Sol
Pulcer, o laudande canam recepto
Cæſare felix

AUGUR. PONT. IMP. Jovis Ammonis caput.

20. CAESAR. DIVI F. Victoria orbi inſiſtens dextera lauream, ſiniſtra palmam Cuſus fuit in Africa; ſimiles in Antonii, ac Lepidi argenteis.

IMP.

IMP. CAESAR. PONT. IMP. ITER. IIIVIR. ITER. R. P. C. Imperator Cæſar Pontifex. Imperator Iterum Triumvir Iterum Reipublicæ Conſtituendæ.

21. COS. ITER. ET. TER. DESIG. Conſul Iterum, ET Tertio Deſignatus. Templum Divo Julo poſitum, in medio ſimulacrum ipſius lituum tenentis. In templi fronte ſidus Julium, atque in peryſtilio. DIVO. JUL. Divo Julo a Triumviris dicatum, de quo Dio. Et ulterius in honorem Cæſaris templum heroicum in foro Dio l. 47.
ſtruxerunt, & in loco ubi ipſe combuſtus fuit: ſimile quid deſcribit Virgilius. Georg. 3.

Et viridi in campo templum de marmore ponam
In medio mihi Cæſar erit

Adnotat Servius, Pontifices in ſacris ędibus dicandis, poſtes tenentes numini dediſſe atque in eodem ſacro loco ſimulacra dedicaſſe. Alterius templi Divo Julo poſiti ab Auguſto memoria extat in Ancyrano lapide CURIAM ET CONTINENS. ET CALCHIDICUM. TEMPLUMQUE APOLLINIS. IN PALATIO. CUM. PORTICIBUS. AEDEM. DIVI. JULI. Vitruvius pycnoſtylos in foro prope templum Caſtoris.

CAESARI. AUGUSTO.

22. SIGNIS. RECEPT. Mars ultor cum ſignis. Peractis civilibus bellis cum Auguſtus in Syriam ſe contuliſſet ad componendas res Orientis metum injecit Phraati Partorum Regi ne ſibi bellum inferret. Is dempta Craſſo, & Antonio ſigna, captivoſque Auguſto remiſit, regiamque prolem obſidem dedit. Jure optimo magnæ ſibi laudi duxit Imperator ab aliis res bello amiſſas ſine certamine recepiſſe, rege ad obſequium adacto. Sed Parthi ſæpe rebelles ſemper metu perculſi Auguſto paruerunt. Mars ultor in nummo ſignatus eſt cum ſignis, quia Auguſtus ſigna recepta in ejus templo poſuit ſacravitque ut carminibus Virgilius, & Ovidius complexi ſunt.

IMP. CAESAR PONT. IMP. ITER IIIVIR. ITER. R. P. C.

23. COS. ITER. ET TER. DESIG. Simpulus, Aſpergillus, Urceolus, Lituus, Sacerdotalia, atque auguralia.

CAESARI AUGUSTO.

24. SIGNIS. RECEPT. Mars ultor cum ſignis, ut ſupra num. 22.

AUGUSTO.

25. JOV. TON. Jovi Tonanti. Templum Jovis Tonantis cum ſimulacro. Svetonius Tonanti ædem conſtruxit liberatus periculo, cum expeditione Cantabrica per noctLurnum iter lecticam ejus fulgur perſtrinxiſſet, ſervumque prælucentem exanimaſſet. Hujus templi reliquiæ in clivo Capitolino extare dicuntur tres marmoreæ columnæ ſtriatæ capitulo tenus defoſſæ cum epiſtylio, in quo RESTITUER. Signum Jovis tonantis fulmen, & ſceptrum tenentis, quod in hoc templo cernimus. Opus Leocræ ex ære deliaco agnoſcit Plinius.

CAESAR. AUGUSTUS.

26. SIGNIS. RECEPTIS. SP. Q. R. CL. V. Signis Receptis Senatus Populuſque Romanus Clypeum Vovit. Moris erat rebus feliciter geſtis a Ducibus, atque Imperatoribus ſummis, nomini, & honori ipſorum clypeos in templis dicare: hunc vovit Senatus Populuſque Romanus in gratiam Auguſti ſignis a Parthis recuperatis.

Caput Auguſti ſine litteris.

27. IMP. CAESAR Arcus cum quadriga.

CAESAR AUGUSTUS. DIVI. F. PATER. PATRIAE.

28. C. L. CAESARES. AUGUSTI. F. COS. DESIG. PRINC. JUVENT. Cajus, & Lucius Cæſares Auguſti Filii Conſules Deſignati. Principes juventutis ex Agrippa, & Julia progeniti ab Auguſto adoptati. Ovidius de Cajo Principe juventutis.

Auſpiciis anniſque patris puer arma tenebis,
Et vinces annis auſpiciiſque patris.
Tale rudimentum tanto ſub nomine debes
Nunc juvenum princeps inde future ſenum.

 Eriz-

Erizzus, & Hemelarius demortuorum Caji, & Lucii in nummo expreſſas imagines autumant. Cuſum vero opinor tempore quo Principes Juventutis haſtis, & clypeis ab ordine equeſtri de more fuerunt donati. Dio. *Corpora Caji, & Lucii Cæſarum a Tribunis militum Romam aſportata ſunt, parmaque, & haſtæ, quas aureas ab Equitibus acceperant in curia ſuſpenſæ ſunt.* Interiit Cajus anno quarto, poſtquam fuerat Conſul deſignatus, & Princeps Juventutis ætatis decimo octavo; Lucius junior ætatis decimo ſexto interiit, & ſic anno ſecundo Conſul deſignatus, & Princeps juventutis. Extat alius nummus ab uno, Auguſti caput CAESAR. AUGUSTUS. DIVI. F. PATER PATRIAE, ab alio latere capita juvenilia Caji & Lucii invicem converſa cum eadem epigraphe C. ET. L. CAESARES. AUGUSTI. F. COS. DES. PRINC. JUVENT. utrumque vivis adhuc Cajo & Lucio ſignatum certum eſt. Ad indicandum Pontificatum Caji, & Auguratum Lucii, lituus, & ſimpulus in hoc appicti ſunt juxta inſcriptiones in baſibus Capitolinis.

1.	2.
CAESARI AUGUSTI. F. PONTIFICI. COS. DESIGNATO PRINCIPI. JUVENTUTIS.	L. CAESARI. AUGUSTI. F. AUGURI. COS. DESIGNATO PRINCIPI. JUVENTUTIS

Obſervandum haſtas aureas Cajo, & Lucio equites dediſſe, quas argenteas Auguſto antea datas teſtatur lapis Ancyranus.

AUG. DIVI. F.

29. IMP. X. Taurus capite averſo, flexoque poplite. Hujus enigmatis interpretatio Ædipum adbuc deſiderat. Animadvertendum in Syracuſiis, Mamertinis, Tauromeniiſque nummis taurum ejuſdem notæ ſignatum eſſe, unde hunc in Sicilia percuſſum non eſt dubitandum, cum Auguſtus Syracuſas præcipuè colonos duxerit, ac inſtauraverit. Ad inveſtigandum verò cur Siculæ Urbes hoc inſigne vulgaverint, præmittamus Taurum ita effictum Zodiaci ſignum, Taurumque cæleſtem repræſentare; talem appinxere Aſtronomi, & poetæ, fictoreſque exculpſere in antiquis monumentis ac præcipue in Atlantico globo Farneſiano ex marmore: unde Manilius:

. . . . . . Taurus
Succidit incurvo, claudus pede

Et Lucanus . . . . *niſi poplite laſſo*
Ultima curvati ſuccederet ungula tauri.

Rationem reddit Manilius, qui Taurum ſurgere ingeniculatum docet, averſum, ac fronte geminos vocantem.

Aurato princeps aries in vellere fulgens
Reſpicit admirans averſum ſurgere Taurum
Summiſſo vultu, geminos, ac fronte vocantem

Scaliger in notis ſummiſſo vultu ἐκ τῆς ἀγροθερίας deſumptum, & eſt enim ingeniculatus; & tanquam bos humi procumbens. Vide, & interpres Ptolæmei χίονα vocat, Lucanus curvatum. Quare ideo ὀκλαδὸν Arato dicitur, & alibi a Manilio flexus, item nixus. Virgilius cornibus annum aperiri a Tauro verno tempore deſcribit:

Candidus auratis aperit cum cornibus annum
Taurus.

Sed præter Siculos, quos indicavimus, ac præter Magnetum Regiſque Pyrri nummos cum cæleſtis hujus Tauri ſigno alius extat Cretenſium Gortyneorum cum eodem tauro ab uno, ab alio Europa platano arbore inſidente ſub qua Juppiter cum ipſa concubuit, ut Plinius tradit. Fuit Europa Agenoris Phoenicum Regis filia, quam Juppiter in Taurum transformatus raptam abduxit in Cretam. Taurus inde fulget ſecundum Zodiaci ſignum, ob tale meritum, ac memoriam in Cælum tranſlatus. Cauſam qua Europæ cultus ſub Tauri ſigno in Siciliam migraverit indicat Tucidides, qui Phœnices antiquitus eandem Provinciam incoluiſſe memorat. Phœnices per eandem paſſim habitaverunt, occupatis ad mare promontoriis, & parvis circa inſulis negotiandi cum Siculis gratia. Mynoem præterea Cretenſem cum claſſe in Siciliam migraſſe adverſus Dædalum commemorant. Cæleſtis autem Tauri ſignum boni ominis auſpicatumque fuit novis colo-

nis

nis in Urbibus condendis ad memoriam Cadmi, qui ipſam Europam ſororem quærens oraculum adiit de tellure ſibi habitanda, tulitque reſponſum. Ovidius.

Bos tibi, Phœbus ait, ſolis occurret in arvis
Nullum paſſa jugum, curvique immunis aratri:
Hac duce carpe vias, & qua requieverit herba
Mœnia fac condes.

Et paulo poſt ad ſimilitudinem cœleſtis Tauri.

Bos ſtetit, & tollens ſpecioſam cornibus altis
Ad Cœlum frontem mugitibus impulit auras,
Atque ita reſpiciens comites ſua terga ſequentes.
Procubuit.

Ideo in nummo procumbit, atque in terga Bos ſive Taurus reſpicit. Eundem ritum innuit Nonnius, qui Bovis flexam, incurvamque ungulam auſpicem aſſerit futuræ civitatis.

Et bovis vocalis in terram recumbentis
Plectitur ungula civitatis futuræ prænuncia

Quo loco non eſt omittendus Euripides.

Cadmus venit in hanc terram
Ex Tyro, cui quadrupes
Vitula ſponte corpus proſtravit
Completum reddens
Oraculum ubi habitaret.

Extat Gorlæi Sarda gemma, in qua caput Auguſti cum lituo, infra cœleſtis taurus averſus, ingeniculatus cum Ariſta Siciliæ typus, ubi etiam hic nummus fuit cuſus. Non ergo Taurus ad Statilii Tauri cognomen, ut Erizzus, aliique opinantur, ſpectat quod neque iu nummo legitur.

Auguſti caput ſine corona, & ſine litteris.

30. IMP. CAESAR. In aliis CAESAR. DIVI F. Trophæum victoriæ Siculæ ex titulo, ſi Actiacæ AUGUSTUS. Teſtis eſt aureus nummus, qui ab uno latere Dianæ caput ab alio templum exhibet, in cujus fronte tria crura inſculpta ſunt Trinacriæ Symbolum, in veſtibulo trophæum huic ſimillimum cum eadem epigraphe. IMP. CAESAR.

Caput Auguſti ſine litteris.

31. CAESAR. DIVI F. Apollo ſaxo inſidens arcu ad humeros rejecto lyram pulſat. Erizzus clypeum pro arcu reponit. Auguſtus Apollinis filius habitus, & nos infra de Apolline Actio, ſeu Palatino.

CAESAR. IMP.

32. AUGUSTUS. Taurus. Plurimi reperiuntur Auguſti nummi, cum hujus Tauri nota, qui Coloniarum nomina præferunt, & præcipue Hiſpaniæ provinciæ & ſi magis placeat, referas ad Statilii Tauri cognomen.

AUGUSTUS. DIVI F.

33. IMP. X. Auguſto in ſuggeſtu inſidenti legati Barbarorum oleæ ramos porrigunt pacem petunt. Svetonius, *qua virtutis, moderationiſque fama Indos etiam, & Scythas auditu modo cognitos pellexit ad amicitiam ſuam, Populique Romani, ultro per legatos petendam*. Strabo. *Jam ex Indiæ uno tantum loco, atque ab uno Rege, atque altero, Pandione ſcilicet, ac Poro legatio ad Auguſtum venit Imperatorem cum muneribus*. Horatius pluribus, ac præcipue Sæculari.

Jam mari, terraque manus potentes
Medus, Albanaſque timet ſecureis,
Jam Scithæ reſponſa petunt ſuperbi
nuper & Indi.

Propertius

India quin Auguſte tuo dat colla triumpho
Et Domus intactæ te tremit Arabiæ.

De Parthis Auguſto pacem petentibus Euſebius in Chron. Ramos oleæ ipſi gerunt, ut Polibius & Phornutus.

S. P. Q. R. CAESARI AUGUSTO.

34. VOT. P. SUSC. PRO. SAL. ET. RED. J. O. M. SACR. Vota Publica Suſcepta Pro Salute, Et Reditu Jovi Optimo Maximo Sacrum. Martis ultoris ſimulacrum ſigna recepta tenentis ſcilicet in expeditione orientali, cum Phraatas l. 54. metu perculſus ſigna Craſſo Antonioque adempta reſtituit Auguſto. Dio. Itaque, & ſacrificia ejus rei cauſa, & templum Martis Ultoris in Capitolio ad imitationem Jovis Feretrii, quo ſigna militaria ſuſpenderentur decerni juſſit, ac deinde perfecit. Sæpius pro ſalute, & reditu Auguſti, vota ſuſcepta tum in l. 4. Od. 3, & 5. expeditione Cantabrica, tum in Orientali, ut in ejus nummis. Hinc Horatius.

Votis, ominibuſque, & precibus vocat
Curvo nec faciem littore dimovet
Sic deſideriis cita fidelibus
Quærit patria Cæſarem.

Extat inſcriptio,

TI. CLAUDIUS. TI. F. NERO
PONTIFEX. COS. ITERUM
IMP. ITERUM
LUDOS. VOTIVOS. PRO REDITU
IMP. CAES. DIVI. F. AUGUSTI
PONTIFICIS. MAXIMI
JOVI. OPTIMO MAXIMO. FECIT
EX S. C.

AUGUSTUS. DIVI F.

35. C. CAES. AUGUST. F. Cajus Cæſar Auguſti Filius. Monumentum extat profectionis ejus in Armeniam cum ſignis Legionum, atque Cohortium de qua expeditiooe Tacitus. *C. Cæſar componeudæ Armeniæ deligitur: is Ariobarzanem origine Medum; ob inſignem corporis formam, & præclarum animum volentibas Armenis præfecit.* Extat Ovidii carmeo,

Marſque pater, Cæſarque pater date numen eunti,
Eſt Deus è nobis alter, & alter erit;
Auguror en vinces, vativaque carmina reddam,
Et magno nobis ore ſonandus eris.

M. SANGUINIUS IIIVIR. Caput Caji Cæſaris Nepotis Auguſti cum aſtro in vertice ſupra num. 14.

36. AUGUSTUS DIVI. deſunt litteræ F. LUDOS. SAEC. Auguſtus Divi Filius Ludos Sæculares fecit. Figura ſtolata cum caſſide, & clypeo caduceum tenens Urſinus, & ex eo Nonius ſacerdotem Salium cum apice autumant, ſed apex non extat in caſſide, quæ utrinque alata eſt Victoriæ typus, ut in denariis, & quinariis, Sæcularibus ludis Populus Romanus victoriam pacemque Diis, precabantur, ut Horatius in Carmine Sæculari.

Jam mari, terraque manus potenteis
Medas, Albanuſque timet ſecures
Jam Scithæ reſponſa petunt ſuperbi.
nuper & Indi

Jam fides, & pax, & honor, pudorque
Priſcus

Eadem figura appicta eſt ſæcularibus Domitiani, ut in ejus argenteis num. 21.

CAESAR AUGUSTUS.

37. OBCIVIS SERVATOS. Corona Civica, de qua ænea tabula num. 17.

IMP. CAESAR,

38. AUGUSTUS. Capricornus ungulis globum tenens gubernaculo affixum juxta quem Cornucopiæ, Capricornus natale ſidus Auguſti, non horoſcopus, ſeu aſcendens, ejus verò μεσουράνημα, hoc eſt ſignum regiæ fortunæ. Horoſcopus ad brevitatem, ſeu longitudinem vitæ ac temperamentum corporis pertinet. De Auguſti Capricorno Svetonius. *Natus eſt Auguſtus M. Tullio Cicerone, & Caja Antonio Coſs. ix. Kalendas Octobris paula ante Solis exortum*, & paulo poſt. *In ſeceſſu Apaloniæ Theagenis Mathematici pergulam, camite Agrippa aſcenderat. Cum Agrippæ, qui prius cantulebat magna, & penè incredibilia prædicereutur, retinere ipſe genituram ſuam, nec velle ædere perſeverabat metu, ac pudore, ne minor inveniretur;*

niretur; qua tamen poſt multas adhortationes vix, & cunctanter ædita, exilnit Theagenes, adoravitque eum. Tantam mox fiduciam facti Auguſtus habuit, ut thema ſuum vulgaverit, nummumque argenteum nota ſyderis Capricorni, quo natus eſt, percuſſerit. Si verò natus ſit Auguſtus ante Solis exortum (teſte Svetonio) ejus natali Capricornus præeſſe non poterat, qui paulo ante occaſum undecimam circa horam elevatur. Unde potius ante occaſum, quam ante Solis exortum Auguſtus natus eſt. At Svetonio adſtipulatur Manilius.

Contra Capricornus in ipſum
Convertit viſus, quid enim mirabitur ille
Majus in Auguſti cum . . . . . fulſeris ortum

CAESAR AUGUSTUS.
39. OBCIVIS SERVATOS. Civica,

CAESAR AUGUSTUS.
40. P. PETRON. TURPILIANUS TUIT. In Sicilia percuſſus Syracuſis cujus typus eſt Pegaſus. Dio. *Auguſtus rebus in Sicilia ordinatis, Siracuſiſque, & aliis quibuſdam Urbibus Coloniæ Romanorum deſtinatis in Græciam tranſmiſit.* Pegaſus alatus,

CAESAR DIVI. F. COS. VI.
41. AEGYPTO CAPTA, Crocodilus Ægypti typus,

CAESAR AUGUSTUS.
42. M. DURMIUS IIIVIR, Leo Cervum lanians Jelitorum typus in aliis eorumdem ΤΕΛΗΤΩ. Hyela Urbs Lucainæ ubi cuſus fuit nummus a M. Durmio Proprætore ejuſdemque provinciæ Proprætore ſeu Auguſti Legato Urſinus, Erizzus, & Nonius Leonem, & Cervum ſeculares ludos, vel devictum Antonium ab Auguſto indicare arbitrantur. Leo Cervum devorans Conſtantinopoli ex ære factus a Libanio deſcribitur,

AUGUSTUS. DIVI F.
43. IMP. XII. Actius Apollo, idemque Palatinus cujus fanum, veteri apud Actium ampliato, in Palatio condidit Auguſtus. Propertius in deſcriptione templi Palatini.

Deinde inter matrem Deus ipſe, interque ſorores
Pythius in longa carmina veſte tonat.

De eodem Tibullus

Ima videbatur talis illudere palla
Namque hæc in nitida corpore veſtis erat.
Artis opus raræ fulgens teſtudine, & auro,
Pendebas levâ garrula parte lyra.

Propertius auctorem præconemque victoriæ canit cum in hoſtes prius ſagittas excuſſerit poſtea ad Auguſti laudes lyram ſumpſerit.

Actius hinc traxit Phœbus monimenta quod ejus
Una decem vicit miſſa ſagitta rates:
Bella ſatis cecini, citharam jam poſcit Apollo
Victor & ad placidos exuit arma choros.

Nouius tamen non Apollinem, ſed Muſam hoc ſimulacro effingi probare nititur, quaſi Arcitenens non Muſicus Deus aſtiterit Auguſto in Actiaca pugna.

AUGUSTUS COS. XI.
44. S. P. Q. R. SIGNIS RECEPTIS. Triumphalis arcus. Reverſus Auguſtus ab expeditione orientali compulſo ad obſequium Phraate, ſigniſque reſtitutis, ovans in Urbem ingreſſus eſt. Dio. *Equo etiam ovans in urbem invectus eſt fornice traphæum geſtante honoratus*; unde Horatius:

Ille ſeu Parthos Latia imminenteis
Egerit juſta domitos triumpho.

Caput Auguſti ſine litteris
45. IMP. CAESAR. Terminus capite radiato, ad pedes fulmen. Erizus, & ex eo Nonius & Occo cæterique hoc ſymbolum ad Auguſti teferunt adagium FESTINA.

STINA. LENTE Nos ſignum Jovis, quem Greci ὅριον appellant. Scribit Dioniſius Numam Pompilium Jovi terminali terminos ſacraſſe. Hujus meminit Plato. Pollux. Jovis ὁρίου & ἐφορίου Orii & Ephorii hoc eſt terminalis. Veteres enim hermis ſuos conjunxere Deos: unde Hermatheæ, Hermeraclis, Hermopam, Hermanubis quæ Palladis, Ærculis, Panis, Anubis, ſimultatem cum Mercurio indicant ut in hoc nummo Ærmodios, ſeu Juppiter Orius, & terminalis. Virgilius. *Capitoli immobile ſaxum*. Lactantius. *Lapidem informem, atque eundem Romani colunt, cui nomen eſt terminus*. Adverſum vide num. 82.

46. CAESARI. AUGUSTO. Triumphalis quadirga de qua num. 82. S. P. Q. R. PAREN. CONS. SUO.

CAESAR. Caput Auguſti in quercea in aliis laurea corona.
47. AUGUST. Corona ex craniis boum, & pateris victiſque in cujus medio candelabrum ſeu tripos quæ ad ſacra pertinet, ac Pontificatum maximum deſignare videntur.

CAESARI. AUGUSTO.
48. S. P. Q. R. . Quadriga triumphalis in honorem Auguſti cum Aquila legionaria ſignis receptis. Similem currum decretum fuiſſe Julio Cæſari narrat Dio. *Cæſar peracto de Pompejo triumpho ſtatuam æneam globo orbis terrarum inſiſtentem habuit cum inſcriptione SEMIDEI. EX. S. C. currumque in cella Jovis adverſus deum ipſum ſpectantem*. Equi currentes, ſeu quadriga ſuper curru ludos magnos votivos indicant, quos in triumphis, ac victoriis S. P. Q. R. Jovi vovebat, ut ex Livio.

CAESARI. AUGUSTO.
49. MAR. ULT. Marti Ultori. Martis Ultoris templum, & ſimulacrum cum ſignis receptis. Dio collocat hoc templum in Capitolio: cum enim accepta ab Auguſto de Parthis ſigna dixiſſet, *Itaque, inquit & ſacrificia ejus rei cauſà, & templum Martis Vltoris in Capitolio ad imitationem Jovis Feretrii, quo ſigna ea militaria ſuſpenderentur decerni juſſit, ac deinde perfecit*: Hoc templum Martis Ultoris Ovidius Biſultoris appellat.

Parthe refers Aquila victos quoque porrigis arcus
Pignora jam noſtri nulla pudoris habes:
Rite Deo templumque datum nomenque Biſultor
Emeritus voti debita ſolvit honor.

Donatus de Urbe Roma l. 3. cap 12. Nardinum Roma antiqua l. 5. cap. 18.

Diverſum ſane hoc capitolinum ab alio Martis Ultoris templo quod ſuperius deſcribit idem Ovidius ab Auguſto Philippenſi bello votum in ultionem Cæſaris ac in ſuo foro dicatum, de quo etiam Svetonius. Super quibus conſule Donatum.

Riquium de Capitol. Svet.

Dio l. 54.

S. P. Q. R. CAESARI. AUGUSTO. Caput Auguſti.
50. QUOD. VIAE. MUN. SUNT. Triumphalis Arcus cum quadrigis ſupra pontem poſitus. Svetonius. *Quo autem facilius undique Vrbs adiretur, deſumpta ſibi Flaminia via Arimino tenus munienda, reliquas triumphalibus viris, ex manubiali pecunia ſternendas diſtribuit*. Dio. *Cum videret Auguſtus vias extra Vrbem aliquandiu neglectas, difficilia itinera exhibere, reliquas patrum quibuſdam propriis ſumptibus reficiendas mandavit, Flaminiam, quoniam ea ducturus erat exercitum ipſe procuravit, atque ea ſtatim inſtaurata*. Itaque Arcus triumphalis ſuper ponte Tyberis ei Arimini poſitus quod triumphalium virorum opus, & cura concurriſſet. Famianus Nardinus in ſua Roma Antiqua nuper ædita, non procul ab Urbe ad Pontem in loco ejuſdem Flaminiæ, vulgo *il Borghetto* Arcus quadrifrontis extare aſſerit veſtigia in honorem Auguſti & huic nummo congruentia.

CAESARI. AUGUSTO. Caput Auguſti laureatum.
51. MAR. ULT. Martis Ultoris templum de quo ſupra. In templi faſtigio conſpiciuntur Deorum ſtatuæ juxta Ovidii deſcriptionem.

Ovid. Faſt. 5.

Proſpicit armipotens operis faſtigia ſummi
Et probat invictus illa tenere Deos.

At Ovidius hic non loquitur de templo Capitolino Martis, ſed alterius quod erat in foro.

Ju-

Juvenile caput Auguſti ſine litteris.
52. IMP. CAESAR. In periſtilio templi inſcriptum Auguſti nomen, quem morem tangit Ovidius. Ovid.v.Faſt.

Spectat, & Auguſto prætextum nomine templum;
Et viſum lecto Cæſare majus opus.

Ædificium tamen ex ſtructura templum eſſe non videtur, eo magis quod Romæ templa nomini ſuo Auguſtus non permiſit, in provinciis ſuo, & Romæ tantum communi titulo.

CAESARI. AUGUSTO.
53. S. P. Q. R. triumphalis quadriga in honorem Auguſti ſignum manutenentis. Propertius. Propertius.

Perſequar & currus utroque ab littore ovantes
Parthiaque aſtutæ tela remiſſa fugæ.

C. CAESARI AUGUSTO. Auguſti caput laureatum.
54. S. P. Q. R. Templum Martis Ultoris, in quo triumphalis currus cum ſigno legionis.

Caput Auguſti laureatum ſine litteris.
55. CAESAR. AUGUSTUS. Lauri rami bini. Laurus frequens in Auguſti nummis, Auguſtæ Domui fauſta ſemper & felix. Vidimus in æneis num. 15. vide Plinium lib. 16. cap. 30.

IMP. CAESAR.
56. AUGUSTUS. Ara cum duabus capellis.

CAESAR. AUGUSTUS.
57. C. ANTISTIUS. REGINUS. IIIVIR. Sympulum ſuper tripode, littuus & patera inſtrumenta ſacra, quæ Auguſti Auguratum, & Pontificatum deſignant.

DIVI. JULI. F. IMP. caput Auguſti galeatum.
58. CAESAR in clypeo cum duabus haſtis.

Caput Auguſti ſine litteris in aliis fulmen.
59. CAESAR. DIVI. F. Venus victrix cum ſceptro & caſſide: de hac plura in argenteis Julii Cæſaris.

CAESAR. AUGUSTUS.
60. S. P. Q. R. CL. V. Senatus Populuſque Romanus Clypeum Vovit.

AUGUSTUS cum lituo.
61. C. MARIUS. C. F. PR. Q. IIIVIR. Corrige PRO IIIVIR., ut notat Urſinus, Pro Triumviro; is qui mortuo aut abſente triumviro monetali ejus officio functus ſit.

IMP. CAESARI. AUG. COS. XV. TRIB. POT. VI. S. P. Q. R. caput Auguſti.
62. CIVIB. ET SIGN. A. PARTHIS. RESTITUTIS. Triumphalis Arcus. De Parthico triumpho Dio. *Equo etiam ovans in Urbem invectus, ac fornice trophæum geſtante honoratus eſt.* Horatius.

Ille ſeu Parthos Latio imminenteis
Egerit juſto domitas triumpho.

AUGUSTUS. DIVI F.
63. COSSUS. GN. F. LENTULUS. Statua eſt Auguſti, vel Coſſi, qui Volumnio Vejentum duce capto ſecunda ſpolia opima retulit, quæ humero fert Cajus Coſſus Lentulus nepos percuſſit Auguſti legarus in Cilicia, de quibus conſule Urſinum. Urſinus in Cornelia.

CAESAR. AUGUSTUS. IMP.
64. P. CARISIUS. LEG. PROPR. Trophæum. P. Cariſius fuit in Hiſpania Auguſti Le-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Legatus, & Proprætore ut vidimus ſupra num. 2. Trophæum deſignat Cantabricam Victoriam: Horatius.

Horatius carm 4. ode 14.

Te Cantaber non ante domabilis
Meduſque & Indus, te profugus Scythes
Miratur.

CAESAR. AUGUSTUS. Caput Auguſti ſine laurea

65. M. AGRIPPA. M. Agrippæ caput ſine corona PLATORINUS IIIVIR. Conſule Urſinum.

Urſinus in Plætorin.

CAESAR. AUGUSTUS.

66. P. PETRON. TURPILIANUS. IIIVIR. Siren monſtrum muliebre partim volucre Partenopeam deſignat. Syrenas prius latus Siculum, juxta Pelorum, poſt ad Capreas Inſulas Neapolim ſe contulere. Ab hac Urbs ipſa Neapolis cognominata, quæ ab Auguſto fuit inſtaurata. Sed quia corpus Parthenopes Cumis conditum fuit, poteſt nummus ad Cumas Coloniam ab Auguſto deductam pertinere, ut notat Urſinus.

AUGUSTUS. DIVI. F. PATER. PATRIAE.

67. L. LENTULUS. FLAMEN. MARTIALIS. Caji Auguſti nepotis ſimulacrum, cujus capur cum aſtro in vertice vidimus ſupra num. 14. altera manu victoriolam, altera haſtam tenet, qua ipſe & clypeo donatus fuit ab Æqueſtri ordine Princeps Juventutis; clypeum vero tenet Lentulus, ſiduſque Julium indicat.

CAESAR. AUGUSTUS.

68. C. MARIUS. PRQ. IIIVIR. Dianæ caput. Adnotavimus num. 61. in nummis legi PRO. IIIVIR. Pro Triumviro; ſic interpretatur Urſinus. Sed cum nummus ſignatus ſit Siciliæ, potius PROQUÆSTOR Marius & Triumvir.

CAESAR. AUGUSTUS.

69. TURPILIANUS. IIIVIR. Luna cum Phoſphoro ſtella antelucana, Byzantinorum inſigne, apud quos nummus cuſus eſt, Auguſto in Aſia commorante. Extant alii ejuſdem notæ ac præcipue Trajani cum litteris ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ. ΣΟΤΕΙΡΑ Bizantina ſervatrix quod Urbem ſervaverit a Philippo Macedonum Rege, noctu per dolum invaſuro. Erupit è nubibus luna prælucente Phoſphoro civeſque canibus excitavit. Auctores ſunt Æſychius Mileſius, & Stephanus. Hinc & hodie Bizantiis luna venerationi eſt.

CAESAR. AUGUSTUS.

70. L. AQUILIUS. FLORUS IIIVIR. Quod Flori cognomen quidam ejus familiæ duxerat, florem Aquilius in denariis expreſſit.

AUGUSTUS. COS. XI. Caput Auguſti laureatum.

71. M. AGRIPPA. COS. TER. COSSUS. LENTULUS. COS. TER. Caput M. Agrippæ cum roſtrata corona.

AUGUSTUS. DIVI F.

72. IMP. X. SICIL. Diana venatrix. In aliis IMP. VIII. IX. X. XI. XII. Diana inter Siciliæ tutelares Deos locum obtinere videtur. Diodorus Siculus tradit Dianam, Minervam, & Proſerpinam Inſulam hanc mirificè dilexiſſe. Unde ſæpe in Syracuſanorum, aliiſque Siciliæ nummis Diana, & Minerva quæ etiam in Proſerpinæ raptu expreſſæ ſunt &c.

Diod. l. 5.

M. DURMIUS IIIVIR. HONORI. Honoris caput.

73. CAESAR. AUGUSTUS. Quadriga triumphalis.

CAESAR. AUGUSTUS.

74. JOVI OLYMP. Templum Jovis Olimpii, de quo Svetonius. Nam Auguſtus ſummis meritis in Rempublicam, & exteros omnium amorem, & venerationem conſecurus fuit, diviniſque honoribus cultus, itaut *Reges amici, atque ſocii, & ſinguli in ſuo quiſque regno, Cæſareas urbes condiderint: & cuncti ſimul ædem Jovis Olympici Athenis antiquitus inchoatam, perficere communi ſumptu deſtinaverunt, genioque ejus dicarunt.*

Caput Auguſti ſine litteris.

75. IMP. CAESAR triumphalis quadriga.

CAE-

CAESAR AUGUSTUS. Auguſti caput ſine laurea.

76. LUCIUS CANINIUS CALVUS IIIVIR. Legatus Parthus genuflexus, à Phraate Rege remiſſa ſigna porrigit. Propertius.

Hic referat ſerò confeſſum fœdere Partham
Reddat ſigna Remi, mox dabit ipſe ſua. Horatius. (a)
Jus, imperiumque Phraates
Cæſaris accipiet genibus minor.

l. 4. el. 6. Vide Dionem, Ovidium, Propertiũ, Svetonium, Eutropium, Donatũ, & totam Historicor., & Chronologor. cohortem.

AUGUSTUS. Caput Auguſti cum lituo.

77. C. MARIUS C. F. PRQ. IIIVIR. (b) Stantes duos cum baculis, ſeu ſceptris, ac radiata corona. Nonius dicit: *an Apollo cum Auguſto*. Occo. Legatos barbaros opinatur, quos vel Reges crederem.

(a) Ep xij. lib. 1.

(b) C MARIUS C. F. PROIIIVIR mortuo, aut abſente Triumviro monetali, in ejus locum ſuffectus, vide Spanhé.

AUGUSTUS DIVI F.

78. IMP. XI. Diana venatrix, de qua ſupra numero 72. cum titulo SICIL.

IMP. CAESAR. AUGUSTUS. caput laureatum.

79. Herculis clava inter duas citharas: nummus ſignatus in Sicilia. Hercules, & Apollo Tutelares: in aliis lira, In aliis ſignata eſt clava tantum cum litteris BALBUS. PR. P.

AUGUSTUS. DIVI F. PONT. MAX. TR. POT. X. COS. XI. IMP. XI.

80. Victoria inſiſtens proræ cum corona, & palma, in aliis ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ. ΝΙΚΟΠΟΛΙΣ ΙΕΡΑ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΟΝ Victoriam Actiacam deſignat.

CAESAR AUGUSTUS ſine laurea.

81. OB CIVIS SERVATOS. Civica, in qua clypeus S.P.Q. R. CL. V. Clypeum Vovit.

CAESARI AUGUSTO. Triumphalis quadriga, quam vidimus numero 46.

82. S. P. Q. R. PARENTI. CONS. SUO. Laurea, toga picta, ſeu triumphalis. Aquila ſignum Legionis. Svetonius *Patris patriæ cognomen univerſi repentino, maximoque conſenſu detulerunt: ei prima plebs legatione Antium miſſa, deinde, quod non recipiebat, ineunti Romæ ſpectacula frequens & laureata, mox in curia Senatus, neque decreto, neque acclamatione, ſed per Valerium Meſſalam id mandantibus cunctis, quod bonum (inquit) fauſtumque ſit tibi, domuique tuæ Cæſar Auguſte (ſic enim nos perpetuam felicitatem Reipublicæ, & læta huic precari eſtimamus) Senatus te conſentiens cum Populo Romano conſalutat, patriæ patrem.* Horatius. (c)

Hic ames dici pater, atque princeps
. . . . qui contulit & tibi, & Urbi.

Signum militare à Parthis receptum opinor. De laurea, ac triumphali toga. Dio. *Dataque poteſtas Kal. Jan. ſingulis coronæ, & veſtis triumphalis gerendæ, a quo mos emanavit, non triumphantibus modo, ſed & coſſ. Kal. Jan. in toga picta fuiſſe.* Hæc opere phrygio, acu elaborata, figuras, ſeu palmas exhibebat, unde etiam palmata. Toga picta, dicta fuit etiam Jovis tunica, & capitolina, quia è Capitolio triumphantes eam ſumebant. Livius. *Qui Jovis O. M. ornatu decoratus, curru aurato per Urbem vectus, in Capitolium aſcenderit*, cui adſtipulantur illa Svetonii de Auguſto, *in patris Octavii ſomnium, videre viſus eſt filium mortali ſpecie ampliorem, exuviiſque Jovis optimi maximi, ac radiata corona ſuper laureatum currum biſſenis equis candore eximio trahentibus.* Riquius in ſuo Capitolio, hunc nummum protulit, togamque pictam ab Olympiaco pallio deſumptam aſſerit, quod non convenit cum Plinio, *qui pictas veſtes jam apud Homerum fuiſſe; unde triumphales.*

Toga picta, ut volunt, aut potius tunica palmata cum clavis aureis, aut toga palmata, qua indui ſolebant triomphantes. Juvenal. Sat. x.

(c) l. 1. od. 2.

l. 1. ep. 16.

l. 53.

Plinius.

In oratione pro

lib. 8. c. 48.

CAPUT AUGUSTI. ſine laurea, & ſine litteris.

83. CAESAR DIVI F. Pax cum copiæ cornu, atque olea. Horatius.

Jam fides & Pax, & honor, pudorque
Priſcus, & neglecta redire virtus
Audet, apparetque beata pleno
Copia cornu.

84. L. VINICIUS L. F. IIIVIR. Ara, ſeu columna, in qua S. P. Q. R. IMP. CAE. QUOD V M S. EX EA P. Q. IS. AD. Æ. DE. Senatus Populuſque Romanus Imperatori Cæſari, Quod Viæ Munitæ Sunt Ex Ea Pecunia, Quam Is Ad Ærarium Detulit. Livius: *Senatus in Capitolio habitus: ibi referente P. Scipione S. C. factum eſt, ut quos ludos inter ſeditionem militum in Hiſpania voviſſet ex ea pecunia,* Livius l. 24.

quam

quam ipſe ad ærarium detuliſſet, faceret. Hujuſmodi pecuniam, Svetonius manubialem appellat, quæ de hoſtium manubiis collecta in ærarium deferebatur. De viis ab Auguſto munitis, videas ſupra numero 50. Hujus latus averſum n. *93*.

85. FESTINA. LENTE. Delphinus anchoræ alligatus, juxta Auguſti adagium ϹΠΕΥΔΕ. ΒΡΑΔΕΩϹ. de quo Svetonius. *Nil autem minus in perfecto duce, quam feſtinationem, temeritatemque convenire arbitrabatur: crebrò itaque illa jactabat Feſtina Lente.* Hic Auguſti nummus fictitius eſt, & recens: veteres tantum Veſpaſiani, Titi, ac Domtiani habemus, cum titulis Conſulatum, ac Tribunitiæ Poteſtatis, dempta tamen inſcriptione FESTINA LENTE, quam nondum vidimus in autiquis.

AUGUSTUS. Auguſti caput ſine laurea.

86. ARMENIA CAPTA. Phraatis metu Caji Cæſaris in Syriam advenientis, Armeniam Romanis dedit, ſeque in Parthiam recepit. Dio. *Poſtquam Cajus in Syriam adveniſſet, ea conditione ut Armeniam miſſam faceret, in gratiam rediit.* Tacitus. *Cajus Cæſar componendæ Armeniæ deligitur: it Ariobarzanem origine Medum,*
l. 1. ep. 12. *ob inſignem corporis formam, & præclarum animum volentibus Medis præfecit.* Horatius.

Cantaber Agrippæ Claudi virtute Neronis
Armenius cecidit.

AUGUSTUS DIVI F. ſine laurea.

87. IMP. X. Apollo Actius, de quo ſupra numero 43.

P. PETRONIUS. TURPILIANUS IIIVIR. In aliis FERON. Feronia Dea, ad indicandam Petroniorum originem à Sabinis, à quibus Feronia, ſive Juno colebatur, ut docet Urſinus.

CAESAR AUGUSTUS. SIGNIS. RECEPTIS.

in Petronia. 88. 89. De Parthorum legato in genua procumbente, ſupra numero 76.

C. CAESAR.DIVI. JULI. F. IMP. AUGUR. PONT. IIIVIR R. P.C. Caput Auguſti.

90. M. ANT. IMP. AUG. IIIVIR. R. P. C. M. BARBAT. Q. P. Marcus Barbatus Quæſtor Prætor.

M. Antonii. Caput.

91. CAESAR. IIIVIR. R. P. C. POPULI. JUSSU. Statua equeſtris Auguſto poſita. Erizzus, & ex eo Ant. Auguſtinus, Occo, & Nonius opinantur, hanc eſſe equeſtrem ſtatuam, de qua Vellejus Paterculus. *Mox cum Antonius occurriſſet exercitui, quem ex tranſmarinis provinciis Brunduſium venire juſſerat, legio tertia, & quarta cognita, & Senatus voluntate, & tanti juvenis indole, ſublatis ſignis ad Cæſarem ſe contulerunt. Eum Senatus honoratum equeſtri ſtatua, quæ hodieque in roſtris poſita ætatem ejus ſcriptura indicat; qui honor non alii per CCC. annos, quam L. Gillæ & Gneo Pompejo, & Cajo Cæſari contigerat.* Sed ſtatua equeſtris, de qua Paterculus, alia eſt ab hac in nummo ſignata: hæc populi juſſu, illa S. C., illa Cæſari Proprætori, hæc Cæſari Triumviro.

CAESAR. IMP. IIIVIR. R. P. C. Caput Auguſti.

92. LEPIDUS. PONT. MAX. IIIVIR. Caput Lepidi.

L. VINICIUS. L. F. IIIVIR. Ara, ſeu columua cum inſcriptione, quam recenſeas numero 84. *quod viæ munitæ ſunt.*

93. Ad equeſtrem verò ſtatuam faciunt illa Dionis, quæ adduximus numero 50.

AUGUSTUS

EX AURO.

AUrea omnia in argenteis adnotantur præterquam ultimum unum (num. 13.)

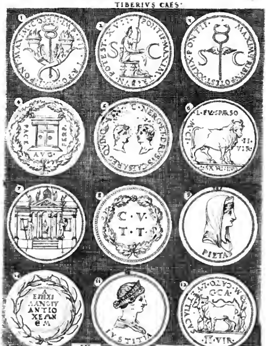
CAESARI AUGUSTO S. P. Q. R. Caput Auguſti ſine corona.

1. SALUS GENERIS HUMANI in civica, quam ab humano genere Auguſtum accepiſſe, & nummus, & Plinius teſtantur.

TIBE-

TI·CAESAR·DIVI·AVG·F·AVG·IMP

Digitized by Google

EX AERE

Digitized by Google

Digitized by Google

TIBERIVS CAES·

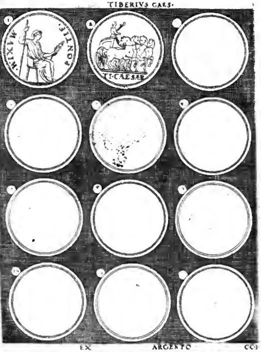
EX AERE

TIBERIVS CAES·

Digitized by Google

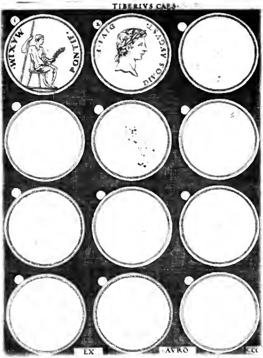
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

TIBERIVS CAES.

EX AVRO CCC

Digitized by Google

T I B E R I U S

E X ÆE R E.

TI. CAESAR. DIVI. AUGUSTI. F. AUGUSTUS.

1. PONT. MAXIM. COS. III. IMP. VII. TR. POT. XXII. Non faces, ut Vicus expreſſit, ſed Copiæ cornua, in quorum medio caduceum: Pacis, Abundantiæ, ac Felicitatis typus, juxta Velleij Paterculi elogium: *Quando Annona moderatior? Quando Pax lætior?* Simile emblema extat in alio Tiberii nummo percuſſo vivente Auguſto. Vellejus Pat.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. IMP. VII.

2. PONTIF. MAXIM. TRIBUN. POTEST. XVII. S. C. Simulacrum ſellæ inſidens cum ſceptro, ſeu haſta pura, Deæ habitu; non Deæ ſalutis, ut Ludovicus Nonius, ſed Juliæ Auguſtæ eſſe probavimus ad æneum Auguſti nummum n. 21. Cæterum Auguſti nomen in hoc nummo Tiberio adſcriptum, Tribunitia ipſius poteſtate XVII., quo anno Auguſtus exceſſit, dubitationem affert in Svetonii verbis: *Prænomen quoque Imperatoris, cognomen quoque Patris Patriæ, & civicam in veſtibulo coronam recuſavit, ac ne Auguſti quidem nomen quanquam hæreditarium, ullis, niſi ad Reges ac Dynaſtas epiſtolis addidit.* Verum eſt, Tiberium à prænomine Imperatoris, & à cognomine Patris Patriæ abſtinuiſſe, Auguſti verò nomen ſtatim recepit. Svet. in Tiberio cap.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. IMP. VIII.

3. PONTIF. MAX. TRIBUN. POTEST. XXIIX. S. C. Caduceum pacis typus. De Pace, imperitante Tiberio repetam Paterculi elogium: *quando Pax lætior, diffuſa in Orientis, Occidentiſque tractus, & quidquid Meridiano, aut Septentrione finitur Pax Auguſti per omnes terrarum Orbis angulos à latrociniorum metu ſervat immunes.* Plura in ſequenti. Vellejus Pat. loc.cit.

TI. CAESARI. AUGUSTO. P. P. CO. Has litteras corruptas edidit Erizus. Signatus eſt nummus in Colonia, corrige DD. COL. Decreto Decurionum Coloniæ, cujus nomen non legitur in antiquo nummo.

4. PACE. AUG. PERP. Pace Auguſti Perpetua. Cum hic nummus non Romæ, ſed in Colonia cuſus ſit, malè Erizus arbitratur, memoriam extare Jani clauſi à Tiberio, ac veritati adverſatur, cum poſt Auguſtum, Nero tantum Janum cluſerit: addita eſt quercea Corona à Colonis dicata. Nonius ad Auguſtum hunc nummum ſpectare aſſerit, ſed Inſcriptio PACE. AUG. PERP. intelligenda eſt de Tiberio, non de Auguſto, quo mortuo præcedere debuiſſet DIVI titulus, quo vivo Tiberius Auguſti nomen non aſſumpſiſſet. Non ergo loquitur Inſcriptio de Jano clauſo, at de pace ſub Tiberio, quam præter Velleji elogium in antecedenti nummo, cecinit Germanicus Cæſar, Germanis à ſe devictis, ac Tiberium invocat: Germanic. Phœn. Arat.

Pax tua, tuque adſis nato, nomenque ſecundes.

Manil. Aſtron.

Et Manilius,

Jam propriuſque favet Mundus ſcrutantibus ipſum,
Et rapit æthereos per carmina pandere cenſus
Hoc ſub pace vacat tantum.

Germanicum verò, & Manilium ſub Tiberio ſcripſiſſe, diſertè probat Jo; Triſtanus contra Scaligeri ſententiam,

Jo. Triſtanus tom. 1.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. P. M.

5. NERO. ET. DRUSUS CAESARES. QUINQ. C. VINIC. Nero, & Druſus Cæſares. Cajus Vinicius Quinquennalis intelligitur Duumvir. Caji, & Lucii vultus invicem ſeſe reſpicientes, Ludovicus Nonius, qui ab Ænea Vico corrupta in ſuo Tiberio tranſtulit numiſmata, legit C. NERO. ET DRUSUS. Et ſic notat, *Inſcriptio hujus numiſmatis non admodum mihi proba videtur: prænomen enim hoc Neronis alibi non legitur*; Oritur error a littera C. ultima VINIC. C. NERONI. præpoſita, Cæterum Neronem, & Druſum Germanici ex Agrippina filios Tiberio ſuſtulit criminante Sejano,

TI. AUGUS. DIVI. AUGUSTI. F. IMP. CAES.

6. L. FV. SPARSO, L. SATVRNINO, IIVIR. M. C. I. Lucio Fulvio Sparſo, Lucio Saturnino Duumviris Municipium Calaguris Julia, Bos Coloniæ inſigne, deque ipſa conſule Antonium Auguſtinum,

Ant. Auguſt. Dial.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXXVII. in medio S. C.

7. Templum pulcherrimum ſine inſcriptione. De Templo poſito in Auguſti honorem à Tiberio infra C. Caligulæ tab. 1. num. 6.

TI. CAESAR. AUG. F. PONT. TR. POT. XII. IMP. V.

8. C. V. T. T. Colonia Victrix Tarraco Togata. Corona civica, quam ad Auguſtum ſpectare opinor, quo vivente cuſus eſt nummus, & cui delatus fuit honos civicæ ob Cives ſervatos, ut in ipſius Auguſti tabulis,

DRUSUS. CAESAR. TI. AUGUST. TI. F. TR. POT. ITER. in medio S. C. ut infra num. 30.

9. PIETAS, Caput velatum, diadematum Juliæ Auguſtæ Tiberii Matris, vultu, ac titulo Pietatis. Angelonus Pietatem ex Druſi morte opinatur, cum tamen ab eodem Druſo nummus ſit cuſus. De hoc infra num. 20.

ΤΙΒΕΡΙΟΥ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. ΚΑΙΣΑΡ. Tiberii Cæſaris Auguſti caput.

10. ΕΠΙ. ΣΙΛΑΝΟΥ. ΑΝΤΙΟΚΕΩΝ. ΕΜ. Sub Sillano Antiochenſium Prætore, Laurea, & clypeus Tiberio dicatus,

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXIIII. in medio S. C. ut infra num. 28.

11. JUSTITIA, Caput Juſtitiæ, ſeu Juliæ Auguſtæ diadematum.

TI. CAESAR. DIVI. AUGUSTI. F. AUGUSTUS.

12. M. CATO. L. VETTIACUS. IIVIR. C. C. A. Cæſar Auguſta. Colonus cum bobus, Sicuti Romæ Conſules, ſic in Coloniis Duumviri,

TI. CAESAR, DIVI. AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXXVII. in medio S. C. ut num. 27.

13. Non hæc triumphalis quadriga, è qua deſcendit Tiberius, Pannonico triumpho, ut præſidentem. Auguſtum veneraretur, de qua Svetonius, & Dio, ut ſenſit Angelonus; nam illa in argenteo nummo exhibetur cum Tiberio triumphante, num. 2., & in alio Auguſti aureo, ejus Tribunitia Poteſtate XVII. Hic verò Tribunitia Poteſtate vigeſima ſeptima, annis inde viginti, & ad ultimam Tiberii ætatem cuſus eſt, Quadriga tamen ipſa triumphalibus ornamentis inſculpta eſt cum Victoriis, ſertis, militibus, & captivo, ut in antiquo nummo Camilli Patriarchæ Hieroſolymitani, quamvis Vicus choreas puerorum ſuo ingenio expreſſerit, Similes currus ducebantur etiam in pompis ſolemnium ludorum, ut de Tiberio ipſo teſtatur Dio. *In theatrum aureos currus Tiberii utrinque perductos*. Et currus ipſi aliquando cum ſtatuis, aliquando ſine ſtatuis principium producebantur,

14. TI-

Digitized by Google

14. TIBERIUS. CAESAR. AUGUSTUS. Tiberii caput cum Aquila, & lauri ſurculo.

Apollinis caput in laurea corona cum litteris ignotis.

15. TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXXVII. in medio S. C. ut num. 26. Elephantorum currus cum ſimulacro Auguſti. Hujus meminit Svetonius, *Aviæ Liviæ divinos honores, & Circenſi pompa currum Elephantorum, Auguſteo ſimilem, decernendum curavit.* Svet. in Claud.

TI. CAESAR. AUGUSTI. F. IMPERATOR.

16. ROM. ET AUG. Romæ, & Auguſto. Templum, ſeu ara eſt Auguſto dicata cum Victoriis. Erizzus templum eſſe Tiberio poſitum ab Aſiaticis, ipſorum civitatibus a terremotu reſtitutis. Error patet, cum nummus cuſus ſit vivo Auguſto: Aſiæ verò Urbes multo poſt Imperitante Tiberio terræmotu perculſæ fuerunt. Ad titulum vero ROM. ET. AUG. hæc docet Svetonius. *Templa quamvis ſciret etiam Proconſulibus decerni ſolere, in nulla tamen provincia, niſi communi ſuo, Romaque nomine recepit; nam in Urbe quidem pertinaciſſime abſtinuit hoc honore.* Videtur tamen cuſus nummus in aliqua Hiſpaniæ Colonia, ut ex forma, & opificio apparet, non Pergami cum Templo in honorem Auguſti, de quo Tacitus, nam Pergamenorum nummi græci omnes.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXIIII. S. C. ut infra num. 25.

17. DIVUS. AUGUSTUS. PATER. Simulacrum Auguſti radiatum in ſella, dextra oleam, ſiniſtra haſtam, ſeu ſceptrum, ara ante pedes. De Auguſto adhuc vivo Ovidius.

Salve pater patriæ, tibi Plebs, tibi Curia nomen
Hoc dedit, hoc dedimus nos tibi nomen eques, Ovid. Faſt. l.1.
Res tamen ante dedit, ſerò quoque vera tuliſti
Nomina, jamdudum tu Pater orbis eras.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUSTUS. IMP. VIII.

18. CLEMENTIAE. S. C. in aliis MODERATIONI. Clypeus votivus, in quo caput inſculptum eſt Clementiæ ad Tiberii laudem.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUSTUS. IMP. VIII.

19. PONTIF. MAX. TR. POT. XXXIIX. Globus cum temone, orbis regimen; de quo in Auguſto.

S. C. TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUSTUS. IMP. VIII.

20. SALUS. AUGUSTA. Caput Juliæ Auguſtæ. Duos alios nummos à Tiberio percuſſos in honorem matris Juliæ Auguſtæ vidimus: alterum Pietatis, alterum Juſtitiæ titulo. De illis dubium oriri poſſet, hunc ſatis probat ipſius Auguſtæ vultus, & inſcriptio.

S. C. DRUSUS. CAESAR. TI. AUG. F. DIVI. AUG. N. PONT. TR. POT. II.

21. Duo capita puerorum copiæcornibus impoſita, in medio Caduceum, felicitatis ſymbolum. Pueri ſunt Tiberius, & Druſus, Druſo Tiberii filio geniti, qui tanta lætitia Tiberium affecere, ut ipſis gloriaretur in Senatu Imperii, ac Sanguinis ſui perpetuitate. Sed periit uterque: Druſus ſtatim morte præventus: Tiberius à Caligula ſublatus. Animadvertendum à Jo: Triſtano æditum hunc nummum cum Druſi ipſius capite, & nos Romæ vidimus ab impoſtoribus effictum.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. IMP. VIII.

22. PONTIF. MAXIM. TRIBUN. POTEST. XXIIII. S. C. in medio

TI. CAES. D. F. AUG. P. M. TR. POT. XXI.

23. CIVITATIBUS. ASIAE. RESTITUTIS. Tiberii ſimulacrum in ſubſellio cum haſta, & patera. Veſtam eſſe Occo arbitratus eſt, ſed ex laurea, vultu, habitu perſpicuè Imperatorem deſignant, ac omnes conſentiunt. De Terræmotu Aſiatico, qui Urbes disjecit, Plinius, Strabo, & Vellejus, qui Tiberii munificentiam laudat. Fortuita non Civium tantummodo, ſeu Urbium damna, munificentia vindicat RESTITUTAE. URBES. ASIAE. Erizzus anno octavo Principatus Tiberii hunc terræmotum accidiſſe colligit, Occo anno decimo octavo,

octavo, quo Chriſtus paſſus eſt. Sed nummus ſignatus eſt primò tribunitia Tiberii poteſtate XXI. hoc eſt anno ejus Imperii quarto poſt exceſſum Auguſti. Paſſus verò eſt Chriſtus Servator noſter anno Imperii decimo octavo. Falluntur itaque eum Oroſio, qui credunt, hunc terræmotum incidiſſe in tempus Paſſionis, nam totis XIV. annis poſterius evenit. Circumfertur etiam hic nummus cum Tiberii capite ex eadem officina, qua antecedens Druſi.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. IMP. VII.
24. PONT. MAXIM. TRIBUN. POTEST. XXII.

25. S. C. TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUG. P. M. TR. POT. XXIIII. hujus adverſum ſup. num. 17.

26. S. C. TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXXVII. adverſum ſup. num. 15.

27. S. C. TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXXVII. adverſum ſup. num. 13.

28. S. C. TI. CAESAR. DIVI AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXIV. adverſum ſup. uum. 11.

29. S. C. DRUS. CAESAR. TI. AUG. F. DIVI. AUG. N. PONT. TR. POT. II. adverſum num. 21.

30. S. C. DRUSUS. CAESAR. TI. AUGUST. F. TR. POT. ITER. adverſum num. 9.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXIV.
31. S. P. Q. R. JULIAE. AUGUST. Carpentum ſive Rheda in honorem Juliæ Auguſtæ, ſeu Liviæ, eadem viva, non mortua, ut notat Torrentius, quod Circenſi pompa Diis tantum, ac Semideis in Cœlum relatis Carpentum à mulis traheretur. Signatus porro eſt hic nummus Tiberii Tribunitia poteſtate XXIIII. ſeptem annis mortuo Auguſto. Exceſſit Livia anno decimo quarto poſt ejus mortem à Tiberii Tribunitia Poteſtate XXXII., anno ab U. C. DCC. XXCII. ut ex Taciti annalibus. Occo nummum hunc corruptum Juliæ Auguſti filiæ cum titulo *Divæ* ſic adſcribit. S. P. Q. R. DIVAE. JULIAE. AUGUSTI. FIL.

32. S. C. TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXIIII.

S. P. Q. R. JULIAE. AUGUST. Currus Juliæ Auguſtæ, quem vidimus in antecedenti.

33. ΒΑΣΤΟϹ. Victoria lauream, & coronam præferens. Hic nummus pertinet ad Neronem, ut in ejus nummis.

34. ΕΡΩ ſupple ΝΕΡΩ ΚΛΑΤΔ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Caput Neronis radiatum.

TIBERIUS

EX ARGENTO.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUSTUS.
1. PONT. MAXIM. Simulacrum Liviæ ſedentis cum haſta pura, & lauri ramo.

TIBERIUS

EX AURO.

TI. CAESAR. DIVI. AUG. F. AUGUSTUS.
1. PONTIF. MAXIM. Simulacrum Liviæ, ut ſuperius.
2. P CAESAR. AUGUSTUS. DIVI. F. PATER. PATRIAE. Caput Auguſti laureatum.

CALI-

Digitized by Google

Digitized by Google

C·CAESAR GALIG·

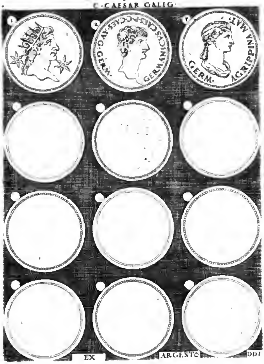

EX AERE DI·

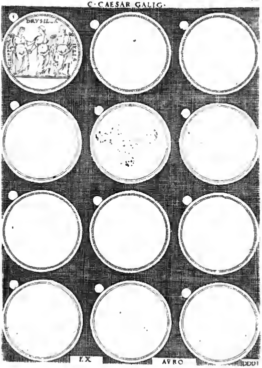
Digitized by Google

Digitized by Google

C·CAESAR GALIG·

Digitized by Google

1
DRVSILLA
AGRIPPINA
IVLIA
EX
AVRO

C A L I G U L A

E X Æ R E.

C. CAESAR. DIVI. AUG. PRON. AUG. P. M. TP. P. IIIPP.

1\. ADLOCUT. COH. Adlocutio Cohortium *Prætorianarum* . Imperator paludatus è ſuggeſtu milites alloquitur : fortè in expeditione Germanica. Cajus porrò , maximo ſtudio proſecutus eſt milites, ut Svetonius: *nam & pius, & Caſtrorum filius, & pater Exercituum , & optimus maximus Cæſar vocabatur*. De ipſius quoque eloquentia in concionando populo, ac militibus, idem Svetonius: *Ex diſciplinis liberalibus minimum eruditioni, eloquentiæ plurimum attendit, quantumvis facundus , & promptus utique, ſi perorandum in aliquem eſſet. Hinc non infrequenter populo, militibuſque concionabatur*. Joſeph. *Is enim orator facundus, & peritus, utique litteraturæ, tam grecanicæ, quam patriæ.* Vide tempora Tribun. pot. Jud. l. 12. cap.

C. CAESAR. AUG. GERMANICUS. PON. M. TR. POT.

2\. S. P. Q. R. OB CIVES SERVATOS . Civica. Hæc non in adulationem, ſed in ſpem optimi principis, mortuo Tiberio, dicata fuit Cajo, ad exemplar Auguſti à S. P. Q. R. Svet. *Sic imperium adeptus P. R., vel ut ita dicam hominum genus voti compotem fecit exoptatiſſimus Princeps*. Repetita eſt poſtea in adulationem in ſui III. & IIII. Conſulatu , & tribunitia poteſtate , quando per antiphraſim verius fuit dicere OB CIVES SUBLATOS.

CAESAR. AUG. GERMANICUS. PON. M. TR. POT.

3\. AGRIPPINA. DRUSILLA. JULIA. Tres. C. Cæſaris ſorores, ſingulæ copiæcornu tenent, ſed altera gubernaculo navis nixa eſt, ut Dea Fortuna, altera columnæ, ut Securitas, ſeu Felicitas, quæ in medio eſt, pateram præfert, ut Concordia. Cæterum Conſtantiam nunquam columnæ incumbentem, neque cum copiæcornu Pietatem nummi veteres exhibent, ut Hemelarius, & Erizzus explicant. Deas habitu, cultu, & nominibus Cajus ſorores ſuas haberi voluit. Svetonius. *De ſororibus author fuit, ut omnibus ſacramentis adjicerentur, neque me, liberoſque meos cariores habeo quam Cajum, & Sorores*. Sed cum his omnibus Cajus fœdus, atque immanis ſtupri conſuetudinem fecit.

C. CAESAR. AUG. GERMANICUS. PON. M. TR. POT.

4\. NERO. ET DRUSUS. CAESARES. Equeſtres ſtatuæ Neronis, & Druſi fratrum C. Caligulæ, in quorum honorem & memoriam ab ipſo percuſſus eſt nummus. Angelonus tamen, aliique Neronem, & Druſum troico ludo decertantes exiſtimavere, ſed ipſi Germanici Cæſaris filii cum Agrippina matre ſuſpecti, à Tiberio ſublati ſunt. Cæſares eoſdem nominat Tacitus: *Per idem tempus Neronem, è liberis Germanici, jam ingreſſum juventam commendavit Patribus, utque munere capeſſendi viginti viratus, ſolveretur, & quinquennio maturius, quam per leges quæſituram peteret, non ſine irriſu audientium poſtulavit: prætendebat ſibi, atque fratri decreta eadem petente Auguſto, ſed neque tum fuiſſe dubitaverim, qui ejuſmodi preces occulti inluderent, ac tamen initia faſtigiis Cæſaribus erant*. Extat Romæ ſepulcralis Neronis lapis, & alia dedicatio in Hiſpania. an. 3.

OSSA NERONIS. CAESARIS. GERMANICI. CAESARIS F. DIVI. AUG. PRON. FLAMIN. AUGUSTALIS. QUAESTORIS.	NERONI. CAESARI. GERMANICI. F. TI. AUGUSTI. N. DIVI. AUG. PRON. FLAMINI. AUGUSTALI. SODALI. AUGUSTALI.

5. CAESAR. DIVI. AUG. PRON. AUG. P. M. TR. P. III. PP. PIETAS. Simulacrum Pietatis ſedentis cum patera.

6. DIVO. AUGUSTO. C. Caligula pontificali habitu templum Divi Auguſti à Tiberio factum, & à ſe abſolutum dedicat & ſacrificat. Svetonius: *Auguſti templum, reſtitutionemque Pompejani Theatri imperfecta poſt tot annos Tiberius reliquit*. Idem: *Templum Auguſti, theatrumque Pompeji Cajus abſolvit*. Dion. *Cajus habitu triumphali templum Auguſti dedicavit, nobiliſſimis pueris ætate florentibus, cum virginibus ejuſdem ordinis hymnum canentibus*. Marlianus, & ex eo Donatus hoc templum in foro conſtituunt, ſumpto argumento, quod Cajus (ut narrat Svetonius) ſuper Auguſti templum, ponte tranſmiſſo, Palatium, Capitoliumque conjunxit. Non igitur in foro, ſed in Palatio ipſo, foro imminente, templum Auguſti fuiſſe probabilius crederem ex Joſepho necem deſcribente C. Caligulæ in Palatio ſacra facientis Auguſto. *Satius igitur eſſe, dum ludi aguntur in Palatio, adoriri facinus*. Et paulò poſt: *Progreſſus deinde Imperator rem divinam fecit Auguſto Cæſari, ad cujus tum honorem ludi celebrabantur, & cadente victima contigit reſpergi cruore togam*.

7. C. CAESAR. AUGUSTUS. PONT. MAX. TRIB. POT.

8. VESTA. S. C. Dea Veſta in ſubſellio cum paterà, & haſtà pura.

9. C. CAESAR. DIVI. AUG. PRON. AUG. S. C. Pileus libertatis.

10. P. M. TR. P. III. COS. TERT. R. C. C. hoc eſt Ducenteſima Remiſſa: Svetonius. *Ducenteſimam auctionum Italiæ remiſit*: vectigal erat.

C. CAESAR. AUG. GERMANICUS. Caput Caji Caligulæ laureatum, non Germanici patris, ut Occo.

11. GERM. CAESAR. PULCHRO. III. VARIO. IIVIR. Caput Germanici.

C. CAESAR. GERMANICUS. AUG.

12. C. GN. ATEL. FLAC. GN. DOM. FLAC. IIVIR. Cajo Gneo Atellano Flacco, Gneo Domitio Flacco Duumviro, ſeu Duumviris. Ceſoniæ caput. Occo nummum hunc Tiberio adſcribit, & pro DOM. POM. reponit, ſed cum titulis, & vultu C. Caligulæ. Idem Occo, & Vicus Deæ Salutis eſſe caput opinantur; ſed ipſos arguit non ad divinitatem, ad ſimilitudinem verò Imperatricis vultus expreſſus; & diſſentio ab amico meo, qui Liviæ caput eſſe exiſtimat Caji Proaviam, cujus ipſe manſit contubernio, relegata matre Agrippina, & quam defunctam pro roſtris laudavit. Subdit verò Svetonius, Cajum adepto Imperio nullum honorem illi habuiſſe, ſic Liviam Auguſtam Proaviam *Ulyſſem Stolatum* identidem appellans, etiam ignobilitatis quadam ad Senatum epiſtola arguere auſus eſt, quaſi materno Avo Decurione Fundano ortam. Addit Tacitus. *Vetus Auguſtæ odium reccutem Liviæ conſcientiam exagitare, ut ſuperbiam Agrippinæ fœcunditate ſubuixam, popularibus ſtudiis inhiare dominationi, apud Cæſarem arguerct*. Ad exemplum ergo Liviæ, honorem Ceſoniæ uxori Caji, ſub titulo Salutis tributum potius affirmarem à Colonia Hiſpaniæ ad ipſum Cajum gratificandum.

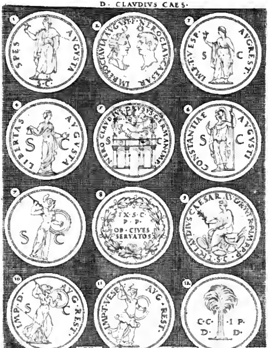
CLAU-

Digitized by Google

Digitized by Google

D. CLAVDIVS CAES.

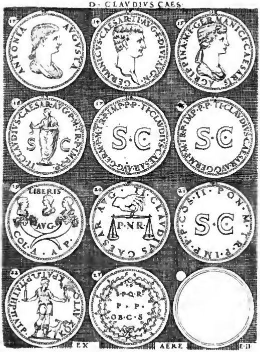

EX AERE

E.1.

Digitized by Google

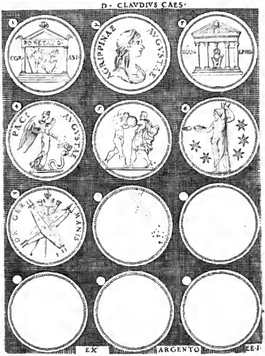
D · CLAVDIVS CAES·

Digitized by Google

Digitized by Google

D· CLAVDIVS CAES·

Digitized by Google

D · CLAVDIVS CAES·

Digitized by Google

CLAUDIUS

EX AERE.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.

1. SPES. AUGUSTA. S.C. Spei ſimulacrum. Sublato Cajo, omnium ſpe in Claudio ſita, imperium ejus ex voto ſuccesſurum, nam multa Senatui deferebat. Extat alius, ſed rarior nummus cum eodem titulo, & ſimulacro Spei, quæ dexteram porrigit Prætorianis, imperio recepto, Claudium Druſi filium Germanici fratrem optimum Principem futurum, ut Svetonius, Joſephus, & Dio. Florem Spes manu gerit, quem lilium Erizus opinatur ex illis Virgilii de Marcello. Joſeph de bello Jud. l. 2. cap. x.

Tu Marcellus eris, manibus date lilia plenis.

Virgilius nullam de Marcello ſpem, ſed morem veterem deſcribit, quo exornabantur ſepulchra floribus, ſertis & in ejuſdem Marcelli morte. Æn. 5.

Heu miſerande puer, ſi qua fata aſpera rumpas
Tu Marcellus eris, manibus date lilia plenis,
Purpureos ſpargens flores; animamque nepotis
His ſaltem accumulem donis.

Sic Dioſcorides Epigrammatarius Anthol. ep. 6.

Spargite ſuper tumulum alba lilia.

Antonius Auguſtinus trifolium frumenti aſſerit, quod primò emittunt ſata, illiuſque viride ſpem eſſe futuræ meſſis, quæ ſententia comprobatur ex onice Leonardi Auguſtini, in qua Spei ſimulacrum inciſum una manu præfert frumenti trifolium, alterà ariſtas, & ex achate etiam Abrahami Gorlæi, in qua aliud ſimulacrum Spei tenentis dextera trifolium, ſiniſtra anticam ſtolæ laciniam ſublevantis, ad ejus pedes vas cum ſpicis. Varro ſpicam a ſpe dictam dicit, unde ſpes pro reditu frumenti apud Veteres poni notat Joſeph Scaliger ad Tibullum.

Spes alit agricolas, ſpes ſulcis credit aratris,
Semina quæ magno fœnore reddat ager.

Translata eſt ſpes bonæ frugis ad ſpem futuri optimi Principis. Sublevat ſpes extremam oram tunicæ, ne ad pedes decidua greſſus moretur, & ſic incedit, tiam propera ſpes eſt, nec quieſcit, donec deſiderii non fiat compos, & perveniat ad optatum finem. Adempta vero ſpe torpet immobilis animus, ut Terentius in Andria.

Itaque poſtquam adempta ſpes eſt,
Laſſus cura confectus ſtupet.

Spes etiam videtur laciniam extollere ne decidat, qui enim ſpe decidit, ſpem ammittit. Sed hunc ritum contrahendi ſtolam conſpicimus in Ægyptiis Diis.

NERO CLAUD. IMP. LURINO. VOLUMNIO IIVIR. Caput Juvenile cum ſceptro. Titulus, & nummus hic ad Neronem ſpectat, cujus vultum juvenilem refert cum ſceptro.

2. NERO. CLAUD. CAESAR. IMP. ET. OCTAVIA. AUGUSTI F. Augusti

filia,

Tac. annal. 12.

filia, hoc eſt Claudii. Duo capita invicem converſa Neronis, & Octaviæ, in quorum verticibus Sol, & Luna. Tacitus. *D. Junio Q. Haterio Coſſ. ſedecim annos natus Nero Octaviam Cæſaris filiam in matrimonium accepit*. Similem nummum percuſſit Colonia Romulenſis in honorem Auguſti, & Liviæ cum Sole, & Luna. Lurini & Volumnii Duumvirorum Coloniæ nomina integris litteris leguntur in pluribus nummis nulla vetuſtatis injuria corruptis. Occo legit URINO pro LURINO. Triſtanus, Deos eſſe, Uranum Saturni patrem, Volumnium, ſive Volianum *bona volentem* commentatur. Angelonus triumviri monetalis nomen eſſe affirmavit.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.
3. IMP. T. VESP. AUG. REST. S. C. Spei typus.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.
4. LIBERTAS AUGUSTA. S. C. Mulier ſtans dextera pileum tenet Libertatis typum occiſo Cajo, ut narrat Svetonius. *Senatus in aſſerenda libertate adeo conſenſit, ut Coſſ. primo non in Curia, quia Julia vocabatur, ſed in Capitolium convocarent. Conſulatato autem Imperatore Claudio, Coſſ. cum Senatu, & cohortibus Urbanis forum, Capitoliumque occuparunt aſſerturi communem libertatem. Sed Claudius Imperio ſtabilito nihil antiquius duxit, quam id biduum, quod de mutando Reipublicæ ſtatu hæſitatum erat, memoriæ eximere*. Cuſus eſt nummus inter initia principatus ſub titulo, & ſpecie libertatis ad captandum populi ſtudium.

In Calig. In Claud.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.
5. NERO. CLAUDIUS. DRUSUS. GERMAN. IMP. S. C. Triumphalis arcus cum equeſtri ſtatua, & Germanorum ſpoliis Druſo poſitus, de quo Svetonius. *Præterea Senatus inter alia complura marmoreum Arcum cum Trophæis via Appia decrevit, & Germanici cognomen ipſi, poſteriſque ejus*. Ovidius.

L. 1. Faſt.

Et mortem, & nomen Druſo Germania fecit.

Druſum hunc Tiberii Imperatoris fratrem, Tiberio Claudio Nerone genitum, enixa eſt Livia tertio menſe, quo tum gravida deſponſata fuit Auguſto. Hujus Arcus memoriam Claudius filius in nummo reſtituit.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.
6. CONSTANTIAE. AUGUSTI: S. C. Dea Conſtantia galeata manum protendit, digitumque indicem intendit conſtanti geſtu, quo optime uſum Craſſum ex Cicerone refert Quintilianus. Tum digitus ille, quo uſum optime Craſſum dicit, explicari ſolet, is in approbando, & indicando, unde ei nomen eſt, valet; & allevata, & ſpectante humerum manu, paulum inclinatus affirmat.

Cic. de Orat. lib. 2. Quintilian. Inſt. l. xi.

TI. CLAUD. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.
7. S. C. Minerva ſeu Pallas.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.
8. EX. S. C. P. P. OB CIVES. SERVATOS. Ex Senatus Conſulto Patri Patriæ Ob Cives Servatos. Corona Civica ſublato Cajo, quæ poſita erat faſtigio Palatinæ Domus, ut ex Svetonio loquente de Victoria Britannica. *Atque inter hoſtilia ſpolia navalem coronam faſtigio Palatinæ domus juxta civicam fixit*.

CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.
9. TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. S. C. Simulacrum Druſi in ſella, infra Germanorum ſpolia. Svetonius: *fuiſſe autem creditur non minus glorioſi quam civilis animi, nam ex hoſte ſuper Victorias opima quoque ſpolia captaſſe*. Hic nummus percuſſus a Claudio in memoriam patris ut præcedens num. 5. idem Svetonius de Claudio. *Converſus hinc ad officia pietatis parentibus inferias publicas, & hoc amplius patri Circenſes annuos natali die*.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.
10. IMP. D. AUG. REST. Pallas eadem. Nummus a Domitiano reſtitutus.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.
11. IMP. D. VESP. AUG. REST. Pallas.

TI.

Digitized by Google

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG.

12. C. C. I. P. D. D. Colonia Campeſtris Julia Babba Decreto Decurionum. Palma arbor ad denotandam Babbenſium originem a Phœnicibus. In honorem Claudii hunc nummum percuſſerunt ei gratulantes ob victoriam contra Mauros rebellantes, de qua conſule V. C. Vaillant.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P. Claudius ſtans cum ſimpullo, ut infra num. 16.

13. ANTONIA. AUGUSTA. Caput Antoniæ matris Claudii. De cognomine Auguſtæ, & de honoribus a Claudio filio decretis Svetonius: *Matri Carpentum, quo per Circum duceretur, & cognomen Auguſtæ ab avia recuſatum*. Sed contra Dio, qui Auguſtam, & Divi Auguſti Sacerdotem factam à Cajo ſcribit. Dioni aſſentitur idem Svetonius in Cajo. *Antoniæ aviæ quidquid unquam Livia Auguſta honorum cepiſſet, uno Senatus Conſulto congeſſit*. Evenit forte quod Antoniæ honores, Caji ſævitia abolitos, mox Claudius reſtituerit. In memoriam parentum Druſi, & Antoniæ Claudius & Ludos inſtituit, & templum poſuit. Pius erga parentes & conſanguineos fuit Claudius; ipſiuſque nummus cernitur cum Antoniæ capite diademato, & velo obducto, eadem forma, qua Livia Auguſta ſub titulo Pietatis in nummo; in adverſo laurea eſt cum inſcriptione S. C. TI. CLAU. CAE. AUG P. M. TR. P. Item alius græcus, qui ab uno caput Claudii exhibet ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ. ΓΕΡ. ΣΕΒ. ab alio duo capita invicem ſe reſpicientia Neronis Claudii Druſi, & Antoniæ ΔΡΟΥΣ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ. ΑΝΤΩΝΙΑ. In Calig. & Claud. Dio l. 60. Plinius 35. Svet. in Cajo.

S. C. TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P. Inſcriptio ſine capite.

14. GERMANICUS. CAESAR. TI. AUG. F. DIVI. AUG. N. caput Germanici, qui frater fuit Claudii. Svetonius. *Ad fratris memoriam per omnem occaſionem celebratam, comædiam quoque græcam Neapolitano certamine dedit, ac de ſententia Judicum coronavit*.

S. C. TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P. Inſcriptio ſine capite.

15. AGRIPPINA. M. F. GERMANICI. CAESARIS. Caput Agrippinæ filiæ M. Agrippæ uxoris Germanici. Svetonius. *Ac ne Agrippinam fratris tui Germanici uxorem inhonoratam ſine grata mentione tranſmiſit*.

ANTONIA. AUGUSTA. Caput Antoniæ matris Claudii, ut num. 13.

16. S. C. TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P. Claudius Sacerdotali habitu velatus ſympulum tenet. Converſus erga matrem ad officia pietatis, parentibus inferias publicas &c. ex loco Svetonii ſæpius allato.

GERMANICUS. CAESAR. TI. AUG. F. DIVI. AUG. N. Caput Germanici, ut num. 14.

17. S. C. TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.

AGRIPPINA. M. F. GERMANICI. CAESARIS. Caput Agrippinę, ut num. 15.

18. S. C. TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.

19. LIBERIS. AUG. COL. A. A. P. Liberis Auguſti Colonia Auguſta Aroe Patrenſis. In honorem liberorum Claudii, quorum vultus expreſſi ſunt in nummo. Hinc Antonia nata ex Ælia Petina, inde Octavia, in medio Brittannicus a Claudio ſuſcepti ex Meſſalina. Infra duo copiæcornua ad indicandam ſæculi imperiique felicitatem, & prolis ubertatem, nam ſobolis propagandæ ex Auguſti inſtituto optimas leges ſanxit Claudius; conſtituit vacationem legis Papiæ Poppeæ & jus trium vel quatuor liberorum; quamvis ipſi infauſta, ac funeſta matrimonia.

20. TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. N. R. Manus, ex qua lances libratæ pendent litteræ ſingulares P. N. R. interpretatur Carolus Patinus in Svetonio *Pecuniam Noſtram Reſtitutam*: alii *Pondus Nummi Reſtitutum*: nummulus parvus eſt, habetque ſequens adverſum.

21. S. C. PON. M. TR. P. IMP. P. P. COS. II.

TIBE-

ΤΙΒΕΡΙΟΣ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ. ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Tiberius Claudius Caeſar Auguſtus.
22. ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ. ΠΑΤΗΡ. ΠΑΤΡΙΔΟΣ. Germanicus Imperator Pater patriæ. Diana ſtans dextera Dianæ Polymammæ ſimulacrum, ſiniſtra victoriolam tenet, Cerva ad pedes. Fortè ab Epheſiis percuſſus, qui & alios argenteos, ut infra. Extat Claudii nummus cum Dianæ Pergeæ ſimulacro ΑΡΤΕΜ. ΠΕΡΓΑΙΑ, & nummus Agrippinæ uxoris, qui refert Dianam gradientem præeunte Victoriola, & litteris ΑΚΜΟΝΕΩΝ.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.
23. S. P. Q. R. P. P. OB. C. S. Senatus Populuſque Romanus Patri Patriæ, Ob Cives Servatos.

C L A U D I U S

EX ARGENTO.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. Caput Claudii.
1. ROM. ET. AUG. COM. ASIAE. Romæ & Auguſto Communitas Aſiæ. Templum ab Aſiaticis Romæ & Claudio dicatum, quaſi ipſe imitatus ſit modeſtiam Auguſti, qui in nulla provincia templa niſi communi ſuo, Romæque nomine recepit. Svetonius de Claudio. *In ſemet augendo parcus, atque civilis, prænomine Imperatoris abſtinuit, nimioſque honores recuſavit.* In templo Imperatoris cernitur, & Aſiæ ſimulacrum cum copiæcornu, quæ ejuſdem capiti coronam porrigit. Epheſi percuſſus nummus videtur latina inſcriptione, ut ſequens num. 3. Erat Epheſus prima Metropolis Aſiæ portu, & emporio celeberrima, quò ex Græcia, & Italia conveniebant. Strabo.

TI. CLAUD. CAESAR. AUG. GERM. P. M. TRIB. POT. P. P. Caput Claudii.
2. AGRIPPINAE. AUGUSTAE. Agrippinæ Claudii caput diadematum. De cognomine Auguſtæ Tacitus: *Actæ Principi grates, exquiſitiore in Domitium adulatione, rogataque lex, qua in familiam Claudiam, & nomen Neronis transfiret. Augetur, & Agrippina cognomento Auguſta.* An. xij.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. IMP. P. P.
3. DIAN. EPHE. Dianæ Epheſiæ templum cum ſimulacro. Epheſi percuſſus, ut antecedens num. 1.

TI. CLAUD. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. X.
4. PACI. AUGUSTAE. Pax alata cum caduceo ſeu Victoria pacifera. Anguis Salutis, & Felicitatis genius, ut in Auguſti nummo, cujus ab uno latere ejus caput IMP. CAESAR. DIVI. T. COS. VII. LIBERTATIS. P. R. VINDEX. ab alio laurea, intra quam Dea Pax manu tenet copiæcornu, prope ara eſt Salutis cum angue; & ſimiles paſſim in nummis Diis, heroibuſque dicati ex Ægyptiorum ſacris. Quid vero Bulla, dependens è collo, ingenuorum ne, an triumphantium inſigne, & amuletum? Torquem opinor fortitudinis præmium cum imagine Principis, ad inſtar bullæ ſeu auro, ſeu gemma inſculpta, quam torqui adfixam, & è collo pendentem oculis inſpiciendam obducit, & veneratur Pax. Nonnullos aureos nummos aureo circulo obductos, & circumcluſos cum anſula ſive anulo, catenulę quidem antiquitus nexos vidimus ad eumdem uſum, Virtutis, & honoris inſignia. Torquibus vero fuiſſe donatos milites a Claudio bello Brittannico teſtis eſt inſcriptio Gavii Primipilaris apud Gruterum, cui adſtipulatur Tacitus. *Secuti & triumphalia ornamenta eodem bello adepti, ſed cæteri pedibus in prætexta, Craſſus frugi equo phalerato, & in veſte palmata.* Antonius Auguſtinus in cæteris oculatiſſimus non vidit in hoc nummo, bullam e collo pendentem, velamen eſſe, quo Pax oculos obducit: aſſeruit, & anguem belli odiique indicem, quam opinionem ſatis ſuperque exprobavit Triſtanus contra doctiſſimum Gevartium in additamento ad ejus primum tomum. Erizus per anguem regionem intelligi autumat, & ſic Britanniam a Claudio devictam, contra quam etiam opinionem & nos in Auguſti argenteo num. 1. ſequuti ſumus.

5. Hic

5. Hic abſque litteris gladiatores exhibet mutuis ictibus ſe confodientes.

TI. CLAUD. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IMP. XI.

6. Jupiter cum fulmine, ac tridente, & ſeptem ſtellis. Jovem Neptunum interpretatus eſt Triſtanus ex Athenæo, cujus templum extabat in Ægypti urbe Milea, quo perventus Dorio quidam, cum interrogaſſet, cujus templum eſſet, reſponſum tulit à Sacerdote Ζηνοποσειδῶνος *Jovis Neptuni*. Juppiter apud Ægyptios idem fuit ac Nilus ex eodem Athenæo, idemque Oceanus ex Diodoro Siculo ab eodem Triſtano relatis in nummo Titi, cujus adverſum præfert Nili caput, quæ expoſitio valde convenit: uno enim eodemque Jovis nomine tres fratres appellati Jupiter Stigius, Jupiter niger Pluto, Jupiter tridentifer Neptunus. Dabantur etiam fulmina & manubiæ non Jovi tantum, ſed aliis Diis, & Deabus Saturno, Marti, Vulcano, Junoni, Palladi: unde myſticum ſimulacrum Jovis in noſtro nummo. Septem ſtellæ Plejades, ſeu potius ſpheræ ſeptem, quas ipſe comprehendit ex Macrobii doctrina, quæque in elementa virtutem inferant. Idem Triſtanus deducit ex fulmine, & tridente Claudium Neptuni, Joviſque auxilio Britannica victoria potitum, ſed obſtat titulus IMP. XI. Ath. l. 8. cap. 5. In ſom. Scipionis.

NERO. CLAUDIUS. DRUSUS. GERMANICUS. IMPERATOR. Caput Druſi laureati.

7. DE GERMANIS. Germanorum ſpolia, & trophęum. Cuſus eſt nummus a Claudio in memoriam patris.

C L A U D I U S

E X A U R O.

TI. CLAUD. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. VIIII. IMP. XVI.

1. S. P. Q. R. P. P. OB. C. S. Civica.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. X. P. P. IMP. XVII.

2. PACI AUGUSTAE. Victoria pacifera ut in argenteis.

TI. CLAUDIUS. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. VIIII. IMP. XVII.

3. CONSTANTIAE AUGUSTI. ut in æreis.

TI. CLAUD. CAESAR. AUG. GERM. P. M. TR. POT. P. P.

4. AGRIPPINAE. AUGUSTAE. Caput Agrippinæ laureatum.

TI. CLAUD. CAESAR. AUG. P. M. TR. P. IIII.

5. IMPER. RECEPT. Imperio, ſeu Imperatore Recepto. Caſtra prætoria. Occiſo Cajo Claudius a militibus Imperator ſalutatus, illatuſque caſtris imperium recepit, ut Svetonius, Dio, & fusè Joſeph. Caſtrorum iconographiam refert nummus cum mæniis, turribus, portis, & cuſtodiis; in medio Templum, in quo ſigna, & ſimulacra exercitus adorantur, ut refert Herodianus. Aquila ſignum Legionarium ex argento de more caſtris fixum eſt, indeque non amovebatur, niſi prius capto augurio cum ad prælium eſſet exeundum. Herodian. l. 3.

Digitized by Google

Digitized by Google

NERO CLAVD.

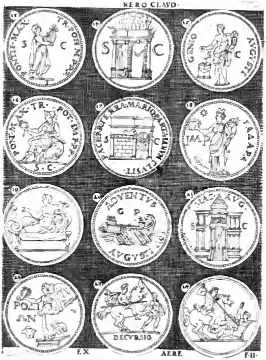

EX AERE F.I.

Digitized by Google

Digitized by Google

NERO CLAVD.

EX AERE

Digitized by Google

Digitized by Google

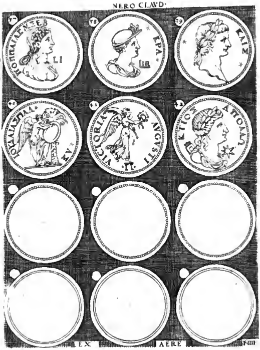
NERO CLAVD.

Digitized by Google

Digitized by Google

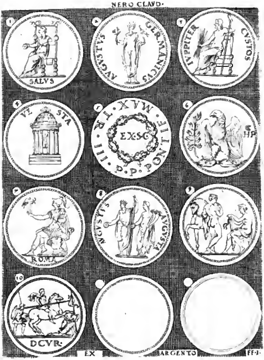
NERO CLAVD·

Digitized by Google

Digitized by Google

NERO CLAVD.

Digitized by Google

Digitized by Google

NERO CLAVD.

EX S C
P P PONTIF MAX TR P II
AVGVSTVS GERMANICVS
VES TA
IVPPITER CVSTOS
CONCORDIA AVGVSTA
S C
ROMA
EX
AVRO

N E R O

E X ÆE R E.

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.

1. CONG. II. DAT. POP. S. C. Congiarium Secundum Datum Populo. Sedet in ſuggeſtu Imperator, & proximè in pulpito Adminiſter Largitionis calculos, ſive teſſerulas nummarias populo dat. Eminet ſimulacrum Romæ galeatæ cum haſta, & victoriolà, nec longe adſtat aliud ſimulacrum Liberalitatis, quod ligneum fuiſſe tradit Antonius Auguſtinus, titulum exhibens largitionis. Unus è populo gradus ſcalarum aſcendit, manumque protendit ad accipiendum munus; pone ſequitur puerulus nudus, juxta deſcriptionem C. Plinii ſecundi in Panegyrico: *Adventante Congiarii die obſervare Principis egreſſum in publicum, inſidere examina infantium, futuruſque populus ſolebat: labor parentibus erat oſtentare parvulos, impoſitoſque cervicibus adulantia verba, blandaſque voces edocere*. De primo Congiario Neronis, adhuc vivo Claudio, poſt adoptionem, Svetonius. *Deductus in forum tyro populo Congiarium, militi donativum propoſuit*, Tacitus in primo Conſulatu datum memorat. *Additum nomine ejus donativum militi, Congiarium plebi*. Secundum Congiarium accidit Neronis Conſulatu ſecundo, teſte eodem Tacito. *Nerone ſecundum. L. Piſone Conſulibus, plebeique Congiarium quadrageni nummi viritim dati, & ſeſtertium quadringenties ærario illatum, & ad retinendam populi fidem*. De hoc intelligit Svetonius. *Diviſis populo viritim quadragenis nummis*. Unde in noſtro nummo titulus Congiarii, nummarius habendus eſt, alioquin frumentarius, ſi daretur frumentum. Valentinianus, & Valens Impp. infigi fori gradibus fecerunt titulum æneum, qui panis modum, & nomen percipientis continebat. Plura infra num. 26. Ant. Aug. dial.

NERO. CLAVDIVS. CAESAR. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.

2. DECVRSIO. S. C. Non hæc illa puerilis decurſio, ſive Trojæ ludus, de quo Svetonius, & Tacitus, ſed militare equeſtre certamen, de quo idem Svetonius. *Deductus in forum Tyro populo Congiarium, militi donativum propoſuit, indictaque decurſione, Prætorianis ſcutum ſua manu prætulit*. Similis decurſio militaris cernitur in Hadriani nummo. Ab haſta verò, quam geſtare videmus equo decurrentes, decurſionis ludus dictus eſt haſtiludium, & Svetonius haſticos nominat græcè Xyſticos ab haſtili, quod ξύειν.

NERO. CLAVD. CAESAR. AVG. GERMAN. TR. P. IMP. P. P. Caput Neronis laureatum, & palmæ ſurculus.

3. STEFAN. Auriga curru victor nomine Stephanus. Nummus percuſſus in contorniatorum officina. Stefan pro Stephan barbarum ſonat; ſed qui modo Neronis, in aliis nummis Trajani exhibet effigiem. Triſtanus aurigantem Neronem ſub nomine Stephani, probare nititur.

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.

4. ROMA. S. C. Romæ victricis ſimulacrum ſpoliis inſidentis cum victoriola, & parazonio.

IMP. NERO. CAESAR. AVG. PONTIF. MAX. TRIB. POT. P. P.
5. ADLOCVT. COH. Nero paludatus è ſuggeſtu, vel in tribunali caſtrenſi, ſeu Prætorio alloquitur milites. De concione militibus habita poſt detectos, mortique adactos conjuratos Tacitus. *Quibus properatis Nero, & concione militum habita, bina nummum millia viritim manipularibus diviſit*. Angelonus opinatur concionem habitam ad Cohortes à Nerone, comitante Burro, cum Imperator ſalutaretur, ſed cognomen Patris Patriæ, quod legitur in nummo, tunc recuſatum à Nerone, contrarium ſuadet.

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.
6. ROMA. S. C.

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.
7. SECVRITAS AVGVSTI. S. C. infra II Mulier, ſeu Dea Securitas inſidens ſellæ quieſcit in cubito. Securam quietem deſcripſit Virgilius.

Georg. 2. *At ſecura quies, & neſcia fallere vita.*

Ara cum igne ſupplicationes, ſeu vota ſoluta pro Neronis incolumitate, & ſecuritate indicare videtur. In aliquibus Neronianis nummis ſignata eſt nota numerica I. & II. cujus exempla habemus in hoc ſecuritatis, in aliis Neronis Citharedi Victoriæ, & Macelli, quam notam numericam ad miſſilia, & teſſeras nummarias pertinere opinor, de qua ſatis in Auguſto diximus.

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.
8. AVGVSTI. POR. OST. S. C. Auguſti Portus Oſtienſis cum ſeptem navigiis. Hunc factum à Claudio, ſuum in nummis oſtentavit Nero, quod fortè exornaverit, vel perfecerit. Binæ extant in portu fauces: in antica Portuni jacentis, in poſticà Neronis ſimulacrum ſuper columnà. Sed de ipſo Portu difficultas oritur, cum pars Claudio, pars Trajano referatur. Unde animadvertendum eſt, Portum Oſtienſem duplici ſinu, ambituque coerceri, altero in continenti, intra quem effoſſa humo, per canale navigia immittebantur; altero in ipſo mari, duobus aggeribus, quaſi brachiis in littore excitatis. Exteriorem ſinum, & portum in noſtro nummo expreſſum, arenis hodie undique oppletum, a Claudio factum conſentiunt Antiquarii, Architecti, & Geographi; interiorem verò a Trajano additum autumant, ex antiquo Trajani nummo, qui portum Trajanum exhibet exagonum, ſive ſexangularibus lateribus circumductum juxta veſtigia interioris portus, qui & ipſe exagonus cernitur. Talem ediderunt Pyrrus Ligorius, Serlius, Labacchius, Du Peracchius Architecti, atque inter Geographos apprimè Cluverius, & Abrahamus Ortelius, qui ita ſcribit in ſuo Theſauro Geographico. *Idem teſtatur nummus meus æneus antiquus, qui Trajani Imperatoris effigiem. & in poſtica parte hunc portum depictum exhibet eadem formà, quà ipſum ruinis deformatum aliquando contemplati ſumus. Unde interior portus Oſtienſis Trajanus hodie nuncupatur, exterior Claudianus tantum Claudio tribuitur*. Quam ſententiam Cluverius fulcire conatur auctoribus, & inſcriptionibus, duaſque illuſtres profert, quæ extabant in ædibus Boccalinis ad viam Flaminiam, elapſis annis in demolitione ſublatas.

Cluverius Ital.ant. l. 2. Abr. Ortel. Theſ. Geograph.

Gruterus.

SALONI. CARPI. M. F.
SALONIAE. EVTERPE
SACERDOTI. M. D. M. PORT. AVG.
ET. TRAIANI. FELICIS. PATRONAE
SVAE. OPTIMAE. BENE-MEREN
TI. FECIT. ET. SIBI. ET. SALONIO
HERMETI. SALONIO. DORAE. SA
LONIAE. TERTIAE. ET. EOR. FILIIS
PARS. DIMIDIA. INTRANTIBVS
LEVA

M. CVTIVS. RVSTICVS
TIBICO. M. D. M. PORTVS
AVG. ET. TRAIANI. FELICIS
FECIT. SIBI. ET. CVTIAE. THE
ODOTI. ET. LIBERTIS. LIBER
TABVS. POSTERISQ. EORVM
PARS. DIMIDIA. AD. DEXTRAM

Utraque inſcriptione legitur PORTVS. AVG. ET. TRAIANI. Intelligit de Portu Oſtienſi, conſonis utriſque nummis Neronis, & Trajani, in quorum uno AVGVSTI, in altero TRAIANI portus, & nomina adnotantur. Sed naufragatur in portu, cum longè diverſus ſit inſcriptionum ſenſus; loquuntur enim de Portu Coloniæ Auguſtæ Trajanæ Phrygiæ ab Auguſto deductæ, a Trajano ſup-

ſuppletæ; portuque nobilitatæ, quam ad Ægeum ſitam autumat Triſtanus. In una legitur SACERDOS, in altera TIBICO Magnæ Deum Matris: ſic interpretandæ ſunt litteræ ſingulares M. D. M. quæ Dea Cibeles eſt in Phrygia præcipuè culta, templumque ejus extabat in ejuſdem regionis Colonia Auguſta Trajana; unde in ambabus Inſcriptionibus SACERDOTI. ET. TIBICO. M. D. M. PORTVS. AVG. ET. TRAIANI. Teſtis eſt nummus Septimii Severi cum ſimulacro Magnæ Deum Matris leoni inſidentis in templo columnis quatuor inſtructo cum litteris ΑΥΓΟΥϹΤΗϹ. ΤΡΑΙΑΝΗϹ. Auguſtæ Trajanæ: hanc Trajanopolim idem Triſtanus exiſtimat, eademque Felix cognominabatur, ut aliæ illuſtres Coloniæ. Unde in utraque inſcriptione PORT. AVG. ET. TRAIANI. FELICIS. Numquam Trajani appellationem Oſtienſi portui appoſitam reperies; & e contra vel Auguſti cognomen permanſit, ut in noſtro nummo, Portus Auguſti, vel ſimpliciter portus, vel Portus Romæ, Portus Urbis, Portus Romanus nominatur. Xiphilinus ex Dione in Severo. *Cetus ingens adpulit in portum, qui Auguſti cognomen habet*. Apulejus. *Romam verſus profectionem dirigo, tutuſque proſperitate ventorum ferentium, Auguſti portum celerrime, & dehinc carpento pervolavi, veſperaque ſacroſanctam iſtam civitatem adcedo*. Itinerarium antiquum maritimum. *Ab Urbe Arelatum uſque ad portum Auguſti M. P. XVIII.* Hinc Dio poſtquam portum univerſum deſcripſit, concludit: *id opus ab eo, hoc ut a Claudio extructum portus nomen hodie quoque retinet*. Cæteros authores recenſet idem Cluverius, qui notat ſequioribus ſæculis ipſum Portum dictum fuiſſe Phari portum. Centumcellenſis autem portus a Trajano extructus auctoris Trajani cognomen obtinuit, ut ex deſcriptione Plinii Junioris his verbis: *Habet hic portus etiam nomen auctoris, eritque vel maximè ſalutaris*. Ptolemæus Τραϊανὸς λιμὴν *Trajani portus*, ſic legitur in allato Trajani nummo PORTVS. TRAIANI, & hic pertinet ad Centumcellenſem. Qui verò ipſum referunt ad Oſtienſem, ducuntur ſola conjectura ſimilitudinis exagonæ, veterum teſtium omnino expertes, imò refragantibus auctoribus, & rationibus cunctis. Utrunque portum Oſtienſem, tam interiorem, quam exteriorem a Claudio ædificatum ex Dione comprobatur; quam ſententiam ſecutus eſt Joſeph Caſtalio Antiquitatum diſertiſſimus interpres, & vindex, cujus multa præclara opera malo fato interiere: hæc ipſe in explicatione Numiſmatum Oſtienſis, & Trajani portus. *Non deſunt, qui numiſma Portus Trajani Oſtienſis portus partem eam referre opinentur, quæ interior ſit, quæque a Trajano addita portui Claudiano putetur. Eos ipſe tota errare via cenſeo, nullis quidem veterum teſtimoniis nituntur. Eos redarguit in portubus extruendis priſcorum conſuetudo, & Caſſius Dio, qui Oſtienſem portum a Claudio factum cum ſcriberet, ejus quoque formam expoſuit, duobus enim brachiis in aggerum morem excitatis concluſum mare, inſulamque cum turri ante oſtium extructam; atque in continentem introrſum altius effoſſam & circumquaque coædificatam mare immiſſum a Claudio fuiſſe ſcribit*. Sed verba Dionis proferamus τὸν μὲν γὰρ ἐξορύξας τὴν ἠπείρου χωρίον οὐ σμικρὸν τό πέριξ πᾶν ἐκρηπίδωσε, καὶ τὴν θάλασσαν ἐς αὐτὸ ἐσεδέξατο. *Hunc enim locum continentis effodit haud parum, & totum circumcirca crepidine cinxit, & mare in hunc ipſum locum ingredi fecit*. Interior hæc Claudiani portus ædificatio: effodit Claudius humum, & mare immiſit per canale in ſinum interiorem, & circum circa crepidine lapidum firmavit. Sequitur τοῦτο δὲ, ἐν αὐτῷ τῷ πελάγει χώματα ἑκατέρωθεν αὐτοῦ μεγάλα χώσας, θάλασσαν ἐνταῦθα πολλὴν περιέβαλε. καὶ νῆσον ἐπ' αὐτῇ, πύργον τε ἐπ' ἐκείνῃ &c. *Deinde cum in ipſo mari aggeres ex utraque parte magnos feciſſet mare multum in ipſo loco circumdedit, ibique inſulam effecit*. Hæc Claudiani portus exterior pars aggeribus, quaſi brachiis in mari excitatis, iiſque iterum mare concluſum, cum inſula, & turri unde noctu ignes emicantes ſignum nautis darent. Concludit vero abſque ullo Trajani titulo τὸ ἐπιχώριον ὀνομαζόμενον, ὑπ' ἐκείνου τε ἐποιήθη. *Idque opus ab eo extructum portus nomen hodie retinet*. Evidentius etiam utramque Oſtienſis portus faciem appingit Juvenalis de navigatione Catulli.

Tandem intrat poſitos incluſa per æquora moles,
Tyrrenamque Pharon, porrectaque brachia rurſum,
Quæ pelago currunt media, longeque relinquunt
Italiam; non ſic igitur mirabere portus,
Quot Natura dedit, ſed trunca puppe magiſter
Interiora petit Bajanæ pervia cymbæ,
Tuti ſtagno ſinus.

Cluverius, ac vetus Juvenalis Scholiaſta, hos verſus ad Trajanum trahunt, quaſi Satyricus ſub Trajano vixerit: quod ſanè non conſtat, imò legitur in ejus vita an-

Triſtanus t. 2.
Xiphil. l. 7 .
Apulejus l. 1.
Plin. Jun. lib. 6. ep. 31.
Ptolemæus.
Juvenal. Sat. xij.

antiquitus deſcripta, exulem miſſum in Ægyptum à Domitiano, ibi ſtatim angore periiſſe; cui ſententiæ nequaquam faveo: cum enim Nerva exules actos à Domitiano revocaſſet in patriam, inter reduces annumerandus eſt etiam Juvenalis, qui initio Sat. VII. Domitianum carpit, & Nervam commendat à ſtudio Poetices, incipit enim:

Et Sat. vij.

Et ſpes, & ratio ſtudiorum in Cæſare tantum;
Solus enim triſtes hac tempeſtate Camenas
Reſpexit.

Martialis lib. 12. ep 6. & lib. 8. ep. 70.

Sic ad ipſum Nervam Martialis.

Contigit Auſoniæ procerum mitiſſimus aulæ
Nerva: licet toto nunc Helicone frui.

Vita Juvenalis in corpore veter. Poet. lat.

Nerva porrò poeticæ facultatis apprimè fuit ſtudioſus, imò optimus Poeta, quem ſui temporis Tibullum nominat Martialis, eidemque Nero ſuum poema commiſit. Nervam igitur, non Trajanum poeta celebrat, & ad ejuſdem vitæ deſcriptæ emendationem, quæ legitur in corpore Veterum Poetarum latinorum, hæc addita ſunt optimo jure. *Temporibus Domitiani floruit, ad Nervæque tempora pervenit, quod ejus carmen plane indicat.* Quoniam verò ob breve imperium Nervæ unius anni, ac menſium quatuor, aliquis præſumere poſſet, Juvenalem facilè ad Trajani principatum perveniſſe, is animadvertat etiam, ipſum Juvenalem octogenarium Urbe ſubmotum fuiſſe à Domitiano: ſed eſto ætatem produxerit Satyricus ad imperium Trajani, quid inde? Silet, ac nullam prorſus Trajani laudem intexit in deſcriptione Oſtienſis Portus, totus vero immoratur in amplificatione Claudiani exterioris, ad quem pertinent illa:

Tandem intrat poſitus incluſo per æquora moles,
Tyrrenamque Pharon, porrectaque brachia rurſum,
Quæ pelago currunt medio, longeque relinquunt
Italiam, non ſic igitur mirobere portus,
Quos natura dedit.

Ingens ſane amplificatio, deſcribit Pharon, ac turrim celebrem erectam à Claudio in æmulationem Phari Alexandrinæ, moles, & aggeres in mari adeo extenſos, ut poetica hyperbole dixerit, Italiam longe relinquere, atque Aphricam, quæ è conſpectu eſt, trajicere; nec portus ab ipſa natura datos amplius admiratione dignos, cum ſtructiles adeò ſint admirandi. Sequitur Poeta deſcriptionem interioris portus abſque ulla Trajani laude, ulloque poetico ornamento, ſtagna tantum nominat, quod minime feciſſet, ſi ea tempeſtate vivens adhuc Trajanus portum interiorem ædificaſſet:

. . . . . ſed trunca puppe mogiſter
Interiora petit Bojanæ pervia Cymbæ,
Tuti ſtagna ſinus.

Grangæus in Juvenal. Sat. 12.

Grangæus Juvenalis Commentator ad illa-*porrectaque brachia rurſum-errant, qui ab alio, puta Trajano, hunc portum auctum, ad quod τὸ-rurſum-referre volunt. Imò rurſum illud oſtendit ultra Pharon rurſum exporrecta, ſeu continuata brachia portus, nam ad ejus introitum turris extructa.* Obſervandus eſt etiam in noſtro nummo portus Oſtienſis exterior cum duabus faucibus, quibus, & a fronte, & a tergo pervius exhibetur; ſiquidem alterum latus mari objicitur cum ſimulacro Portunni, alterum adjacet interiori ſinui, in quo ſimulacrum Neronis poſitum eſt; dubium inde non eſt, univerſum portum a Claudio perfectum, quod probat Dio in allata deſcriptinne: *perfecitque magnanimitate, ac potentia Romana*; & paulo poſt, *id opus ab eo extructum portus nomen hodie quoque retinet.* Trajanum omnino

Scholiaſtæ, Juvenalis, & Horatii.

ſilet. His infringitur vetus Scholiaſta Juvenalis. Portum Auguſti dicit, ſeu Trajani, quia Trajanus portum Auguſti reſtauravit in melius, ac interius tutiorem ſui nominis fecit. Schollaſta porro non minus in Trajano, quam in Auguſto erravit, cum portus nihil ad Auguſtum, a J. Cæſare ſæpe deſtinatus, ut inquit Svetonius, ac propter difficultatem ommiſſus, a Claudio extructus. Lapſus eſt etiam alter Scholiaſta Horatii:

De arte poetica.

Debemur morti nos, noſtraque, ſive receptus
Terra Neptunus claſſeis aquilonibus arcet,
Regis opus.

Non tantum, ait, verba hominum intereunt, ſed & homines, & omnia eorum facta, quod tribus continuis id probat exemplis, primum de portu Oſtienſi; nam apud Oſtiam civitatem Auguſtus mare irrumpens interclusit, & aggere

Antonius Auguſtinus lib.

terræ, ac lapidibus obſtruxit, & portum ibi fecit. Horatius loquitur de Portu Lu-

Lucrino. Nec eſt prætereundus Antonius Auguſtinus ambigens Neronis ne, an Auguſti ſit ſtatua ſuper columnà in portu excitata, cujus altera manu lanterna pendens, navibus noctu illuceſceret. Statua enim ipſa haſtam, ſeu ſceptrum, & globum tenet. Plinius, & Svetonius turrim deſcribunt ad exemplar Alexandrinæ Phari. *Portum Oſtienſem excitovit Claudius, circumdata dextra, ſiniſtraque brachio, & ad introitum profunda jam ſolo mola objecta, quam quo ſtabilius fundaret, navem ante demerſit, qua magnus obeliſcus ex Ægypto fuerat advectus, congeſtiſque pilis ſuperimpoſuit altiſſimam turrim in exemplum Alexandrinæ Phari, ut ad nocturnos ignes navigia dirigerent.* Vincentius Scamozius Architectus, nulla ratione ductus, hanc Pharum cum brachiis portus Trajano adſcribit. Serlius verò interioris portus magnificentiam, dimenſioues, & commoda ita deſcribit italice. *Li Romaui per la grandezza dell'animo ſempre cercarono di far coſe, le quali dimoſtraſſero, quanto eglino foſſero potenti, e generoſi in tutte le azzioni in mare, ed in terra; onde per lo comercio di Roma fecero queſto maraviglioſo porto di Oſtio, il quale veramente, & per la commodità, & per la grondezza degli edificj, & ſopra tutto per la fortezzo ſua ſi può dire mirabile, & è di forma eſagona, cioè di ſei faccie, & ogni faccia è per lungbezza cxvi. canne, & ogni conna è polmi x. Da queſte principali miſure ſi potrà comprendere la grandezza ſua; ogni faccia aveva un ſpazioſo cortile con le loggie intorno, & quettro apportamenti di magazzini circondati dolle loggie con uno andito nel mezzo, & lungo la ripa ſu le acque erano per ordine tronchi di colonne, a' quali ſi legovano le navi. & alla bocca del porto erano aſſai torrioni per guardia de' nemici biſognando &c.* Forma ergo exagona placuit interioris portus, tutior, & accomodata ad exonerandas naves, atque ad ædiſicationem horreorum, & ſtationum. Hinc inferri poteſt Trajanum in Centumcellenſis portus extructione ſecutum Claudiani rationem, quod conjicitur ex ejus nummo, & ex deſcriptione Rutilii Numatiani, qui anticam, & poſticam ejus partem expoſuit.

Plin. l. 16. & 36.
Svet. in Claud.
Scamozius in Indice ad Serlium.
Serlius Architecturæ L. 3.
Rutilius Numant. in Itinerario.

Nec poſuiſſe ſatis ſoxo navalia portu,
Ne vaga, vel tutas ventilet aura ratet.
Interior medias ſinus invitatus in ædes
Inſtabilem fixis aera neſcit aquis. Imitatus Juvenalem *interiora ſtogna ſinus.*

Referendus eſt ergo nummus Trajani ad portum ſuum Centumcellenſem, non ad Oſtienſem Claudii; quamvis hodie exagona latera non recognoſcantur; nam Centumcellenſis a ſua prima forma amphitheatrali undique immutatus eſt; ſic enim idem Rutilius de Centumcellenſi

Molibus æquoreum concluditur onphitbeatrum.

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.
9. S. C. ROMA.

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.
10. VICTORIA. AVGVSTI. S. C. Victoria dextra lauream, ſiniſtra palmam, ſive Armeniaca ductu Corbulonis, ſive Brittannica ductu Svetonii, de quibus Tacitus.

NERO. CLAVD. CAESAR. AVG. GER. P. M. TR. P. IMP. P. P.
11. ANNONA. AVGVSTI. CERES. S. C. Annona ſtans cum copiæcornu, Ceres ſedet cum face, & ariſtis, in medio ara ſeu menſa, ſuper quà modius, retro navis frumentaria. Hoc pulcherrimo ſymbolo uſi ſunt, & alii Imperatores. Occo pro Annona Fortunam deſcribit. Ad hunc nummum faciunt illa Taciti in diſſimulationem victoriæ Parthorum. *Quin & diſſimulandis rerum externarum curis, Nero frumentum plebis vetuſtate corruptum in Tyberim jecit, qua ſecuritatem Annonæ ſuſtentaret, cujus pretio nihil additum eſt, quamvis ducentas fermè naves in portu ipſa violentia tempeſtotis, & centum alias Tyberi ſubvectos fortuitus ignis abſumpſiſſet.*

IMP. NERO. CAESAR. AVG. P. MAX. TR. P. P. P.
12. S. C. Victoria dextra clypeum votivum tenet, in quo S. P. Q. R. Victoria eſt Armeniaca, ob quam ſupplicationes, & vota publica pro Nerone à Senatu decreta. Tacitus. *Et abſceſſere Armenia Parthi, tanquam differrent bellum, ſed apud Senatum omnia in majus celebrata ſunt ſententiis eorum, qui ſupplicationes, & diebus ſupplicationum veſtem Principi triumphalem.*

NERO.

NERO. CLAVDIVS. CAESAR. AVG. GERMANIÇ.
13. PONTIF. MAX. TR. POT. IMP. P. P. S. C. Nero citharedico habitu citharam pulſat. Hujus nummi Svetonius meminit. *Sacras coronas in cubiculis circum lectos poſuit, item ſtatuas citharedico habitu, qua nota etiam nummum percuſſit.* Talis habitus talaris fuit tunica aurea, & chlamis, ſeu lacerna purpurea: utramque exhibet nummus. Auctor librorum ad Herennium *uti citharedus cum prodierit optimè veſtitus palla inaurata indutus cum chlamyde purpurea coloribus variis intexta cum corona aureà magnis fulgentibus gemmis illuminata.* Tunica ex textili auro puro fuit ſine alia materia, quo auro & Agrippina, teſte Plinio, incedebat paludata. Cl. V. Octavius Ferrarius in ſuo opere de Re veſtiaria difficile, ſibique mirum videtur, aurum ſine alia materia texi potuiſſe. Nos in noſtra Cimeliotheca textilis auri fragmenta adſervamus effoſſa in urna ſepulchrali viæ Appiæ, in qua terræ admixta puriſſima auri fila tunicę ad tenuitatem capilli reperta ſunt. De Nerone Citharedo Tacitus, & Dio, & alii plures, quos infra ad argenteum num. 2. percurremus.

NERO. CLAVD. CAESAR. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.
14. S. C. Arcus quadrigà, victoriiſque inſignis Artaxata delata, Tiridate expulſo per Corbulonem Armeniaco bello. Tacitus. *Ob hæc conſalutatur Imperator Nero, & Senatus Conſulto ſupplicationes habitæ, ſtatuæque, & Arcus, & continui Conſulatus Principi.* Referri quoque poſſet ad Arcum alium in Captolio Neroni erectum bello Parthico, ut idem Tacitus. *At Romæ tropbæa de Parthis, Arcuſque medio Capitolini montis ſiſtebantur, decreta ab Senatu integro adhuc bello.*

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.
15. GENIO. AVGVSTI. S. C. Genius dextra pateram, ſiniſtra cornucopiæ ante aram. Auguſtorum Genius tantæ venerationi fuit, ut gravius ducerent per Genium Principis, quam Jovis pejerare. Minutius Felix: *Et eſt eis tutius per Jovis genium pejerare, quam Regis.*

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GERM.
16. PONT. MAX. TR. POT. IMP. P. P. Roma.

IMP. NERO. CAES. AVG. PONT. MAX. TRIB. POT.
17. PACE. P. R. TERRA. MARIQ. PARTA. IANVM. CLVSIT. Jani templum à Nerone clauſum confirmat Svetonius: *Janum Quirinum clauſit, tam nullo, quam reſiduo bello.* Extat alius PACE. P. R. VBIQ. PARTA. IANVM. CLVS. Alius item cum ara Pacis ſubſcripto titulo ARA. PACIS. Nec falſo Nero Janum clauſit Britanniæ, Germaniæ, Armeniæ rebus compoſitis, cum Vologeſes Parthorum Rex Legatos de pace miſerit. Horoſius fragmentum Taciti producit ad probandum, ab Auguſto ad Veſpaſianum uſque Jani templum patefactum, & ſic à Nerone minimè clauſum fuiſſe. *Sanè Auguſto Janus patefactus, dum apud extremos terrarum terminos novæ gentes, ſæpe ex uſu, & aliquando cum damno quæruntur, uſque ad Veſpaſiani duravit imperium.* Sed Tacitus ipſe contrarium ſentire videtur, Corbulone Legatos Tiridatis, & Vologeſis alloquente. *Imperatori ſuo immotam ubique pacem, & unum id bellum eſſe.* Unde Tiridates poſuit ad effigiem Cæſaris inſigne regium, quod poſtea Romæ reaſſumpſit à Nerone. Tanta fuit pax Neronis principatu, quanta unquam alias Populo Romano. Teſte eodem Tacito *claſſe vi tempeſtatis ad Miſeni promontorium amiſſà.* Nec multo poſt; *clades rei navalis accipitur, non bello, quippe haud alias tam immota pax.* Janum clauſum à Nerone innuit Lucanus in principio ſui operis, quod Nero Jovis exemplo gigantibus extinctis Populo Romano pacem attulerit, vaticinatur inde cum cœlum petierit, & Deus poſt mortem Romanis affulſerit, tunc mutuam fore humani generis pacem, & amicitiam.

Tunc genus humanum poſitis ſibi conſulat armis,
Inque vicem gens omnis amet: Pax miſſa per orbem
Ferrea belligeri compeſcat limina Jani.

ΝΕΡΩ. ΚΛΑΥ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. Nero Claudius Cæſar Auguſtus. Caput radiatum.
18. ΓΑΔΑΡΑ. IMP. Gadera, quæ & Gaddara, & Gadaris nominatur, Urbs Decapolitanæ Regionis, còntermina Judeæ, quam, ut ait Strabo, Judæi quoque ſuam faciunt. A Judæis ſubverſa, in gratiam Demetrii liberti à Pompejo magno inſtaura-

ſtaurata. Turrita appingitur tranſamuanæ regionis Metropolis. Gabinus Pompeji Præfectus, diſtributis in Judæa quinque juridicis Conventibus, Curiam ſecundam poſt Hieroſolymam in Gadara conſtituit, eamdemque primatu ſub optimatum regimine decoravit. Neronis principatu Gadarenſes accepta clade invicem affecerunt Tiberidas ſeditioſos, primatum ammiſſum ſibi vindicare ex integro molientes. Juſtus ipſorum agros incendit, & poſt Cæſarienſem victoriam, in Gadaram rurſus à Judæis incurſum eſt; cum Ceſtius nuncios in Achajam Neroni miſit belli cauſà Florum criminans. Hinc in noſtro nummo Gadara appicta eſt coronam præferens ex illis, quas Nero in Achajam, Græciamque tranſgreſſus, cithara, & cantu in ſacris certaminibus conſequebatur, vel ex aliis, quas ipſi mittere Civitates ſolebant. Quo argumento ſol inſculptus eſt ſuper corona, ut ſcilicet canendi, aurigandique præſtantia Neronem Solem ſignificaret, qui Sol dici, & haberi voluit, ut infra in hiſce tabulis. Sub Nerone ipſo urbs Gadara ſeditioſis diſtructa, & ſubverſa, inſtaurata eſt a Veſpaſiano expulſis, interemptiſque ſeditioſis; eademque cornucopiæ manu tenet propter ubertatem rerum omnium in Cæleſyria regione a Strabone laudata. Compendiaria nota ΙΑΑΡ. Samariam ſignificari videtur unde ΣΑΜΑΡΙΑ & ΓΑΔΑΡΑ pro ΓΑΔΑΡΙΝΩΝ & ΣΑΜΑΡΕΩΝ Gadarenorum, & Samaritarum. Samaria non longè ab Gadara poſita eſt in confiniis Galilææ: hæc à meridie Samaritis, ab Oriente Gadaris terminatur. Utramque habemus in nummo propter illam ὁμόνοιαν concordiam, & ſocietatem mutuam frequenter in nummis ſignatam inter ſocias Urbes, imo ἀδελφείαν propter concordiam nuncupatas cenſeo, quemadmodum Samaria ipſa, & Sodoma ſorores Hieruſalem appellantur in Ezechiele, ad quem locum Divus Hieronymus. *Sorores autem Hieruſalem Samariam, & Sodomam, quarum altera a ſiniſtra, altera à dextris*. Sic Apamea, & Laodicea Syriæ, Laodicea, & Seleucia ſorores propter concordiam, & amicitiam nuncupatæ. Sic Uticam Cartaginis Sororem dixit Tertullianus.

IMP. NERO. CAESAR. AVG. P. M.

19\. Dea Salus lectiſternio incubans. Hic nummus contorniatus eſt. De lectiſternio Diis malorum depulſoribus primum apud Romanos inſtituto conſule Plinium. Hoc ipſum lectiſternium cernitur in alio nummo cum Trajani capite quem edidit Angelonus cum litteris. OLIMPIAS. REGINA. Natalis magni Alexandri monumentum Ammonio ſerpente Olympia pregnante. Plin. l. 5.

NERO. CAESAR. AVG. GERM.

20\. ADVENTVS. AVGVSTI. C. P. Erizus, à quo Vicus, & Occo, hunc nummum mutuari ſunt, reditum Neronis ad Urbem ex Græcia poſt muſica certamina C. P. Græcia Peragrata interpretatur. Occo Gaudium Publicum. Sed littera C. genuina in G. mutata eſt. Corrige C. C. Colonia Corinthus, in qua fuit cuius nummus: in alio legitur integris litteris ADVENTVS. AVGVSTI. L. C. Laus Corinthi, in alio ADVENTVS C. COR. Colonia Corinthi, in alio ADVEN. AVG. CLEANDER. Non ergo peragrata Græcia ad Urbem reditus, ſed Corinthi adventus, cum Nero Achajam, Græciamque tranſgreſſus, ſacras coronas adipiſcendi ſtudio Corinthum appulit, emporio, & portubus nobiliſſimam Coloniam; nam portus duos habuit, alterum Italiæ, alterum Aſię obverſum. Unde maxima hominum frequentia, ac divitiis adagio locus. *Non eſt Corinthum adire cuivis integrum*. Muſonius apud Lucianum. Neronem igitur in Achajam via ducebat, & illud jam, quod ſibi ipſi vehementer perſuaſerat, ne muſas quidem dulcius modulari. Volebat autem & Olympiis (quod certamen omnium maximè exercitiis frequentatum) canendo coronari; nam quæ in Pythiis aguntur, eorum pleraque ad ſe magis, quam ad Apollinem pertinere putabat. In Iſthmo urbs ſita eſt, perſodere navigabili alveo tentavit Nero. Svetonius. *In Achaja Iſthmum perfodere aggreſſus Prætorianos pro concione ad inchoandum opus cohortatus eſt, tubaque ſigno dato primus raſtello humum effodit, & corbulæ congeſtam humeris extulit*. Anteaquam vero ad perfodendum Iſthmum proficiſceretur, Corinthi progreſſus in Sænam, Amphitrites, & Neptunni, cui ſacra Iſthmus, hymnum cecinit, & canticum Melicertæ, in cujus honorem Iſthmia inſtituta fuere. Cepta deinde effoſſione Corinthum rediit, ut idem Muſonius. Iſthmia à Nerone celebrata præter Lucianum, & Svetonium docet alius nummus, qui in poſtica refert quadrigam aurigante Nerone capite radiato, hoc eſt Apollineo cum litteris Q. FVL. COR. alius item, qui clypeum exhi-

exhibet eum litteris ISTHMIA circa clypeum IVLIO. POLVRENO. IIVIR. COR. De diſceſſu Neronis ex Achaja, & Corintho ita Svetonius. *Decedens inde, provinciam univerſam libertate donavit, ſimulque Judices civitate Romana, pecunia grandi: quæ beneficia è medio ſtadio, Iſthmiorum die ſua ipſe voce pronunciavit.* (Svet. Pauſan. Achaja.)

NERO. CLAVDIVS. CAESAR. AVG. GER. P. M. TR. P. P. P.

21. MAC. AVG. S. C. Marcellum Auguſti. Hujus meminit Dio. *Forum obſoniorum, quod uno verbo Macellum dicitur, dedicavit.* Antonius Auguſtinus de Macello ambigit, refertque inſcriptionem cum ædificio ad Auream Domum Neronis commutata littera C. in G. MAG. AVG., cui ſubintelligitur DOMVS. *Magna Auguſti Domus.* Sed perſpecta ſatis in omnibus eſt littera C. non G., & quamvis olim littera C. pro G. acciperetur, uſum obtinuit rudioribus ſæculis ante Neronis ætatem, & Duilii ævo CARTACINENSIS. LECIONES. MACISTRATOS, pro Cartaginenſes Legiones, Magiſtratus, ut in inſcriptione Columnæ roſtratæ eidem Duilio dicatæ in foro Romano, cujus baſis iuſcriptæ fragmentum hodie conſpicitur in Capitolio. Ædificium, quod in nummo expreſſum eſt, tholum habet juxta Varonem apud Nonium. *Et pater Divum triſulcum fulmen igni fervido actutum mittat in tholum Macelli.* (Nonius in verbo ſalus tit. de impropriis.) Structuram Macelli exhibet antiqua icnographia Urbis Romæ, cujus fragmenta effoſſa ſunt ex marmoreo pavimento templi Romuli ad Viam Sacram, nunc Sancti Coſmæ, & Damiani. In eodem pavimento univerſa Urbs fuerat deſcripta ſub Aureliano, qui pomerium auxit. Conſpicitur Macelli frons cum latere uno porticibus, & columnis concluſa: intra porticus ſpectantur tabernæ obſoniorum quadratæ; itaut ſingulæ quaternæ ſemitis diſcretæ inſulam efficiant, ac legitur titulus integris litteris MACELLVM. Hoc fragmentum cum reliquis fruſtis adſervatur in Ædibus Farneſianis, ab Andrea Bufalino accuratiſſimo recentis, ac veteris Urbis Icnographo delineatum. In noſtro nummo non univerſum Macellum, ſed frons nobilior tantum ſignata eſt, in medio tholus, in quo Neronis ſimulacrum, porticibus utrinque concameratione duplici juxta normam a Vitruvio traditam. (Vitr. l. 5. cap. 1.) Nec deeſt auctoritas ad probandum, Macellum ipſum extructum à Nerone, ut ſcribit Angelonus Antonii Auguſtini ſententiam ſecutus de Aurea Domo; nam ſatis ſuperque eſt Caſſius Dio loco citato.

Dedicatio porro non tantum ædium, & ſacrarum rerum, quæ Numinibus, Heroibuſque ſacrabantur, ſed & profanorum ædificiorum ad publicum uſum: dedicabantur Domus, circi, theatra, amphitheatra, thermæ, gymnaſia, aliaque. Talis dedicatio nil aliud erat, quam opera publica, ſeu Principis perfecta, abſolutaque, eum uſui eſſe cæpiſſent, populo exhibere, ut diſcimus ex Divo Chryſoſtomo. (Chryſ. ep. ad Hebreos.) Dedicatio utendi initium facit. Puteolis pontem Caligula, domum, thermas, gymnaſium Nero, amphitheatrum Titus dedicavit. Dedicationes vero maximo apparatu, ac magnificentia celebrabantur. Statilius Taurus in Campo Martio Theatrum ~~ſuis ſumptibus abſolvit, ejuſque~~ dedicatione munus gladiatorium exhibuit. (Dio l. 51.) Titus munere apparatiſſimo amphitheatrum dedicavit quinque millia ferarum occiſis. (Caſſiod. in Chron.) Nec abs re hæc adnotavimus de Macelli dedicatione a Dione tradita; nummus ſanè Macellum exhibet ſertis exornatum, quæ in feſtis apponi conſueverant, & nummum ipſum in Dedicatione Macelli cuſum veriſimile eſt. Sic Tiberius dedicavit Macellum Livianum in honorem Liviæ Auguſtæ, ut recte interpretatur Famianus Nardinus ex ipſo Dione: Et dedicavit locum Livium nuncupatum una cum matre, ipſeque invitavit Senatum in Capitolium, & mater mulieres privatè invitavit. (Nardin. l. 4. cap. 3.) Idem Nardinus veriſimili conjecturà infert, quod Nero ædificaturus veſtibulum aureæ Domus occupato Cupedinis foro, quod erat Macellum prope viam ſacram auxerit Macellum magnum in monte Cælio. Veriſimilius tamen videtur à Nerone vel denuo conſtructum, vel inſtauratum hauſtum Neroniano incendio, quod, ut inquit Tacitus. *Plana primum deinde in edita aſſurgens Cælium proximum corripuit.* Initium in ea parte Circi ortum, quæ Palatino, Cælioque montibus contigua eſt. Abſumptum itaque incendio Macellum in monte Cælio ædificavit Nero eo animo, quo nunquam mediocra excogitavit, ſua magnitudine magnum, ſive per anthonomaſiam Macellum dictum, ut in eadem icnographia. Nec accedo ad Nardini ſententiam, qui rotundam Sancti Stephani ædem in monte Cælio antiquum Macellum opinatur, cum oblonga, & longe diverſa ſit Macelli ſtructura in eadem icnographia, & in nummo deſcripta.

NERON-

Digitized by Google

ΝΕΡΩΝ. ΚΛΑΥΔ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒΑΣΤ. ΓΕΡ. ΑΥΤΟΚΡΑ. Nero Claudius Cæſar Auguſtus Imperator, in alio legitur ΚΑΙΣΑΡ. ΝΕΡ. caput Neronis corona radiata.

22. ΡΟΔΙΩΝ. Rhodiorum Victoria roſtro navis inſiſtens cum corona, & palma. Opinatur Erizzus, hunc nummum a Rhodiis cuſum Neronis adoleſcenti ætate, cum pro Rhodiis in Senatu græcè peroravit; ſed contrarium ſuadent inſcriptionis tituli AVGVSTVS. GERMANICVS. IMPERATOR. rerum potiente Nerone poſt mortem Claudii, cum pro Rhodiis peroraverit Nero Cæſar tantum adhuc vivo Claudio. Coronam & palmam præfert Victoria ex iis, quas Civitates ad eum mittebant ob Olympicas victorias & muſicos agones, de quibus abundè Svetonius. *Inſtituerant Civitates, apud quas muſici agones edi ſolent, omnes citharædorum coronas ad ipſum mittere: eas adeo gratè recipiebat, ut legatos, qui pertuliſſent, non modo primos admitteret, ſed etiam familiaribus epulis interponeret.* Roſa ad pedes Victoriæ Rhodi typus, res eſt nota. Græci ῥόδον roſam nominant. Triſtanus pro roſa craterem ponit, Erizzumque notat: nos in integro nummo roſam obſervavimus. Rhodum adeo dilexit Nero, ut ad onerandam invidia matrem, quaſi ceſſurus imperio, Roma diſcedere, Rhodumque abiturus inſimularet; cum etiam ex Delpho, aliiſque fanis donaria ſubſtuliſſet, Rhodo tantummodo pepercit, ipſamque urbem ſacroſanctam habuit.

Svet. in Nerone.

Dio Chryſoſtom. orat. 31. & 32.

NERO. CLAVDIVS. CAESAR. AVG. GER. P. M. TR. P. IMP. P. P.

23. DECVRSIO. Nero decurrens præeunte ſignifero.

IMP. NERO. CAESAR. AVG. P. M. Neronis caput, & palmæ ſurculus.

24. Imperator equo vectus in hoſtes ſtratos haſtam intendit. Hic nummus eſt contorniatus.

ΝΕΡΩ. ΚΛΑΥΔ. ΣΕΒ. ΓΕΡ. Nero Claudius Auguſtus Germanicus.

25. ΖΕΥΣ. Jovis caput.

NERO. CLAVD. CAESAR. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.

26. CONG. II. DAT. POP. S. C. Congiarium Secundum Datum Populo. Non tantum primum Congiarium in foro dedit Nero, ut ex Svetonio obſervavimus num. 1. ſed etiam ſecundum, cum fori porticus nummus exhibeat: fori aream porticus claudebant ex Vitruvio, Livio, aliiſque. In foro ludi, & ſpectacula edebantur, ubi frequens populi multitudo, & ad jura conveniebant. Unde Svetonius allatus de Nerone. *Deductus in forum Tyro populo congiarium, militi donativum propoſuit, indictaque decurſione Prætorianis ſcutum ſua manu prætulit.* Simile apud Lampridium in Commodo *adhuc in prætexta puerili congiarium dedit, atque ipſe in Baſilica Trajani præſedit, quæ erat in foro.* Congiarium etiam, ſeu alimenta data à Trajano in ipſius foro indicat marmor anaglypthicum in ejus Arcu, nunc Couſtantini, in quo cernuntur fori porticus à nobis prætermiſſi in notis ad Romanarum Antiquitatum veſtigia. Differt hic à primo jam expoſito nummo. Sedet Imperator in ſuggeſtu; infra Adminiſter titulum largitionis præbet, accedit unus è populo, in ædito Roma ſtat cum haſta, & victoriola.

NERO. CLAVD. CAESAR. AVG. IMP.

27. S. C. in clypeo, & laurea.

IMP. NERO. CAESAR. AVG. P. M.

28. Venator aprum adoriens: nummus eſt contorniatus ſimilis Titi, atque Trajani.

IMP. NERO. CAESAR. AVG. P. M.

29. Nummularius ſive menſarius. Nummus eſt contorniatus.

ΝΕΡΩ. ΚΛΑΥΔ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. ΑΥΤΟΚΡΑΤ. Nero Claudius Cæſar Auguſtus Imperator.

30. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ Perinthiorum Citharœdorum Corona à Perinthiis miſſa, apud quos muſici agones edi ſolebant. Nummi extant Severi, atque Antonini ejus filii cum menſa, & præmiis victorum, litteriſque ΑΚΤΙΑ. ΠΥΘΙΑ. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Perinthus eſt Thraciæ Urbs Philippi obſidione nobilis, de qua Diodorus Siculus, Tzezes, & Geographi.

K IMP.

IMP. NERO. CAESAR. AVG. P. M.

Plin. l. 7. cap. 47.

31. EVTHYMIVS. Victor curru. Quamvis nummus ſit contorniatus, victorem tamen Olympicum refert. Euthymio Locri in Italia fuit patria, ut tradit Plinius. Hic ſemper in Olympiis victor, & ſemel victus, unde imago ejus Olympiæ & Locris: ſed nihil Euthymius ad Neronem, neque ad Trajanum, in quorum nummis contorniatis victor quadriga exhibetur. Triſtanus opinatus eſt, utrumque Imperatorem Circenſibus victorem ſub Euthymii nomine; nummi autem contorniati, ut diximus, ſequioribus ſæculis cuſi ſunt. Legitur in nummo Trajani TRAIANVS. P. F. AVG. Nunquam Trajanus *Pius Felix* cognominatus: Pii cognomen Antonino, *Felicis* Commodo ex Auguſtis primo datum.

NERO. CLAVDIVS.

32. Bacchi currus. Erizzus Cybelis currum deſcripſit. Sed nihil ad Neronem, cum nummus ſit contorniatus, idemque cum Trajani capite.

33. Templum ON. ΓΑΛΩΤΩ. Cum litteræ nimis corruptæ ſint, videant, qui habent integrum nummum. Quantum vero conjectare licet, corrigenda eſt inſcriptio, ac etiam ſupplenda ΚΟΙΝΟΝ. ΓΑΛΑΤΙΝΩΝ. Communitas Galatarum. Extat nummus Trajani cum eadem inſcriptione, & templo. Galatia Ponto, & Cappadociæ adjacet, Paphlagoniam attingens, quondam Tetrarchia, ut docet Strabo. Templum vero ſeu Neroni, ſeu Trajano dicatum eſt.

Strabo l. 12.

NERO. CAES. AVG. IMP.

34. CERTA. S. QVINQ. ROM. CO. Certamen Sacrum Quinquennale Romæ Conſtitutum, *ſeu*. Certamina ſacra quinquennalia Romæ conſtituta. Male Erizzus Certamen ſacrum quinquennale Romæ conditum. Menſa ſuper qua phiala, ſeu crater victorum præmia. De hoc certamine Svetonius, Dio, & Tacitus. *Nerone IIII. Cornelio Coſſo coſſ. quinquennale ludricum Romæ inſtitutum eſt ad morem græci certaminis*. Svetonius. *Inſtituit & quinquennale certamen primus omnium Romæ more græco triplex, muſicum, gymnicum, equeſtre, quod appellavit Neronia*. Ad exemplar Græci certaminis ſeu more Græcorum, Lipſius. *Exemplar autem, credo, Nero ſumpſit à Neapolitis*, de queis Strabo. Leviuius Torrentius. *Hoc ergo eſt, quod Svetonius Romæ primum inſtitutum refert, nam & Neapoli erat*. Et ſic probare nititur Petrus la Sena in ſuo eruditiſſimo Neapolitano Gymnaſio, Neronem ad exemplar Neapolitani certaminis Romæ ſuum quinquennale Ludricum inſtituiſſe. Verba Strabonis ſunt Neapolim deſcribentis. *Hoc tempore ſacrum quinquennale certamen Muſicum, & Gymnicum per aliquot dies agitur ludis Græcorum nobiliſſimis æmulum*. A ſummis viris non diſſentio, Neronem in inſtituendo ſuo Gymnaſio rationem habuiſſe ad celebre, Romaniſque obvium Neapolitanum, ſed non adeo in hac ſententia manendum eſt, ut præterierit Penteterides Olympicas, & Pythias ubique terrarum decantatas, à quibus cuncta certamina quinquennalia, & Neapolitana ipſa emanarunt, & ad quæ Romani confluebant. Colligitur ex eodem Svetonii loco, ubi commemorat Veſtales ab ipſo Nerone ad ſpectaculum vocatas exemplo Cereris Sacerdotum, quibus Olympiæ ludis intereſſe licebat. Ad Atletarum ſpectaculum invitavit Nero & Virgines Veſtales, quia Olympiæ quoque Cereris Sacerdotibus ſpectare conceditur. Quinquennale Neapolitanum Auguſto ſacrum, de quo Strabo, Muſicum, & Gymnicum fuit: Neronianum vero Muſicum, Gymnicum, & Equeſtre ad exemplar Pythiorum, de quibus idem Strabo. Certamen apud Delphos antiquitus fuit Citharedorum Pœanem in laudem Dei canentium, inſtitutum a Delphis poſt Criſſæum bellum. Sub Euriloco autem Amphictyones equeſtrem, & Gymnicam concertationem inſtituere, corona victori præmii loco propoſita, & Pythia nominaverunt. Pythia confirmat noſter Neronianus nummus, qui exhibet menſam duobus gryphis inſtructam: Gryphes autem Apollini ſacri ſunt. Adſervatur Pariſiis, in Eccleſia Sancti Dionyſii pretioſiſſimus crater ex achate Bacchi myſteriis inſculptus, a Jo. Triſtano exhibitus, commentariis omni eruditione refertis illuſtratus. Inter Dionyſiaca argumenta conſpicitur Apollinis caput laureatum, & menſa huic noſtræ ſimillima cum Gryphis, cui impoſita ſunt pocula, vaſa, & alia Bacchi myſtica. Rationem vero, qua in Dionyſiacis ludis Apollinis menſa, & tripos adhiberetur, docet Nonius ex Olympicis, Pythiiſque certaminibus, quæ Bacchus in India inſtituit in funere Ophelitis more Græcorum. Propoſuit prima, & ſecunda præmia coronas, crateras, phia-

Menſa Delphica, ex Scholiaſte, Horatiano idem Abacum, & Delphicam, quia Delphi ejuſmodi menſe, in quibus impoſita donaria Apollini ſacræ.

las,

las, & poecula aurea, argentea. Calixenus Rhodius apud Athenæum in deſcriptione pompæ Dionyſiacæ Ptolæmei Philadelphi memorat tripodes aureos, & argenteos Delphicos ductos, quæ pompa ſane fuit quinquennalis ludus. Quamvis ergo Baccho ſacra pompa illa, Pythiis tamen myſteriis erat referta; nam incipiebat diluculo ad veſperam, omniumque princeps incedebat Luciferi imago, Heſperi noviſſima: huc referri etiam poteſt, quod Bacchus, & Sol unus, & idem ſunt. Expoſuimus Gryphes Apollinares, & coronam, & phialam victorum præmia, quæ ſuper menſa poſita ſunt in noſtro nummo; infra vero clypeus cernitur ſecundum, ſeu tertium munus. De clypeis idem Nonius.

Clypeus ceſtu certantium, clypeus præmium lucta. Nonius l. 33.

Æneas in ludis funereis Anchiſis dat Niſo clypeum victoriæ præmium: dabantur etiam loricæ, gladii, ſpicula, & arma Victoribus. Vas in noſtro nummo ab Ænea Vico delineatum purum eſt, nullo emblemate decoratum, quale in aliis exhibetur, licet nummulus ob parvitatem cœlaturæ argumentum non ſatis demonſtret. Ex vetere autem conſuetudine præmia Pythiorum ponebantur ſuper tripode. Athenæus coronas aureas vitigineas poſitas fuiſſe ſuper Delphicis tripodibus memorat. Pauſanias ſuper menſa conſtituit inter Donaria Olympia. *Aureus item tripos ibidem eſt, ſuper quo, victoribus prius quam menſa erigeretur, coronæ ponebantur*; & paulo poſt. *Et menſa ſuper qua victoribus coronæ deponuntur inter donaria.* Virg. l. 5. Pauſ. l. 5. Eliac. Athen. l. 5. & l. 2. cap. 7.

ΝΕΡΩ. ΚΛΑΥΔ. ΣΕΒ. ΓΕΡ. Nero Claudius Auguſtus Germanicus. Caput radiatum.
35. ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ Imperator LIΓ. anno decimo tertio. Serapidis caput.

NERO. CLAVDIVS. CAESAR. AVG. GER. P. M. TR. P. IMP. P. P. ☧ Neronis caput.
36. Draco, ſive Eſculapius ad aram Salutis. Nummus contorniatus.

ΣΕΒΑΣΤΟΥ. ΚΑΙΣΑΡΟΣ. ΝΕΡΩΝΟΣ. Caput Neronis.
37. ΣΑΒ. ΠΟΠΠΑΙΑΣ. ΣΕΒΑΣΤ. Sabinæ Poppææ Auguſtæ caput LI anno decimo, in aliis LIA. XI. Concinnis, ſeu calamiſtratis crinibus exornatur Poppææ caput, quos ſuccinos ob pulchritudinem carmine laudavit Nero. Plinius. *Domitius Nero in ceteris vitæ ſuæ portentis, capillos quoque conjugis ſuæ Poppææ in hoc nomen adoptaverat, quodam etiam carmine ſuccina appellando. Et quoniam nullis vitiis deſunt pretioſa nomina, ex eo tertius quidam hic colos capit expeti à matronis.* Plin. Nat. hiſt. lib. 37. cap. 3.

ΝΕΡΩ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. ΓΕΡ. Neronis caput.
38. ΑΥΤΟΚΡΑΤ. LIB. Imperator anno decimo ſecundo. Caput Aphricæ cum Elephantis proboſcide. Nummus Alexandriæ cuſus eſt: in alio legitur ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΑ.

ΝΕΡΩ. ΚΛΑΥΔ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. LIΓ. Caput Neronis anno decimotertio.
39. ΤΙΒΕΡΙΟΣ. ΚΑΙΣΑΡ. Tiberius Cæſar. Nummus in Ægypto cuſus: extat alius, qui ab una caput Neronis, ab alia Auguſti, à Triſtano editus.

40. ΙΟΥΔΑΙΑΣ. ΕΑΛΩΚΥΙΑΣ. Judæa capta. Sic corrigendæ corruptiſſimæ litteræ ab Ænea Vico deſcriptæ. Victoria ſcribens clypeo ad palmam arborem. Hic ad Veſpaſianum, ſeu Titum pertinet.

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.
41. VICTORIA. AVGVSTI. S. C. infra II

ΝΕΡΩ. ΚΛΑΥ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. LIB. Caput radiatum Neronis, pharetrato humero tenus Apollinis habitu.
42. ΑΚΤΙΟΣ. ΑΠΟΛΛΩΝ. Actius Apollo, non togatus, & citharædus, qualis in Auguſti nummis, ſed pharetratus. In alio ſimili pro Actio legitur Pythius ΠΥΘΙΟΣ. ΑΠΟΛΛΩΝ, idemque Actius, & Pythius: unde frequens in nummis Actia Pythia, hiſque titulis Apollini ſacra quinquennalia.

N E R O

EX ARGENTO, ET AVRO.

NERO. CAESAR. AVGVSTVS. GERMANICVS.

1. SALVS in ſubſellio dexterà pateram tenet. Detecta conjuratione Piſoniana, mortique adactis conjuratis, decretum, ut templum Saluti extrueretur eo loci, ex quo Scevinus ferrum prompſerat ad occidendum Neronem. Crimini etiam datum Thraſeæ Peto, nunquam pro ſalute Principis, aut cœleſti voce immolaviſſe, auctore Plinio.

Tac. an. l. 15. 16.

NERO. CAESAR.

2. AVGVSTVS. GERMANICVS. Radiatus Nero ad imaginem Apollinis. Opinatur Occo, ſimulacrum eſſe Claudii patris, ſed inſcriptio ab utroque latere nummi NERO. CAESAR. AVGVSTVS. GERMANICVS. Neronem ſignificat, abſque titulo Divi, qui Claudio Diis aſſumpto deberetur. Dextera Nero lauri ramum tenet, ſiniſtra victoriolam, quæ victoria eſt cantus, & citharæ. Apud Senecam ſic de ipſo Phœbus.

Sen. Apocolocynthoſi. Tacit.

Ille mihi ſimilis vultu, ſimiliſque decore,
Nec cantu, nec voce minor.

Apollinis nomine ſuum ludricum cohoneſtabat Nero. Tacitus. *Nec minus fœdum ſtudium cithara ludricum in modum canere eum caneret, quod Regibus, & antiquis ducibus factitatum memorabat; idque Vatum laudibus celebre, & Deorum honori datum. Enim verò cantus Apollini ſacros, talique ornatu aſtare non modo Græcis in urbibus, ſed Romana apud templa numen præcipuum, & præſcium.* Supra tamen Pythium Oraculum Neronem vel laudat, vel eludit Lucanus.

Lucanus l. 1.

Sed mihi jam numen, nec ſi te pectore vates
Accipiam Cyrrhea velim ſecreta moventem
Sollicitare Deum.

Lucianus.

Hanc temeritatem arguit Muſonus apud Lucianum. Nam quæ in Pythiis aguntur, eorum pleraque ad ſe magis, quam ad Apollinem pertinere putabat. Subnectam pulcberrimum epigramma Antiphili, ſic Urbe Rhodo alloquente, reddita ſibi libertate.

Floril. var. epig. l. 5.

Qui prius Solis jam, Cæſaris Rhodus ſum
Inſula, æqualem vero jacto lucem ab utroque.
Jam vero obſcuratam me novus illuminavit radius.
O Sol, & juxta tuum lumen reſplenduit Nero.
Quomodo dico? cui prius debeo? ille enim demonſtravit
E' mari: hic vero jam liberavit mergendam.

IMP. NERO. CAESAR. AVG. P. M.

3. IVPPITER. CVSTOS. Juppiter in ſella cum fulmine, & ſceptro. Capitolinus cuſtos dictus.

NERO. CAESAR. AVGVSTVS.

Artemidorus.

4. VESTA. Templum Veſtæ. In plurimis Imperatorum nummis templum, & ſimulacrum Veſtæ impreſſum eſt, quod æternitatem Imperii à Dea pendere arbitrabantur. Unde ignem Veſtales ſervabant, Artemidorus. Svetonius de Nerone. *Ipſo profectionis die*, loquitur de Alexandrina peregrinatione, *deſtitit, turbatus ſimul religione, & periculo, nam cum circuitis templis in æde Veſtæ reſediſſet, conſurgenti ei primum lacinia obhæſit.*

NERO. CAES. AVG. IMP.

5. PONTIF. MAX. TR. P. III. Corona quernea, in qua EX S. C.

ΝΕΡΩΝΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ.

6. Aquila fulmini inſiſtens. Nummus cuſus eſt Alexandriæ. Similes Ptolemæorum: hic major eſt conſuetis Romanis argenteis, italice *medaglioncino d'argento*.

Infra

Digitized by Google

Infra Aquilam legitur ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ : Ex Pinacotheca Camilli Maximi Patriarchæ Hieroſolymitani.

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GER. IMP.
7. ROMA. Romæ ſedentis ſimulacrum.

NERO. CAESAR. AVG. GERM. TR. P. P. P.
8. AVGVSTVS. AVGVSTA. Auguſti, & Liviæ ſimulacra interpretantur Occo, & Hemmelarius, ſed hi advertere debuiſſent *Divi* titulum deeſſe, neceſſario ipſis præponendum. Alter Nero eſt capite radiato, ſcilicet Apollineo, ſceptrum & pateram tenens. Altera Poppæa utero tenus denudata copiæcornu, & patera, ut Dea Fœcunditas. Explicat hunc nummum Tacitus. *Memmio Regulo, & Virginio Rufo Coſſ. natam ſibi ex Poppæa filiam Nero ultra mortale gaudium accepit, appellavitque Auguſtam, dato & Poppææ eodem cognomento. Locus puerperio Colonia Antium, ubi ipſe generatus erat. Jam Senatus uterum Poppææ commendaverat Diis, votaque publica ſuſceperat, quæ multiplicata, exolutaque, & additæ ſupplicationes, templumque Fæcunditati & certamen ad exemplar Atticæ religionis decretum.* Incuſaverat antea Nero Octaviam ſterilitatis, ſeque cum Poppæa matrimonio junxerat, ex qua ſuſcepta filia, appicta eſt Poppæa ipſa ſub imagine Fæcunditatis cum titulo Auguſtæ, ut ex Tacito accipimus, & ex hoc nummo proſpicimus. An. xv.

IMP. NERO. CAESAR. AVG. P. M.
9. Hic nummus antiquus argenteus non extat: frequens æneus, ſed contorniatus; idemque cum capite Neronis, Titi, Trajani, Hadriani. Exhibet gladiatorem ſedentem, & ſtantem victorem equo in certaminibus. Nummus ipſe, ut reliqui contorniati, ludorum teſſeræ. Vide, quæ Triſtanus in Tito, Angelonus in Trajano, & quantum abſint ab hiſtoria.

NERO. CLAVDIVS. CAES. AVG. GER. P. M. TR. P. IMP. P. P.
10. DECVR. Nero decurrens.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

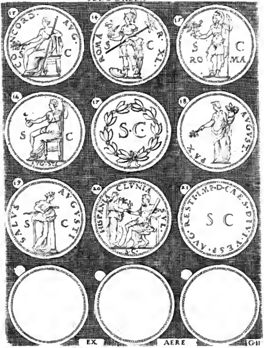
SERG·GALBA

EX AERE

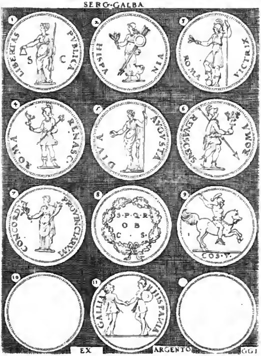
Digitized by Google

SERG·GALBA

CONCORD. AVG.
S C
ROMA R. XL.
S C
S C
RO MA
S C
S·C
PAX AVGVST.
SALVS AVGVSTI
S C
HISPANIA CLVNIA SVL.
S.C.
REST·IMP·D·CAES·DIVI·VESP·AVG.
S C
EX AERE
G·II

Digitized by Google

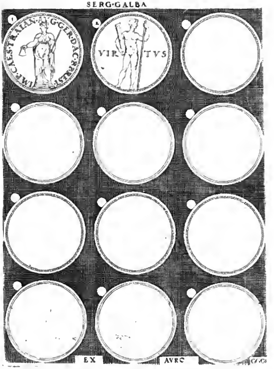
SERG·GALBA

Digitized by Google

Digitized by Google

SERG·GALBA

G A L B A

E X AE R E.

SER. GALBA . IMP. CAESAR . AVG. P. M. TR. P. P. P. Sergius Galba Imperator Cæſar Auguſtus Pontifex Maximus Tribunicia Poteſtate Pater Patriæ.

1. LIBERTAS. PVBLICA. S. C. In aliis LIBERTAS. AVGVST. R. XL. Remiſſa Quadrageſima. Sententia Galbæ de libertate Populi Romani hæc fuit in oratione ad Piſonem. *Neque enim hic, ut in cæteris gentibus, quæ regnantur, certa dominorum domus, & cæteri ſervi: ſed imperaturus es hominibus, qui nec totam ſervitutem pati poſſunt, nec totam libertatem.* Tacit. hiſt. lib. 1.

SER. GALBA. IMP. CAESAR. AVG. P. M. TR. P. P. P.

2. S. C. Militaria ſigna, legionis Aquila intermedia, Cohortium manus infixæ ſummis haſtis, Sacramenti, ac Fidei militaris typus. Vicus non manus, ſed faces appinxit. Infra manus clypei, in quibus Deorum, & Imperatorum imagines. Tacitus. *Vexillarius comitantis Galbam Cohortis direptam Galbæ imaginem ſolo adflixit.*

IMP. SER. GALBA. AVG. TR. P.

3. ROMA. S. C.

SER. GALBA. IMP. CAES. AVG. TR. P.

4. S. C. Victoria gradiens dextra ſertum, ſiniſtra lauream, Victoriæ typus. Svetonius de Galba Imperatore conſalutato. *Per idem fortè tempus in munitione oppidi, quod ſedem bello delegerat, repertus eſt annulus opere antiquo, ſculptura gemmæ Victoriam cum trophæo exprimente. Ac ſubinde Alexandrina navis decurſu appulit armis onuſta, ſine gubernatore, ſine nauta, aut vectore ullo, ut nemini dubium eſſet, juſtum, piumque, & faventibus Diis bellum ſuſcipi.* Cæterum nulla novo Principi victoria, niſi oppreſſis in Germania Fontejo Capitone, in Africa Clodio Macro legatis, qui novas res moliebantur.

SER. GALBA. IMP. CAES. AVG.

5. S. P. Q. R. OB. CIV. SER. Senatus Populuſque Romanus ob Cives Servatos. Civica. Sueta decora, & nomina erga Principes ſine tamen aſſentatione in Galbam egregium Rectorem, ſublato Nerone. Hinc Vindicis hortatio, ut humano generi aſſertorem, ducemque ſe accommodaret.

IMP. SER. GALBA. AVG. TR. P.

6. S. C. Victoria gradiens dextera victoriolam, ſiniſtra palmam.

IMP. SER. GALBA. AVG. TR. P.

7. VESTA. S. C. Veſta ſedens victoriolam præfert. Hic recenſenda, quæ ſupra attigimus in Neronis argenteo num. 4.

Digitized by Google

SER. GALBA. IMP. CAESAR. AVG. P. M. TR. P. P. P.
8. ADLOCVTIO. S. C. Imperator in ſuggeſtu milites alloquitur thoracatus, paludatus; à tergo Præfectus Prætorii ſimiliter armatus ipſum comitatur. Tacitus de adoptione Piſonis nuncupanda. *Apud frequentem militem concionem imperatoria brevitate, adoptari à ſe Piſonem more Divi Auguſti, & exemplo militari, quo vir virum legeret, pronunciat.* Æneas Vicus ſellam appinxit, quæ non extat, præteriitque Præfectum Prætorii ex nummo vetuſtate conſumpto, ſed integrum addimus.

SER. GALBA. IMP. CAES. AVG.
9. S. C. Æquitas cum lancibus. Ariſtides æquitate ſuper cæteras gentes Romanos commendat. Sub ſigno libræ Romam conditam deſcribit Manilius.

Heſperiam ſua libra tenet, qua condita Roma,
Et propriis frænat pendentem nutibus orbem.

SER. SVLP. GALBA. IMP. CAESAR. AVG. P. M. TR. P.
10. S. C. Signa roſtrata, coronata, victricia. Haſtis ſummis manus extant, pro quibus Aquilas poſuit Vicus. Aquila tantum in medio.

IMP. SER. GALBA. CAES. AVG. TR. P.
11. PAX. AVGVSTA. S. C. Dea Pax dextra oleam, ſiniſtra caduceum. Tacitus in allocutione Piſoniana. *Proviſum adoptione videbatur, ut ne poſt Galbam quilibet bello locus eſſet.*

SER. GALBA. IMP. CAES. AVG. TR. P.
12. FELICITAS. PVBLICA. S. C. Dea Felicitas cum copiæcornu, & caduceo.

IMP. SER. GALBA. CAES. AVG. TR. P.
13. CONCORDIA. AVG. S. C. Concordia dextra ramum oleæ, ſiniſtra haſtam: fortè ſimulacrum Liviæ ſub titulo Deæ, de qua in argenteis num. 5.

SER. GALBA. IMP. CAESAR. AVG. P. MAX. TR. POT.
14. ROMA. R. XL. Quadrageſima Remiſſa. Caſaubonus in Taciti commentariis nomen id eſſe portorii, quod publicanis pendebatur, de quo idem Tacitus lib. xiij Annalium de Nerone loquens, ſed vectigal ipſum a Nerone aut non abolitum, aut abolitione brevi ſervata ex Taciti verbis. *Aliaque admodum æqua, quæ brevi ſervata, dein fruſtra habita ſunt. Manet tamen abolitio Quadrageſimæ, quinquageſimæque.* Hæc revera provenit ex indulgentia Galbæ, teſtibus plurimis nummis à Senatu percuſſis, ad tradendam poſteris hujus beneficii memoriam, ut inquit idem Caſaubonus. Sed quod fuit Galbæ imperium breve, & obſcurum, nullus Scriptorum meminit, ipſamque liberalitatem, aut ignoravit, aut diſſimulavit Tacitus. Legitur in aliis REMISSA XXXX. & præter hunc cum ſimulacro Romæ, & alium cum ſimulacro Libertatis ſupra notato, extat tertius nummus cum Arcu triumphis inſigni, & eodem titulo. Optimà verò conjecturà Triſtanus cenſet, quinarios argenteos Marci Antonii Lugduni ſignatos cum numerica nota A. XL. ex hoc vectigali ſolutos, litteraſque A. XL. Argentum Quadrageſimale, aut Quadrageſimæ, ut in argenteis Auguſti num. 3. Notat etiam ex Plutarcho, Gallos, qui cum Vindice adverſus Neronem conſpiraverant, Romana civitate donatos à Galba, immuneſque factos tum cæteris vectigalibus, tum Quadrageſima, quod etiam innuit Svetonius. *Galliæ ſuper memoriam Vindicis obligatæ recenti dono Romanæ civitatis & in poſterum tributi levamento.*

IMP. SER. GALBA. CAES. AVG. TR. P.
15. ROMA. S. C. Romæ ſimulacrum cum haſta, & Palladio.

SER. GALBA. IMP. CAESAR. AVG. P. M. TR. P. P. P.
16. AVGVSTA S. C. Simulacrum Liviæ, ſeu Juliæ Auguſtæ, ſpecie numinis, haſtam, & pateram tenentis. Alium vidimus ſupra cum titulo CONCORDIA. AVGVSTA. Huic ſubintelligitur PIETAS, vel IVSTITIA. In aliis legitur DIVA. AVGVSTA. ut in argenteis num. 8.

SER.

SER. GALBA. IMP. CAESAR. AVG. P. M. TR. P.
17. S. C. Corona laurea.

SER. GALBA. IMP. CAES. AVG. TR. P.
18. PAX. AVGVST. S. C. Dea Pax dextra oleam, ſiniſtra cornucopiæ.

SER. GALBA. CAESAR. AVG. P. M. TR. P.
19. SALVS. AVGVSTI. S. C. Dea Salus columnæ innixa anguem ſacro edulio admovet.

SER. SVLPIC. GALBA. IMP. CAES. AVG. TR. P.
20. HISPANIA. CLVNIA. SVL. Clunia, quæ & Sulpicia dicta à Gente Sulpicia, ex qua Galba genus duxit. Clunia celebris Urbs, & Conventus Hiſpaniæ citerioris, in qua Galba provinciam adminiſtrans auſpicatus, & conſalutatus fuit Imperator. Svetonius: *Et confirmabatur cum ſecundis nimis auſpiciis, & ominibus, tum Virginis honeſtæ vaticinatione, tanto magis quod eadem illa carmina Sacerdos Jovis Cluniæ ex penetrali, ſomnio monitus, eruerat ante ducentos annos, ſimiliter à fatidica puella pronunciata. Quorum carminum ſententia erat, oriturum quandoque ex Hiſpania Principem, dominumque rerum.* Unde in nummo Hiſpania appicta eſt; ſiniſtra copiæcornu tenet, dexterà victoriam Imperatori ſedenti porrigit.

IMP. SER. GALBA. CAESAR. AVG.
21. S. C. D. CAES. DIVI. VESP. AVG. F. REST. Domitianus Cæſar Divi Veſpaſiani Auguſti Filius Reſtituit.

G A L B A

EX ARGENTO.

IMP. SER. GALBA. AVG.
1. LIBERTAS. PVBLICA. S. C. Similis in æreis, & LIBERTAS. AVGVSTA. LIBERTAS. RESTITVTA.

IMP. SER. GALBA. CAES. AVG.
2. HISPANIA. Mulier galeata ſtans dextra ſpicas, & oleam; ſiniſtra peltam cum ſagittis. Pelta, & Jaculi Hiſpanorum propria arma aſſerit Antonius Auguſtinus. Ariſtæ ſoli fertilitatem denotant. Claudianus in Stiliconem pan. 2.

. . . . Glaucis tum prima Minervæ
Nexa comam foliis, fulvaque intexta micante
Veſte ſagum.

IMP. SER. GALBA. AVG.
3. ROMA. VICTRIX. Romæ ſimulacrum ſiniſtra incumbit haſtæ, dextrà ramum tenet, pede orbem, ſeu galeam calcat.

IMP. SER. SVL. GALBA. CAESAR. AVG.
4. ROMA. RENASCENS S. C. Romæ ſimulacrum dextera victoriam globo inſiſtentem, ſiniſtra Aquilam legionum tenet. Sublato Nerone renaſcens Roma ad libertatem ſub Galba, à legionibus ad imperium evecto, ſic Roma ipſa alloquitur apud Prudentium. Pruden. cont. Symmachum.

O clari ſalvete duces generoſa propago
Principis invicti, ſub quo ſenium omne renaſcens
Depoſui.

Plura Triſtanus in hujus nummi commentario.

IMP. SER. GALBA. CAESAR. AVG.
5. DIVA. AVGVSTA. Simulacrum Juliæ Auguſtæ habitu Deæ, haſtam, & pateram tenentis. Svetonius: *Obſervavit ante omnes Liviam Auguſtam, cujus & vivæ gratia plurimum valuit, & mortuæ teſtamento penè ditatus eſt.* Plutarchus ſcribit, Galbam Liviæ cognatione junctum fuiſſe.

IMP.

IMP. SER. GALBA. CAESAR. AVG.
6. ROMA. RENASCENS.

SER GALBA. IMPER.
7. CONCORDIA. PROVINCIARVM. Dea Concordia, dextra oleam, ſiniſtra caduceum. Svetonius: *etiam per provincias edicta dimiſit, auctor ſingulis, univerſiſque conſpirandi ſimul, & ut qua poſſet quiſque opera, communem cauſam curaret.* De Provinciarum ſtatu ſub Galba conſule Tacitum. Cuſus eſt nummus oppreſſis Nimphadio Sabino Romæ, in Germania Fontejo Capitone, in Africa Clodio Macro legatis.

SER. GALBA IMP. CAES. AVG.
8. S. P. Q. R. OB. CIV. SER. Corona quernea, ut in æreis.

Dial. 1. 9. COS. V. Eques decurrens. Nunquam Galba conſul V. Exhibet hunc Antonius Auguſtinus cum litteris SER. GALBA. IMP. & adverſo caput mulieris inſculptum eſt cum duobus jaculis, pelta, & ariſtis, & litteris HISPANIA. Triſtanus tria capita GALLIAE. TRES.

IMP. SER. GALBA. AVG.
10. GALLIA. HISPANIA. Gallia, & Hiſpania habitu militari jugatæ, & galeatæ invicem jungentes dextras. Refertur hic nummus ad præcedentem Concordia Provinciarum. Cuſus eſt nummus, poſteaquam Virginius Rufus, qui victor Gallias tenebat, cum exercitu Germanico Galbæ acceſſit, de quo Plutarchus. Sagatam militari habitu Galliam cum haſta, ſeu gæſa deſcribit Claudianus.

. . . . . Tum flava repexo
Gallia crine ferox, evinctaque torque decoro,
Binaque gæſa tenens animoſo pectore fatur

Sed ante Claudianum, Virgilius.

Aurea cæſaries ollis, atque aurea veſtis
Virgatis lucent ſagulis, tum lactea colla
Auro innectuntur, duo quiſque alpina coruſcat
Gæſa manu ſcutis protecti corpora longis.

Hiſt. l. 2. De Gallorum habitu Tacitus loquens de Cecina *ornatum ipſius municipia, & coloni in ſuperbiam trahebant, quod verſicolore ſagulo brachas tegmen barbarum indutus togatos alloqueretur.* De Hiſpania ſupra num. 2.

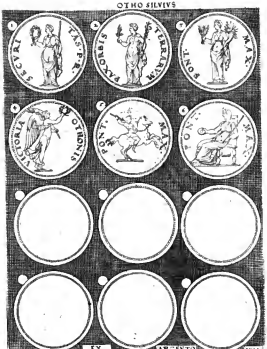
OTHO

Digitized by Google

Digitized by Google

OTHO SILVIVS

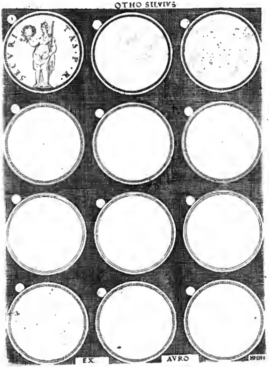

EX ARGENTO

Digitized by Google

Digitized by Google

OTHO SILVIVS

O T H O

EX ARGENTO.

IMP. OTHO. CAESAR. AVG. TR. P.

1. SECVRITAS. P. R. Securitas Populi Romani, Dea Securitas dextra coronam, ſiniſtra haſtam: in aliis copiæcornu. Cuius eſt nummus boni ominis gratia, uti ſi in victore Principe ſecuritas omnis, & ſalus contineretur. Erga novum principem adulationibus certabat Senatus, incipiendo à Pace, Securitate, Clementia, & a cæteris virtutibus. Tacitus. *Vocat Senatum Prætor Urbanus: certant adulationibus cæteri Magiſtratus: accurrunt patres, decernitur Othoni tribunicia poteſtas, & nomen Auguſti, & omnes principum honores.* Otho verò, qui fama deterrimus, principatum ſibi aſſumpſerat, ſtatimque optimi principis documenta dedit: ſaluti Senatus, in ipſa penè internecione, quamvis conviciis, ac probris in ſe noxii, clementiſſimè conſuluit: unde non immerito in hoc nummo SECVRITAS Populi Romani. An. l. 1. An. l. 1.

IMP. M. OTHO. CAESAR. AVG. TR. P.

2. PAX ORBIS TERRARVM. Dea Pax, ſiniſtra oleam, dextra caduceum. Adeo cordi fuit Othoni pax, & concordia Romani Imperii, atque orbis Terrarum, ut ad dirimenda bella ſe ſe Paci, Concordiæque ſacravit, ac forti animo laudabilem mortem elegit. Tacitus. *Otho, ut in multa pace munia imperii obibat, quædam ex dignitate Reipublicæ, pleraque contra decus, ex præſenti uſu properando.*

IMP. OTHO CAESAR. AVG. TR. P.

3. PONT. MAX. Annona, dextra ſpicas, ſiniſtra cornucopiæ.

IMP. M. OTHO CAESAR AVG.

4. VICTORIA OTHONIS. Victoria advolanti ſimilis, dextra ſertum, ſiniſtra oleam. Svetonius. *Et tribus quidem, verum mediocribus præliis apud Alpes, circaque Placentiam, & ad Caſtoris, quod loco nomen eſt, vicit; noviſſimo, maximoque apud Bebriacum, fraude ſuperatus eſt.* Externa victoria Sarmatica per Aponium. Tacitus: *læto Othone, & gloriam in ſe trahente, tanquam & ipſe felix bello, & ſuis ducibus, ſuiſque exercitibus Rempublicam auxiſſet.*

IMP. OTHO CAESAR AVG. TR. P.

5. PONT. MAX. Othonis figura equeſtris cum haſta, ejus expeditionem contra Vitellium deſignat.

E X A U R O.

IMP. M. OTHO CAESAR AVG. TR. P.

1. SECVRITAS P. R. Dea Securitas, dextra coronam, ſiniſtra haſtam.

N A. VI-

Digitized by Google

Digitized by Google

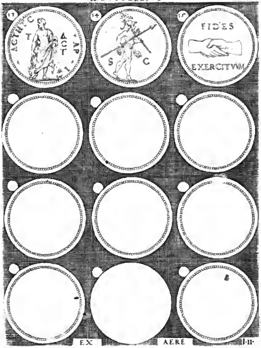
AVL·VITELLIVS

Digitized by Google

Digitized by Google

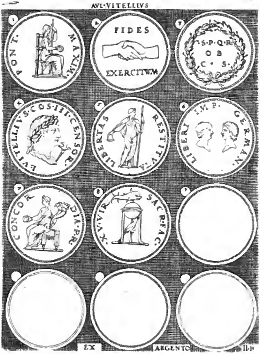
AVL·VITELLIVS

EX AERE I·II·

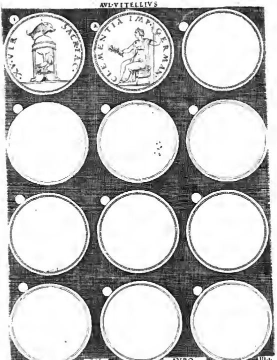
Digitized by Google

AVL·VITELLIVS

Digitized by Google

AVL·VITELLIVS

EX AVRO

Digitized by Google

A. VITELLIVS

EX ÆRE.

A. VITELLIVS. GERMANICVS. IMP. AVG. P. M. TR. P.

1. PAX. AVGVST. S. C. Pacis typus. Pax, Concordia, Æquitas, Libertas ſunt decora Principum, & grata populis nomina, à quibus Imperatores auſpicabantur imperium. Eadem in Galbæ nummis, ipſius conſona virtutibus, Vitellio diſſona, atque in ejus oſtentationem decantata.

2. S. P. Q. R. OB. C. S. in quernea coronà Senatus, Populuſque Romanus ob Cives Servatos. In adulationem Vitellii, atque in æmulationem Galbæ, ut in ejus nummo, ad cujus prototypum hic cuſus eſt.

3. PROVIDENT. S. C. Ara Providentiæ Divi Auguſti, ut in nummo poſt ejus mortem à Tiberio cuſo, quem vidimus in ipſius Auguſti tabulis.

4. CONCORDIA. AVG. S. C. Concordia Dea in ſubſellio ſceptrum tenens.

5. VICTORIA. AVGVSTI. S. C. Victoria ſcribens in clypeo Palmæ arbori affixo, in quo VIC. AVG.: in aliis OB. CIV. SER.

6. AEQVITAS. AVGVSTI. S. C. Æquitatis typus.

7. VICTORIA. AVGVSTI. S. C. Non hæc Bedriacenſis de Othone, ut opinatur Angelonus, cum id temporis Vitellius adhuc commoraretur in Gallia; nondum Auguſtus, & Pontifex Maximus, ſed tantum Germanicus cognominatus.

8. CONCORDIA. PROVINC. Concordia Provinciarum, ut in Galba.

9. CONCORDIA. AVGVSTI. S. C. Dea Concordia in ſubſellio cum copiæcornu, & paterà ante aram. Hic non reticenda ſunt illa Svetonii: *Tunc* Vitellius *ſolutum à latere pugionem Conſuli primum, deinde illo recuſante Magiſtratibus, ac mox Senatoribus ſingulis porrigens, nullo recipiente, quaſi in æde Concordiæ poſiturus, abſceſſit. Sed quibuſdam acclamantibus, ipſum eſſe Concordiam, rediit: nec ſolum retinere ſe ferrum affirmavit, verum etiam Concordiæ recipere cognomen.*

10. MAT. AVG. MAT. SEN. MAT. PATR. S. C. Matri Auguſti, Matri Senatus, Matri Patriæ. Mulier in ſubſellio cum ſceptro, & lauri ramo Sextilia Vitellii Mater eſſe videtur, quam, Auguſtam appellatam, tradit Svetonius. Nummus hic matrem Auguſti, Senatus, & patriæ ampliſſimis titulis dictam, teſtatur: mulier profecto ſummæ probitatis, & antiqui moris fuit, quæ cum Imperatorem filium Germanicum cognominatum per litteras cognoviſſet, præclarum illud effata eſt: *Non Germanicum à ſe, ſed Vitellium genitum.* Tacit. hiſt. 2.

O 11. HO-

11. HONOS. ET. VIRTVS. S. C. Duæ figuræ ſtantes: Virtus armata parazonio, & haſtâ, pede galeam calcat: Honos haſtæ innititur, pectore nudo, cum in honore Virtus pateat : laurea redimitur , honoris præmium , quâ Ptolemæus Philadelphus Virtutis aureum ſimulacrum decoravit. Athæn. l. 5.

12. MARS. VICTOR. Mars Gradivus cum Victoria, & trophæo.

13. Eſculapius.

14. S. C. Mars Gradivus cum haſta, & trophæo.

A. VITELLIVS. GERMANICVS. IMP.

Allienſi die Pont. Max. cæpit. Svet. in Vitell. cap. XI.

15. FIDES. EXERCITVVM. Duæ manus junctæ. Percuſſus ante Vitellii introitum ad Urbem, non adhuc Auguſtus, nec Pontifex maximus; ſed Germanicus tantum appellatus. Svetonius. *Cognomen Germanici delatum ab univerſis cupidè recepit, Auguſti diſtulit, Cæſaris in perpetuum recuſavit.*

A. VITELLIVS

EX ARGENTO.

A. VITELLIVS. GERMANICVS. IMP. AVG. TR. P.

1. PONT. MAXIM. Mulier ſedens cum paterâ, & haſtâ. Hanc opinor Sextiliam Auguſtam, Vitellii matrem, exemplo Liviæ Auguſtæ, cum paterâ & haſtâ, ad imaginem *Concordiæ* cultam, ut in Tiberii nummis.

A. VITELLIVS. GERMANICVS. IMP.

2. FIDES. EXERCITVVM. Ut æreus num. 15.

A. VITELLIVS. GERMANICVS. IMP. AVG. P. M. TR. P.

3. S. P. Q. R. OB. C. S. Civica, ut in æreo.

A. VITELLIUS. GERM. IMP. AVG. TR. P.

4. L. VITELLIVS. COS. III. CENSOR. Lucii Vitellii caput laureatum: in antica ſceptrum cum aquilâ. L. A. Vitellii Imperatoris pater, ter Conſul, & Cenſor, ut ex Svetonio. In ipſius honorem cuſus eſt nummus. Laureato honore inſignitus, ac ſceptro Cenſoriæ poteſtatis.

A. VITELLIVS. GERMANICVS. IMP. AVG. P. M. TR. P.

5. LIBERTAS. RESTITVTA. Ut in Galba. Novo Principi honores, aliis ſancitos, decernebat Senatus, ut Tacitus de eodem Vitellio. *In Senatu cuncta longis aliorum principatibus compoſita, ſtatim decernuntur.*

A. VITELLIVS. GERMANICVS. IMP. AVG. TR. P. P. P.

6. LIBERI. IMP. GERMAN. Liberi Imperatoris Germanici duorum puerorum capita, ſe mutuò reſpicientia. Erizzus opinatur, Petronium ex Petronia, & P. Vitellium ex Galeſia Fundana Imperatoris Vitellii filios; ſed Petronianum Vitellius interemit ante adeptum Imperium. Liberi ſunt ex Galeſia Fundana, de quibus Svetonius. *Duxit mox Galeriam Fundanam prætorio patre, & de hac quoque liberos utriuſque ſexus tulit.* Major nomine Vitellius Lugduni Germanicus fuit appellatus. Tacitus. *Mox univerſum exercitum occurrere infanti filio jubet : perlatum, & paludamento opertum ſinu retinens, Germanicum appellavit, junxitque cunctis fortunæ principibus inſignibus.* Periit tamen, cum patre Muciano interfici juſſus. De filia Svetonius, commendans Veſpaſiani clementiam. *Vitellii hoſtis ſui filiam ſplendidiſſimè maritavit, dotavitque etiam, & inſtruxit.*

Hiſt. 1.

In Veſpaſ.

A. VITELLIVS. GERMANICVS. IMP. AVG. P. M. TR. P.

7. CONCORDIA. Dea Concordia, de qua ſupra in æreis.

A. VI-

A. VITELLIVS, GERMANICVS. IMP. AVG. P. M. TR. P.
8. XV. VIR. SAC. FAC. Quindecim Vir Sacris Faciendis. Tripus, quem ſupra Delphinus, ſubtus Corvus: uterque Apollini ſacer. Svetonius, privatum adhuc Vitellium non ſolum honoribus, verum & Sacerdotiis ampliſſimis auctum, ſcribit: *Is unus ex xv. ſacris faciendis &c.*

A. VITELLIVS

EX AURO.

A. VITELLIVS. GERMANICVS. IMP. AVG. P. M. TR. P.
1. XV. VIR. SAC. FAC. ut in antecedenti argenteo.

A. VITELLIVS. IMP. GERM.
2. CLEMENTIA. IMP. GERMAN. Dea Clementia in ſubſellio. Cuſus eſt ante adventum Vitellii ad Urbem, ut notat Tacitus: *introitum Urbis in acclamationibus populi. Vulgus tamen vacuum juris, & ſine falſi, verique diſcrimine, ſolitas acclamationes edoctum: clamore, & vocibus adſtrepebat, abnuentis nomen Auguſti expreſſere, ut aſſumeret tam fruſtra, quam recuſaverat.* Hiſt. 2.

VE-

Digitized by Google

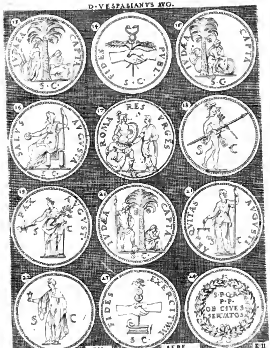
Digitized by Google

D·VESPASIANVS AVG·

Digitized by Google

D·VESPASIANVS AVG.

EX AERE

K II

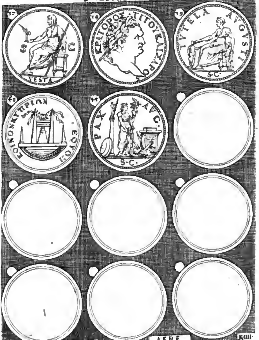
Digitized by Google

D·VESPASIANVS AVG·

EX AERE

D·VESPASIANVS AVG·

EX AERE.

D·VESPASIANVS AVG·

Digitized by Google

D · VESPASIANVS AVG ·

Digitized by Google

D· VESPASIANVS AVG·

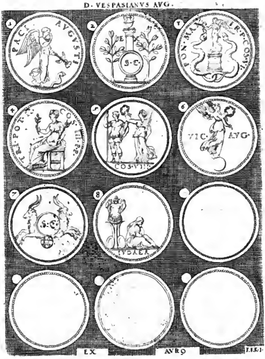

EX ARGENTO

D · VESPASIANVS AVG ·

D. VESPASIANVS AVG.

Digitized by Google

VESPASIANVS

EX AERE.

IMP. CAESAR. VESP. AVG. COS. III. in aliis V. CENS.
1. VICTORIA. AVGVSTI. in aliis VICTORIA. NAVALIS. Victoria proræ inſiſtens. Exciſſa Jotapate urbe maritima, Taricheis ad lacum Geneſaram devictis. Similis in Tito.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVGVSTVS.
2. PON. MAX. TR. POT. P. P. CONS. V. CENS. Duo copiæcornua, caduceum in medio: Pacis, Abundantiæ, & Felicitatis typus.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG. COS. II.
3. CONCORDIA. AVGVSTI. S. C. Dea Concordia.

IMP. CAES. VESPAS. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.
4. PAX. AVGVSTI. S. C. Dea Pax.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. II. COS. IIII.
5. IMP. AVG. F. COS. DES. ITER. CAES. AVG. F. DES. Imperator Auguſti Filius Conſul Deſignatus Iterum Cæſar Auguſti Filius Deſignatus. Titus, & Domitianus ſtantes cum haſta, & parazonio. Domitianus Cæſar tantum appellatur. Titus Imperator, non ſummi imperii cognomento, ſed militari conſalutatione, capta Hieroſolyma. Svetonius: *cepitque eam natali filiæ ſuæ, tanto militum gaudio, ac favore, ut in gratulatione Imperatorem eum conſalutaverint*. Dio tradit, Veſpaſianum, at Titum ex victoria Judaica, non Judaicos, ſed tantum Imperatores cognominatos. Cæterum Titus vivente patre, neque Imperatoris prænomen, neque Auguſti cognomen recepit: quamvis Occo Conſulatu III. & IIII. aliiſque, ſuperſtite adhuc Veſpaſiano, hiſce titulis falsò nummos deſcribat. Svet. in Tito cap. 5.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. COS. V. CENS.
6. FELICITAS. PVBLICA. S. C. Mulier ſtans dextra caduceum, ſiniſtra copiæcornu: finito civili bello, pace, atque abundantia ſub felici imperio Veſpaſiani.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. COS. IIII.
7. FIDES. PVBLICA. S. C. Dea Fides cum copiæcornu.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III. CENS.
8. MARS. VICTOR. S. C. Gradivus cum trophæo.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.
9. FORTVNAE. REDVCI. S. C. Voto ſoluto Fortunæ Reduci ob reditum ab expeditione Judaica.

P IMP.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. III.
10. ROMA. S. C. Roma haſtæ innititur: victoriolam præfert.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. III.
11. ROMA. S. C. Roma inſidens ſpoliis, coronam præfert.

IMP. CAES. VESPAS. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.
12. CERES. AVGVST. S. C. Dea Ceres ſtans, dextra ſpicas, ſiniſtra haſtam, de qua in argenteis infra num. 9.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.
13. IVDAEA. CAPTA. S. C. Judæa ſedens, & captivus ſtans abjectis armis: is fortè Simon in pompa traductus, de quo Joſeph. Veſpaſianus verò triumphum egit celeberrimum de Judæis ſuo Conſulatu II.

Joſeph de bello Jud. l. 8. cap. 24.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. COS. VIII. CENS.
14. FIDES. PVBL. S. C. Duæ manus junctæ cum caduceo, & ariſtis. Pax, & Abundantia ex publica fide.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.
15. IVDAEA. CAPTA. S. C. Judæa mærens ſub palma, abjectis armis.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. COS. IIII. CENS.
16. SALVS. AVGVSTA. S. C. Salus Dea ſedens, dextra pateram, ſiniſtra haſtam. Huc reſpiciunt illa Curtii, de Veſpaſiano, non de Auguſto intelligenda: *Proinde jure, meritoque Populus Romanus ſalutem ſe Principi ſuo debere profitetur, cui noctis, quam penè ſupremam habuimus, novum ſidus illuxit. Hujus herculè, non Solis ortus lucem caliganti reddidit mundo, cum ſine ſuo capite diſcordia membra trepidarent. Quot ille tum extinxit faces? Quot condidit gladios? quantam tempeſtatem ſubità ſerenitate diſcuſſit? Non ergo revireſcit ſolum, ſed etiam floret Imperium*. Hæc patent in gratiam Veſpaſiani prolata, ut rectè ſenſit Janus Rutgerſius a Radero in vita Curtii relatus. Quid aliud inferunt illa: *Cum ſine ſuo capite diſcordia membra trepidarent, niſi Othonem, & Vitellium, quorum motus non bella, ſed rebelliones Svetonius vocat. Quot ille tum extinxit faces? quot condidit gladios?* Hæc Vindicem, Nympidium, Capitonem, Macrum, ipſoſque Othonem, & Vitellium, qui de Imperio certabant. Cum novum ſidus illuxit, ſcilicet ab Oriente, utque Plinius ait, ſalutaris exortus Principis Veſpaſiani, qui faces extinxit. Hæc minimè intelligenda ſunt de Auguſto, qui non diſcuſſit tempeſtatem ſubita ſerenitate, ſed poſt ſæva bella, ſpatio viginti annorum Janum cluſit.

Janus Rutgerſius var. hiſt. l. 1. cap. 19. Raderus in vita Curtii.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. II. CENS.
17. ROMA. RESVRGENS. Veſpaſianus ſtans dextra ſublevat Romam in genua procumbentem, adſtante milite. Similis in Galba cum inſcriptione LIBERTAS. RESTITVTA. Ex iis, quæ annotavimus in antecedenti. Roma finito civili bello, ſublatoque Vitellio, cladibus jacens, reſurrexit Veſpaſiani virtute.

IMP. CAESAR. VESPAS. AVG. COS. II. TR. P. P. P.
18. S. C. Gradivus cum trophæo, & haſta.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. COS. III.
19. PAX AVGVST. S. C. Dea Pax ſiniſtra oleam, dextra caduceum tenet; columnæ verò incumbit, ob ejus firmitatem, & ſecuritatem.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.
20. IVDAEA. CAPTA. Imperator ſtans dextra nititur haſtæ, ſiniſtra parazonium tenet, ſub pede galea victoriæ typus: prope eſt Palma arbor, ſubjacente incubito meſta Judæa.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. III.
21. AEQVITAS. AVGVSTI. S. C. Dea Aequitas. Tanti Romanis fuit æquitatis laus, ut Imperatores ſæpius in nummis appingerent. Unde Manilius ſub ſigno Libræ Romam conditam canit.

Manilius l. 4.

Heſpe-

Heſperiam ſua libra tenet, quà condita Roma,
Et propriis frænat pendentem nutibus orbem.

IMP. CAESAR. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. II.
22. S. C. Dea ſpes. Tacitus. *At Romæ Senatus cuncta, Principibus ſolita, Veſpaſiano decernit lætus, & ſpei certus.*

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. II.
23. FIDES. EXERCITVVM. S. C. Dexteræ ſimul junctæ, tenentes Aquilam legionis, navis proræ affixam. Apollonius de excidio Hieroſolymitano.
Tollitur ad cœlum clamor, dextraque patenti
Certatim jurata fides.

Apollonius de excidio Hieroſolymit. l. 3.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.
24. S. P. Q. R. P. P. OB. CIVES. SERVATOS. Corona civica.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III. CENS.
25. VICTORIA. AVGVSTI. S. C. Victoria ſcribens clypeo ad palmam, ſubjacente Judæa.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. COS. III. CEN.
26. PROVIDEN. S. C. Ara Providentiæ.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG. P. M. TR. P. COS. III.
27. PAX. AVG. S. C. Dea Pax, ſiniſtra oleam, & caduceum, dextra pateram.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. COS. III.
28. S. C. Laurea ex Senatus conſulto.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. III.
29. Venator aprum haſtà impetit. Nummus eſt contorniatus. Similis in Neronis, Trajani, & aliorum Imperatorum nummis.

IMP. CAESAR. VESPASIAN. AVG. COS. VIII. P. P. Sic deſcribit Occo.
30. Anphitheatrum antiqui nummi Veſpaſiani non exhibent: hic pertinet ad Domitiani imperium, habetque in adverſo latere ſimulacrum Titi ſedentis cum inſcriptione in ipſius honorem. DIVO. AVG. T. DIVI. VESP. F. VESPASIANO.

31. Caſtor, & Pollux.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. COS. III.
32. VICTORIA. AVGVSTI. S. C. Victoria componens trophæum, ſubjacente captivo. Similis in Vitellio.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. III.
33. AEQVITAS. AVG. S. C. Dea Æquitas.

34. IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. Palma Judeæ typus: hujus adverſum in ſequenti.

35. PON. M. TR. P. P. P. COS. III. S. C. Militare ſignum.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. PON. M. TR. P. COS. III.
36. S. C. Tria ſigna legionum roſtrata.

DIVVS. AVGVSTVS. VESPASIANVS.
37. VESTA. S. C. Veſta ſedens, dextera Palladium, ſiniſtra haſtam.

ΑΥΤΟΚ. ΚΑΙΣ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΥ Imperatoris Cæſaris Veſpaſiani caput.
38. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ. ΤΙΤΟΥ. ΚΑΙΣΑΡΟΣ Imperatoris Titi Cæſaris caput.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. III.

39. TVTELA. AVGVSTI. S. C. Mulier in ſella, pueros hinc inde manu amplectens, atque in tutela recipiens. Fuit Veſpaſianus *in omne hominum genus liberaliſſimus*, ut inquit Svetonius, *explevit cenſum Senatorium; conſulares inopes quingenis ſeſtertiis annuis ſuſtentavit*. Similis extat Vitellii, alius Nervæ TVTELA ITALIAE Mulier cum duobus pueris coram Imperatore ſedente. Martialis de Domitiano.

Svet. — *Martialis.*

Mittimus, o rerum felix tutela, ſaluſque.

Auguſtus dictus fuit antea a Poetis tutela Italiæ, tutela hominum; Trajanus a Plinio tutela generis humani.

ΑΥΤΟΚ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟϹ. ΚΑΙϹΑΡ. ϹΕΒ. Imperator Veſpaſianus Cæſar Ang.

40. ΚΟΙΝΟΝ. ΚΥΠΡΙΩΝ. Communitas Cypriorum ΕΟΤΟΥ. corrige ΕΤΟΥϹ. Η in aliis ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. anno octavo novi templi. Templum eſt, ſeu ara Paphiæ Veneris cum obeliſcis: in medio ſimulacrum Deæ, non humana facie, ſed metæ ſimile. Tacitus de itinere Titi: *Illum cupido inceſſit adeundi, viſendique templum Paphiæ Veneris inclytum per indigenas*. Simulacrum Deæ non effigie humana, continuus orbis latiore initio tenuem in ambitum metæ modo exurgens, & ratio in obſcuro. Maximus Tyrius. *Venerem Paphii colunt, cujus ſtatuam albæ pyramidi non diſſimilem dixeris*. Ante Dedalum opinor ſimulacrum effictum, cum arbores, atque informes lapides pro numinibus habuerunt; niſi aliquis trahat ad naturalem rerum originem.

Tacit. hiſt. l. 2. Svet. in Tito cap 5 Max. Tyrius ſerm. 38.

IMP. CAES. VESPAS. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.

41. PAX. AVG. S. C. Dea Pax ſiniſtra oleam, dextra facem, qua arma incendit ad aram, deducto more à Tarquinio Romanorum Rege, qui Sabinis devictis, Vulcano votum ſolvit, hoſtiumque arma combuſſit. Sempronius Conſul devictis Sardeis, ſpolia incendio abſumpſit, ſacravitque Vulcano. Extat amplius in nummo columna bellica, cum ſimulacro Bellonæ.

Livius l. 1. & 41.

VESPASIANVS

EX ARGENTO.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG.

1. COS. ITER. TR. POT. Conſul Iterum Tribunitia Poteſtate. Dea Pax ſedens.

IMP. CAESAR. VESPASIAN. AVG.

2. PACI. ORB. PAR. AVG. corrige PACI. ORB. TERR. AVG. Paci Auguſtæ Orbis Terrarum. Caput Iſidis. Ex nota, quæ legitur EPE Epheſi nummus ſignatus videtur. Veſpaſianus Alexandriæ commorans in templo Iſidis, & Serapidis, ſeu Jovis Ditis, & Proſerpinæ, oraculi reſponſum de Imperio ex nomine Baſilidis cujuſdam interpretatus eſt. Plurimi inveniuntur nummi Epheſiorum græcis litteris ſignati in honorem Veſpaſiani, Titi, Domitiani, Domitii. Erat enim Epheſus Romanorum navale.

Tacitus hiſt. l. 4. Svet. in Veſpaſian.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG. P. M.

3. TR. P. II. COS. III. P. P. Pax in ſubſellio cum olea, & caduceo.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG. COS. III.

4. VICTORIA. AVGVSTI. Victoria altera manu palmam tenet, altera lauream extendit ad Aquilam legionum Judaici, vel Syriaci exercitus, à quibus Veſpaſianus conſalutatus fuerat Imperator. Hinc Aquilæ coronatæ, ac victrices in nummis, & lapidibus.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. COS. IIII.

5. AVGVR. TR. POT. Inſtrumenta ſacra; ſimpullum, aſpergillum, urceolus, lituus.

IMP.

IMP. CAES. VESPAS. AVG. PONT. TR. P.
6. VIC. AVG. Victoria orbi inſiſtens cum laurea, & palma.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. CENS.
7. PONTIF. MAXIM. Statua Veſpaſiani ſedentis cum ſceptro, & lauri ramo.

CAES. VESPASIANVS. AVG.
8. IMP. XVII. Scropha cum ſuccoleis, de qua Varro, Dyoniſius, Macrobius, aliique.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG.
9. ANNONA. AVG. Tacitus de Veſpaſiano ad Urbem revertente ex Judæa: *Tum celerrimas navium frumento onuſtas, ſævo adhuc mari committit, quippe tanto diſcrimine Urbs nutabat, ut decem haud amplius dierum frumentum in horreis fuerit, cum à Veſpaſiano commeatus ſubvenere.* Tacit. hiſt. 9. 4.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG.
10. COS. ITER. FORT. RED. ob Veſpaſiani reditum ex Judæa.

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG.
11. COS. VI Aquila Jovis.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG.
12. COS. ITER. TR. POT. Pax.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P.
13. COS. VIII. Mars victor cum trophæo, & haſtâ.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG.
14. PON. MAX. TR. P. COS. VI. Pacis ſedentis ſimulacrum cum oleæ ramo.

DIVVS. AVGVSTVS. VESPASIANVS.
15. EX S. C. Victoria clypeum trophæo ſuperimponens, ſub quo captivus.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG.
16. COS. V. Lauri binæ, de quibus infra num. 29.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. COS. IIII. CENS.
17. FIDES. PVBL. Manus junctæ cum caduceo, ariſtis, papaveribus, ut in æreo num. 14.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ. ΟΥΕϹΠΑϹΙΑΝΟϹ. ΚΑΙϹΑΡ.
18. ΕΤΟΥϹ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Anno novi ſacri templi. Aquila cum fulmine. Extat alius nummus Veſpaſiani cum eadem inſcriptione, ac templo octo columnarum, fortè reſtituto Capitolino Jovis optimi maximi, ut Aquila deſignare videtur.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG.
19. COS. ITER. TR. POT. Æquitas.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG.
20. PON. MAX. TR. P. COS. V. Caduceum.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. III.
21. CONCORDIA. AVG. dextra ſpicas, & papaver, ſiniſtra copiæcornu. Abundantia, & felicitas Concordiæ bona.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG.
22. PON. MAX. TR. P. COS. VI. Victoria navalis roſtro inſiſtens.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. TR. P. P. P. COS. II. D. III.
23. CAESAR. AVG. F. COS. CAESAR. AVG. F. PR. Cæſar Auguſti Filius Conſul, Cæſar Auguſti Filius Prætor. Titi, & Domitiani facies obverſæ. Tacitus.

Nec

Tacit. an. l. 4. *Nec Senatus obſequium deerat : ipſi Conſulatus cum Tito filio : Prætura Domitiano, & conſulare imperium decernitur.*

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG.
24. IOVIS. CVSTOS. Jupiter haſtæ ſeu ſceptro nixus; ad pedes ara, refecto Capitolio.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG.
25. PON. MAX. TR. P. COS. VI. Dea Securitas ſedens.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG.
26. AVG. Laurea Veſpaſiano à Senatu decreta, aut dono miſſa à Regibus, & civitatibus. Apollonius de Veſpaſiano. (Apollonius.)

. . . . Tum more vetuſto
Inſuper Eoi Reges miſere coronas.

Plin. l. 12. cap. 19. *Coronas ex cinnamomo interraſili auro incluſas primus in Capitolii, ac Pacis templis dicavit Veſpaſianus.* Plinio teſte.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. COS. III.
27. Imperator ſtans cum haſta, & parazonio: Judæa captiva, in medio palma.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG.
28. NEP. RED. Neptunno Reduci. Neptunus ſiniſtra tridentem, dextera acroſtolium, quod roſtratæ puppis extremum erat ornamentum, pede globum premit, quia terram continet. Cuſus eſt nummus voto ſoluto ob reditum Veſpaſiani, claſſe ex Syria, & Judæa ad Urbem remeantis. (Joſeph.)

DIVVS. AVGVSTVS. VESPASIANVS.
29. EX. S. C. Columna, ſuper qua vas: fortè cinerum poſt Conſecrationem, cum clypeo votivo, in quo S. C. Lauri victorias deſignare videntur. In aliis vas tantum inter lauri ramos.

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG.
30. IVDAEA. Judæa captiva ſedens ad trophæum.

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG.
31. COS. VIII. Boves juncti coloniæ typus. Vir nudus ſuperſtans non extat in veteri nummo, ſed aratrum ſublevatum expreſsè cernitur, cum in deſignando ſulco Coloniæ muris, aratro ſublevato portæ ſpatium relinquebant.

DIVVS. AVGVSTVS. VESPASIANVS.
32. Duo Capricorni, in quorum medio clypeus votivus cum litteris S. C. globo dependente. Similis in Auguſto Veſpaſianum cum Auguſto cœlo aſſumptum denotat. Capricornum portam eſſe Heroibus patentem Porphyrius, & Macrobius docent. Unde Germanicus Cæſar de Auguſto inter Divos relato. (Porph. de antro Nimph. Macrob. in Scip. ſom. Germanicus.)

Hic, Auguſte, tuum genitali corpore numen
Attonitas inter gentes, patriamque parentem,
In cœlum tulit, & maternis reddidit aſtris.

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG.
33. COS. ITER. TR. POT. Mars Gradivus cum trophæo.

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG.
34. COS. ITER. TR. POT. Dea Pax in ſubſellio.

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG. P. M.
35. TR. P. X. COS. VIIII. Dea Concordia, ſeu Felicitas in ſubſellio cum patera, & copiæcornu.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG. P. M.
36. TR. POT. Veſta ſedens ſimpullum tenet.

IMP.

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG. TR. P.
37. TITVS. ET. DOMITIANVS. CAES. PRINC. IVVENT. Titus Et Domitianus Cæſares Principes Juventutis ſedent, lauri ramis pacem afferentes.

IMP. CAESAR. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P.
38. COS. VIII. Laurea.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG.
39. COS. VIII. Roſtrum, ſive rates cum ſtella Caſtoris. Similis in Cæſaris, Antonii, & Auguſti nummis. In aliis non ſtella, ſed pileus Caſtoris, ut in antiquioribus ratitiis.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG. COS. IIII.
40. CONCORDIA. AVGVSTI. ut in æreis.

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG.
41. COS. V. Bos Coloniæ.

DIVVS. AVGVSTVS. VESPASIANVS.
42. CERES. AVGVST. Dea Ceres. Hic nummus cuſus eſt vivente Veſpaſiano, & repetitus poſt ejus mortem.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡ. ΟΥΕϹΠΑϹΙΑΝΟϹ. ΚΑΙϹΑΡ.
43. ΕΤΟΥϹ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Δ. Anno novi templi quarto. Aquila ſuper ara.

IMP. CAES. VESPAS. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.
44. S. C. Veſpaſiani triumphus.

IMP. CAESAR. VESPAS. AVG. COS. II. TR. P. P. P.
45. PACI. AVGVSTAE. Victoria advolans cum laurea, & palma. Ex Victoria Pax.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M.
46. TR. P. X. IMP. XV. COS. VIII. P. P. Pulvinar, ſeu lectum Diis poni ſolitum. Lectiſternium Junonis arbitror ex Iiliis, quibus exornabatur in ejus cella Capitolina, in quo etiam argenteum Deæ fulmen reponebatur, ut infra in Titi argenteo num. 7.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III. CENS.
47. VESTA ſiniſtra haſtam, dextra ſimpullum tenet.

VESPASIANVS

EX AURO.

IMP. CAESAR. VESPASIANVS AVG.
1. PACI. AVGVSTAE. Pax cum angue, de qua in Claudio.

DIVVS. AVGVSTVS. VESPASIANVS.
2. S. C. Columna cum clypeo, & lauri ramis, ut in argenteo.

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG.
3. PON. MAX. TR. P. COS. VI. Victoria ſuper ciſta cum duobus anguibus arrectis. Nummus reſtitutus Auguſti, de quo ſatis ſupra.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG.
4. TR. POT. II. COS. III. P. P. Pax in ſubſellio.

IMP. CAES. VESPASIANVS. AVG.
5. COS. VIII. Imperator ſtans, quem Victoria coronat. Occo fulmen tenentem Imperatorem deſcribit.

IMP.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. COS. IIII. CENS.
6. VIC. AVG. Victoria inſiſtens globo, dextra coronam, ſiniſtra palmam.

DIVVS. AVGVSTVS. VESPASIANVS.
7. Duo Capricorni cum clypeo, & globo, ut in argenteis.

IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG.
8. IVDAEA ſedens ad trophæum more captivæ.

CAESAR. VESPASIANVS. Avo caput Veſpaſiani.
9. ANNONA. AVG. Annona ſedens cum copiæcornu.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III. Caput Veſpaſiani.
10. S. P. Q. R. P. P. OB. C. S. Civica.

TI-

Digitized by Google

Digitized by Google

D· TITVS VESP·

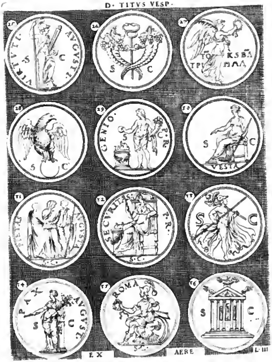
Digitized by Google

D·TITVS VESP·

EX AERE L·II·

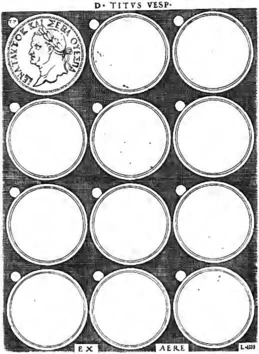
D. TITVS VESP.

VIRTVTI AVGVST.
S C
S C
S C
GENIO P.R.
S C
VESTA
PIETAS AVGVSTA
SECVRITAS P.R.
S C
PAX AVGVST.
S C
ROMA
S C
EX AERE
L. III

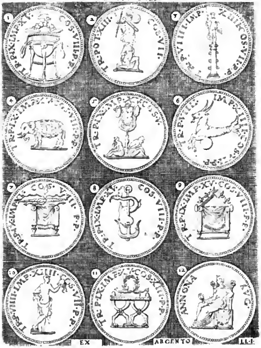
Digitized by Google

D· TITVS VESP·

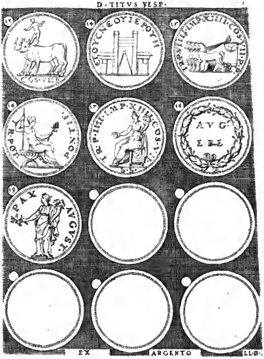
Digitized by Google

D· TITVS VESP·

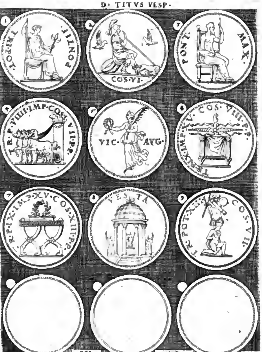
Digitized by Google

D·TITVS VESP·

Digitized by Google

D. TITVS VESP.

EX AVRO

T I T V S

E X ÆE R E.

T. CAES. VESPASIAN. IMP. III. TR. P. II. COS. II.

1. VICTORIA. AVGVSTI. S. C. Victoria ſeribens in clypeo ex palma dependente, iu quo VIC. AVG. Legimus in aliis OB CIVES SER.

T. CAESAR. VESPASIAN. IMP. III. PON. TR. POT. II. COS. II.

2. CAESAR. DOMITIANVS. DE. eorrige DOMITIAN. COS. DE. S. C. Domitianus, equo vectus, Princeps juventutis.

T. CAES. VESPASIAN. IMP. PON. TR. P. COS. II.

3. PAX. AVGVSTI. S. C. Similem vidimus in Veſpaſiano, ipſius III. Conſulatu, eodemque tempore patris honos in nummis Titi, & Domitiani: unde & plurimos alios VICTORIA. AVG. CONCORDIA. AVG. ad Veſpaſianum ipſum pertinere certum eſt, cum Titus, vivo patre, uſque ad Conſulatum, nunquam Auguſtus fuerit cognominatus.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII. S. C.

4. PROVIDENTIA. AVGVSTI. S. C. Titus Domitiano fratri orbem cum gubernaculo tradit, ae imperii participem facit; ſed Vicus gubernaculum omiſit. Malè Oceo: Veſpaſianus tradens globum Tito filio: nam Conſulatu VIII. Titi ſignatus eſt nummus, quo Veſpaſianus jam deceſſerat. Erizus, & Antonius Auguſtinus Deam Providentiam, quæ Tito imperium dat, interpretantur; ſevo tamen Domitianus ingenio, quamvis ab optimo fratre conſors imperii factus, illi inſidiari non deſtitit. Svetonius: *Sed ut a primo imperii die conſortem, ſueceſſoremque teſtari perſeveravit, nonnunquam ſecreto lacrymis, & preeibus orans, ut tandem mutuo erga ſe animo vellet eſſe.* Svet. in Tito cap. 9.

T. CAES. VESPASIAN. IMP. PON. TR. POT.

5. ROMA. S. C. Roma victrix, ſpoliis inſidens, dextra lauream, ſiniſtra parazonium.

T. CAESAR. VESPASIAN. IMP. III. PON. TR. P. II. COS. II.

6. VICTORIA. AVGVSTI. S. C. Victoria legionis Aquilæ ſigno coronam imponit. Similem in Veſpaſiani argenteis vidimus.

T. CAES. IMP. PON. TR. P. COS. II. CENS.

7. FELICITAS. PVBLICA. S. C. Dea Felicitas cum eopiæeornu, & haſta.

T. CAES. VESPASIAN. IMP. PON. TR. P. COS. II.

8. S. C. Laurea.

T. CAES. IMP. PON. TR. P. COS. II. CENS.

9. S. C. Templum cum portieu. Non Pacis templum, ſed Jovis Capitolini, a

Digitized by Google

Veſpaſiano reſtituti, aſſerimus ex ejus ſimulacro, in templi fronte aſſidentis cum globo, quamvis Vicus non ſatis expreſſerit. Pacis verò templum refectum fuit à Veſpaſiano VII. ac Tito VI. Coſs. Reſtitutionem verò Capitolii mandavit ipſe anno primo, Veſpaſiano iterum, ac Tito Coſs. Unde in hoc nummo Titi Coſs. II. & in alio Veſpaſiani Coſs. III. idem templum Jovis expreſſum eſt.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
10. SALVS. AVG. S. C. Dea Salus in ſubſellio, dextra pateram, ſiniſtra copiæcornu.

T. CAES. VESPASIAN. IMP. PON. TR. P. II. COS. II.
11. CONCORDIA. AVGVSTI. S. C. Dea Concordia ſedens cum patera, & copiæcornu.

T. CAES. IMP. COS. III. CENS.
12. FELICITAS. PVBLICA. S. C. Felicitas Dea cum caduceo, & copiæcornu.

T. CAES. IMP. VESPASIAN.
13. VICTORIA. AVG. Victoria dextra cornucopiæ, ſiniſtra palmam.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
14. IVD. CAP. S. C. Palma arbor: hinc Judæa ſedens, inde captivus ſtat abjectis armis.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
15. CERES. AVGVST. S. C. Ceres ſtans, ſpicas, & haſtam, ſeu facem tenens. Similis in Veſpaſiano.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
16. S. C. Dea Spes.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
17. AETERNITATI. AVGVSTI. S. C. Æternitas cum haſta, & copiæcornu, ſub pede globus, fauſtum, felix, & diuturnum Titi imperium deſignat.

T. CAESAR. VESPASIAN. IMP. PON. TR. P.
18. ROMA. S. C. Roma ſtans cum victoriola, & haſta.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. COS. VIII.
19. VICTORIA. AVGVSTI. Victoria lauream, & palmam præferens, proræ navis inſiſtens. Similis in Veſpaſiano.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P.
20. S. C. Titus equo vectus jacentem hoſtem haſta percutit.

IMP. T. CAES. DIVI. VESP. F. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
21. S. C. Mars ſive Quirinus haſtam tenens, trophæum humero gerens.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
22. CONC. TER. P. R. IMP. DAT. S. C. Congiarium Tertium Populo Romano ab Imperatore Datum. Congiarium primum, & tertium Titi reponit Occo ſub Conſulatu VIII. ſed primum reponendum ſub Conſulatu II. ut in antiquis nummis. Caveas in titulis ab Occone deſcriptis.

T. CAES. VESP. IMP. PON. TR. POT. COS. II. CENS.
23. S. C. Imperator in quadriga ſpectare videtur ad Judaicum triumphum.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
24. ANNONA. AVG. S. C. Annona victoriolam dextra, ſiniſtra copiæcornu, ad pedes navis frumentaria, & congius, ſeu calathus cum ariſtis.

IMP.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
25. VIRTVTI. AVGVSTI. S. C. Virtus galeata cum parazonio, & haſta galeam calcat: victoriæ typus.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
26. S. C. Caduceum inter duo copiæcornua: Felicitatis typus.

ΑΥΤ. Τ. ΚΑΙΣ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝ. ΑΡΚ. ΜΕΓ. Imperator Titus Veſpaſianus Pont. Max.
27. ΤΟ. ΚSΒΛ. ΤΡΙΠΩΛ. Tripolitarum corrige ΒΑ. ΑΓΡΙΠΠΑ. ΕΤΟΥ. ΚϚ. ſub Rege Agrippa anno vigeſimo ſexto.

T. CAES. VESPASIAN. IMP. PON. TR. COS. II.
28. S. C. Aquila inſiſtens globo. Similis in Veſpaſiano ejus Conſulatu III. Nummus eſt Divi Auguſti reſtitutus cum Aquila Conſecrationis; plurimos namque ipſi reſtituere abſque ullo reſtitutionis titulo.

IMP. T. CAES. VESPAS. AVG. P. M. TR. P. COS. VIII.
29. GENIO. P. R. S. C. Genius Populi Romani ad aram cum patera, & copiæcornu.

IMP. T. CAES. VESPAS. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
30. VESTA. S. C. Dea Veſta ſedens.

IMP. T. CAESAR. DIVI. VESP. F. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
31. PIETAS. AVGVST. S. C. Titus, & Domitianus invicem jungentes dexteras, media inter utrumque Pietate.

IMP. T. CAESAR. DIVI. VESP. F. AVG. P. M. TR. P. IX. P. P. COS. VIII.
32. SECVRITAS. P. R. S. C. Dea Securitas ſedens ad aram, ſceptrum tenens.

IMP. T. CAES. DIVI. VESP. F. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
33. S. C. Mars ſeu Quirinus trophæum humero ferens.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
34. PAX. AVGVST. Pax dextera caduceum, ſiniſtra oleam, columnæ incumbit, quod bello nutantem Rempublicam firmat.

T. CAESAR. VESPASIAN. IMP. TR. POT.
35. ROMA. S. C. Roma ſedens.

T. CAES. IMP. PON. TR. P. COS. II. CENS.
36. S. C. Templum. Cuſus eſt nummus tempore Capitolii reſtituti: ædemque fortè exhibet Jovis, templo Capitolino incluſam, cum pronao, quadrigis & cellis tribus Jovis, Junonis, Minervæ, de quibus Livius, Dionyſius, & Tacitus: quamvis ædiculæ illæ, ut probat Donatus, conjunctæ quidem parietibus, ſed diverſæ inter ſe nominabantur ſingulæ templa, ac delubra. Nummus tres loculos cum ſtatuis Deorum repræſentat propter parvitatem.

Livius l. 2. Dioniſ. l. 4. Tacit. l. 3. Hiſt. Donatus de Urbe Roma l. 2. cap. 4.

37. Τ. ΑΥΤΟΚ. ΚΑΙ. ΣΕΒΑ, ΟΥΕΣΠ. LENA. Titus Imperator Cæſar Auguſtus Veſpaſianus anno 355.

T I T V S

EX ARGENTO.

IMP. TITVS. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M.
1. TR. P. IX. IMP. XV. COS. VIII. P. P. Apollinis tripos, de quo in Vitellio.

IMP. TITVS. VESPASIAN. AVG. P. M.
2. TR. P. VIII. COS. VII. P. P. Captivus ad trophæum.

IMP. TITVS. VESPASIAN. AVG. P. M.
3. TR. P. VIII. IMP. XIIII. COS. VII. P. P. Columna roſtrata cum ſimulacro Imperatoris. Similis in Veſpaſiano.

IMP. TITVS. VESPASIAN. AVG. P. M.
4. TR. P. IX. IMP. XV. COS. VIII. P. P. Elephas rete aurea, ſeu alio pretioſo dorſuali exornatus: munificentiæ typus. Elephanti cum eadem veſte non ſemel in nummis, ac præcipuè Divæ Fauſtinæ Antonini, in quo currus cum ejus ſimulacro ab Elephantibus duobus, uudique rete, ſeu alio amictu involutis, tractus.

IMP. TITVS. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M.
5. TR. P. IX. IMP. XV. COS. VIII. Trophæum, aſſidentibus Judæa, & captivo.

IMP. TITVS. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M.
6. TR. P. VIII. IMP. XIIII. COS. VII. P. P. Capricornus cum globo. Nummus Auguſti reſtitutus.

IMP. T. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M.
7. TR. P. IX. IMP. XV. COS. VIII. P. P. Pulvinar Jovis, manubria Jovis inſigne Livius: Gn. Flaminio, & Gn. Servilio Coſſ. *X. virorum monitu decretum fuit fulmen Jovi aureum quinquaginta pondo fieret*. Quod fulmen religionis cauſa ſervabatur in interiori cellâ.

Livius Dec. 3. l. 2.

IMP. TITVS. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M.
8. TR. P. IX. IMP. XV. COS. VIII. P. P. Delphinus ancoræ obvolutus: nummus Auguſti reſtitutus.

IMP. T. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M.
9. TR. P. IX. IMP. XV. COS. VIII. P. P. Pulvinar Junonis, ut in argenteis Veſpaſiani.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M.
10. TR. P. VIII. IMP. XIIII. COS. VII. P. P. Venus victrix, columnæ nixa, clypeum manu tenens. Similem in Auguſto vidimus.

IMP. TITVS. CAES. VESP. AVG. P. M.
11. TR. P. IX. IMP. XV. COS. VIII. P. P. Sellæ duæ junctæ, ſeu biſellium, ſuper quo laurea Jovi dicata, ut de Domitiano Svetonius: *De Sarmatis lauream modo Capitolino Jovi retulit*. Sellæ Diis, Heroibus, ac Principibus ponebatur, honoris divini index: adjecto fulmine, ſceptro, diademate, ac coronis. De Alexandro Curtius & Cornelius Nepos, Plutarchus, Polienus, Diodorus Siculus: de Cæſare, Caligula, Nerone, Domitiano, Dio, Svetonius, Plin. in paneg., aliique, quos in ſuo diſertiſſimo opere de Honore Biſellii refert Val. Chimentellius.

Svet. in Domit. cap. 6.

IMP. T. CAES. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.
12. ANNONA. AVG. Annona Dea ſedens.

IMP. TITVS. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M.
13. COS. VIII. Boves juncti. Vir nudus, dorſo eminens, non extat in nummo, ſed aratrum eſt ſublevatum, ut in Veſpaſiani argenteis num. 31.

TITOC.

ΤΙΤΟϹ. ΚΑΙϹΑΡ. ΟΥΕϹΠΑϹΙΑΝΟϹ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ. Titus Caeſar Veſpaſianus Imperator.
14. ΕΤΟΥϹ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Η Anno novi templi octavo. Similis in Veſpaſiani æreis num. 40. Cuſus eſt a Communitate Cypriorum, & exhibet ſimulacrum Veneris Paphiæ ad ſimilitudinem metæ: nam Titus, ubi Corinthi de interitu Galbæ nuncios accepit, Rhodum, & Cyprum petiit, templumque Paphiæ Veneris, ubi cæſis hoſtiis de ſe lecta, ac fauſta reſponſa tulit, ut adnotavimus ex Tacito, & Svetonio in eodem nummo Veſpaſiani.

IMP. TITVS. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M.
15. TR. P. VIII. IMP. XIIII. COS. VII. P. P. Currus, ſuper quo flos, ut in nummo Auguſti à L. Aquilio Floro triumviro monetali percuſſo: ſed Vicus florem ad ſimilitudinem non delineavit.

T. CAESAR. IMP. VESP.
16. PONTIF. TR. POT. Pax ſedens cum haſta, & rami lauro.

IMP. TITVS. CAES. VESPASIANVS. AVG. P. M.
17. TR. P. VIII. IMP. XIIII. COS. VII. P. P. Dea Concordia ſedens cum copiæcornu, & patera.

T. CAES. IMP. VESP. PONT. TR. POT.
18. AVG. EΦE Epheſi, ubi nummus fuit percuſſus, laurea dicata.

T. CAES. VESPASIAN. IMP.
19. PAX. AVGVST. Dea Pax.

T I T V S
E X A V R O.

T. CAESAR. IMP. VESPASIAN.
1. PONTIF. TR. POT. Dea Pax ſedens, haſtæ nixa, ramum tenet.

T. CAES. IMP. VESPASIANVS.
2. COS. VI. Roma ſpoliis inſidens, ad cujus pedes lupa cum gemellis. Advolant hinc inde Martii Pici, qui, ut refert Plinius, principales Latio ſunt in auguriis à Rege, qui nomen huic avi dedit. Plin. l. x. cap. 18.

IMP. TITVS. CAES. VESPASIAN. AVG.
3. PONT. MAX. Jupiter in ſella ſceptrum tenens.

IMP. TITVS. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M.
4. TR. P. VIIII. IMP. COS. VII. P. P. corrige TR. P. VIII. IMP. XIIII. COS. VII. P. P. Currus, ſuper quo flos, non flamma, ut expreſſit Vicus. Similem vidimus ſupra in argenteis num. 15.

T. CAES. IMP. VESP. PON. TR. POT.
5. VIC. AVG. Victoria incedens cum laureà, & palma. Similis in Veſpaſiano.

IMP. T. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M.
6. TR. P. IX. IMP. XV. COS. VIII. P. P. Pulvinar Jovis cum fulmine, ut in argenteo num. 7.

IMP. TITVS. CAES. VESP. AVG. P. M.
7. TR. P. IX. IMP. XV. COS. XIII. corrige VIII. P. P. Sellæ duæ junctæ, ſeu biſellium cum laurea, ut in argenteo num. XI.

T. CAES. IMP. VESP. CENS.
8. VESTA. Templum Veſtæ.

IMP. TITVS. CAES. VESPASIAN. AVG. P. M.
9. TR. POT. VIII. IMP. XIIII. COS. VII. Captivus revinctus ad trophæum.

Ex auro apud Card. Medic. DIVVS. TITVS. Caput Titi laureatum.
10. IMP. CAES. TRAIAN. AVG. GER. DAC. P. P. RES. Sella cum fulmine.

DO-

Digitized by Google

Digitized by Google

DOMITIANVS IMP.

Digitized by Google

DOMITIANVS IMP.

EX AERE M·II·

Digitized by Google

DOMITIANVS IMP.

EX AERE M.III.

Digitized by Google

DOMITIANVS IMP.

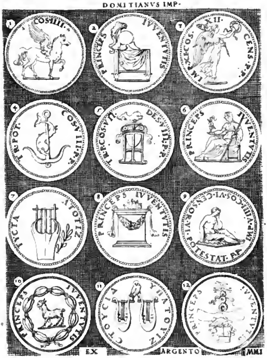
Digitized by Google

Digitized by Google

49
S C
50
IMP·XXI·COS· XVI·CENS·P·P·P·
S C
51
ΒΑΑ
ΕΠΙ ΑΡΡΙ
ΣΙ ΙΣ
S C
52
ΑΙ Δ Ι
53
TR·P·COS·VII· DES·VIII·P·P·
S C
54
VICTORIA
S C
55
DIVAE IVLIAE AVG·DIVI TITI F·
S·P·Q·R·
56
IMP·CAES·DOMIT·AVG·GERM·COS·XV·CENS·PERP·P·P·
S·C
EX AERE MV

Digitized by Google

DOMITIANVS IMP·

Digitized by Google

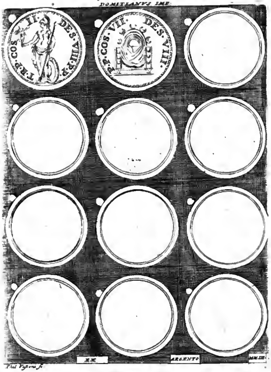
DOMITIANVS IMP.

EX ARGENTO MM

Digitized by Google

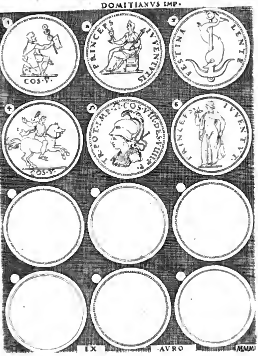
DOMITIANVS IMP.

Phil. Vaſconi ſc.

Digitized by Google

DOMITIANVS IMP.

Digitized by Google

DOMITIANVS

EX AERE.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. PER. P. P.

1. S. C. Imperator peltatum Germanum equo conculcat: gladio impetit. De triumpho Germanico Svetonius. Svet. in Domit.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. VIII. CENS. PERP. P. P.

2. COS. XIIII. LVD. SAEC. F. Conſul Decimum quartum Ludos Sæculares Fecit. Sacra peragit Imperator, pateram tenens ad aram, adſtantibus Tibicine, & Citharœdo. De ſæcularibus Domitiani Svetonius: *fecit & ludos ſæculares, computata ratione temporum ab anno, non quo Claudius proximè, ſed olim Auguſtus ediderat*. Acti ſunt ludi ſæculares Auguſti C. Furnio, & C. Julio Silano COSS. anno V. C. DCCXXXVI. Domitiani verò anno DCCCXL.: quo ipſe XIIII. cum Lucio Minucio Rufo Conſul fuit. Svet. cap. 4.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XII. CENS. PERP.

3. S. C. Stat Domitianus thoracatus, paludatus, haſtam tenens: ſibique in genua ſubmittit Germaniam ſeminudam, peltam, armaque deponentem. Sic de Auguſto cecinit Ovidius.

Jam fera Cæſaribus Germania, totus ut orbis
Victa poteſt flexo ſuccubuiſſe genu. Ovid. Triſt. el. 2.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XII. CENS. PERP. P. P.

4. FORTVNAE. AVGVSTI. S. C. Fortunæ ſimulacrum cum gubernaculo, & copiæcornu.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. POT. P. P.

5. S. C. Trophæum de Germanis. Vexillum in medio, ſcuta, frameæ cum tubis, & lituis.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. PERP. P. P.

6. VICTORIA. AVGVSTI. S. C. Victoria manum protendens ad trophæum.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XIIII. CENS. PERP. P. P.

7. S.C. Imperator ſtans cum fulmine, & haſta: retro Victoria coronam ejus capiti imponit. In veteri lapide IOVI. DOMITORI. ORBIS. TERRARVM. CENS. P. P. P. Domitianus Jovis manubriis. Zamoſ. analect. lap. Vetuſt.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. VIII. CENS. PERP. P. P.

8. COS. XIIII. LVD. SAEC. F. Vid mus num. 2. Huic additum Tiberis ſimulacrum. In ſæcularibus porrò canebant pœana, quibus Populi Romani ſalutem à Diis precabantur, originemque Romanorum, & appulſum Æneæ ad Tiberim memorabant. Sic Horatius in ſæculari carmine ad Apollinem, & Dianam. Horatius carm. ſæc.

Roma ſi veſtrum eſt opus; Iliæque

Litus Etruſcum tenuere turmæ,
Juſſa pars mutare Lareis, & urbem
Soſpite curſu:

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. POT. P. P.
9. IOVI. VICTORI. S. C. Jupiter ſedens dextra victoriolam, ſiniſtra haſtam. Jupiter hic Capitolinus.

IMP. CAES. DOMITIANVS. AVG. PONT.
10. TR. P. COS. VII. DES. VIII. P. P. S. C. Pallas.

IMP. CAES. DIVI. VESP. F. DOMIT. AVG. GERM. COS. X.
Mart. l. 2. epigr. 26. 11. SALVTI. AVGVSTI. S. C. Ara ſalutis. Martialis.
Rerum certa ſalus, terrarum gloria Cæſar;
Soſpite quo magnos credimus eſſe Deos:

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. PER. P. P.
12. S. C. Domitianus ſtans cum parazonio, & haſta, pede Rhenum flumen calcat; Equeſtrem ejuſdem in Romano foro ſtatuam ſic Statius.
. . . . vacuo pro ceſpite terræ
Ænea captivi crinem tegit ungula Rheni.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. COS. XI. CENS. POT. P. P.
13. S. C. Victoria trophæo clypeum imponens, in quo ſcriptum eſt. DE. GER. Sedet Germania ad truncum, cubito innixa, mærens more captivæ.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. COS. XI.
14. S. C. Domitianus velatus Minervæ ſacrificat ſuper ara, tenens pateram, adſtante Deæ ſimulacro in ædicula columnis inſtructa. Apollonius ſacrificantem Palladi Domitianum invenit, ut Philoſtratus refert: *Fortè autem Rex, cum Palladi nuper ſacrificaſſet, viridi ramo coronatus, in Adonidis aulâ conſtiterat.* In nummo verò expreſſa videtur cella Capitolina Minervæ, à Domitiano reſtituta, ſeu quinquatria exhibentur, in Albano quot annis celebrata.

Philoſtrat. de vita Apollon. l. 7. cap. 14.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. COS. XI. CENS. POT. P. P.
15. GERMANIA. CAPTA. S. C. Germania mæſta ſedet: ſtat captivus ad trophæum.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. COS. XIII. CENS. PERP. P. P.
16. VIRTVTI. AVGVSTI. S. C. Virtutis ſimulacrum cum parazonio, & haſta.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GER. COS. X. CENS. PERP. P. P.
17. S. C. Equeſtris Domitiani ſtatua poſita in medio foro, carminibus Statii celebris, dextram extendebat pacificatoris manu.
Dextra vetat pugnas.
& paulo poſt
Das Cattis, Daciſque fidem.
Ungulæ ſubjecta eſt caſſis, victoriæ typus. Pro caſſide, Rheni fluminis caput Triſtanus exhibuit: videant, qui nummum integrum habent.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XV. CENS. PERP. P. P.
18. MONETA. AVGVSTI. S. C. Dea Moneta cum libra, & copiæcornu.

CAES. DIVI. AVG. VESP. F. DOMITIANVS. COS. VII.
19. S. C. Pallas ſiniſtra clypeum, dextra pilum, ſive haſtam tenet. Pallas eſt Propugnatrix; eadem geſtu, & cognomine Mars, & Apollo. Domitianus Palladem ſibi tutelarem fecerat.

CAESAR. DIVI. AVG. VESP. F. DOMITIANVS. COS. VII.
20. CONCORDIA. AVG. S. C. Dea Concordia cum copiæcornu, & patera. Hanc vidimus in Veſpaſiano, & Tito. CONCORDIA. AVGVSTI. Subintelligas Titi, non Domitiani, qui in hoc nummo, nondum mortuo fratre Tito, Auguſti titulum non habet. Repetitus, ſeu reſtitutus fuit nummus, eadem figura,

gura, & litteris, quibus in honorem Veſpaſiani Patris fuerat percuſſus, ut infra num. 25.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. PERP. P. P.
21. S. C. Mars cum Victoria, & trophæo incedens: in aliis VICT. AVG.

IMP. CAES. DIVI. VESP. F. DOMITIAN. AVG. P. M.
22. TR. P. COS. VII. DES. VIII. P. P. S. C. Pallas dextra fulmen, ſiniſtra haſtam tenens. Fulmen Palladi tribuitur, quod ipſa contra Gigantes Jovem ſit comitata. Talis à Virgilio deſcribitur, Ajacem violatorem Caſſandræ percutiens.
Ipſa Jovis rapidum jaculata è nubibus ignem. Æneid. l. 1.
Et ibi Servius num. 5. *in libris Etruſcorum lectum eſt, jactus fulminum manubias dici, & certa eſſe numina poſſidentia fulminum jactus, ut Jovem Vulcanum, Minervam. Vnde cavendum eſt, ne aliis hæc numinibus demus.* Hic nummus cuſus eſt mortuo Tito ejus Conſulatu VIII. Domitiani VII. ideoque Auguſti cognomine inſcribitur.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. PERP. P. P.
23. ANNONA. AVGVSTI. S. C. Ceres, & Abundantia, Annonæ typus.

CAES. AVG. F. DOMITIANVS. COS. II.
24. S. C. Dea Spes: in aliis addito titulo PRINCEPS. IVVENTVTIS.

CAES. AVG. F. DOMITIANVS. AVGVR. PONT.
25. CERES. AVGVST. Ceres Auguſti, hoc eſt Veſpaſiani; nam Domitianus vivente patre Cæſar tantum.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. COS. XI. CENS. POT. P. P.
26. SALVTI. AVGVSTI. S. C. Ara Salutis, de qua ſupra num. XI.

CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS. COS. II.
27. FELICITAS. AVGVST. Dea Felicitas cum copiæcornu, & caduceo. Pax & Abundantia Reipublicæ felicitas eſt. Auguſti titulus ad Veſpaſianum pertinet, ut ſupra in aliis adnotavimus.

ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ. Domitianus.
28. LΔ. Anno quarto poſt mortem Titi, quo Domitianus Auguſtus, & Imperator. Hic nummus cuſus eſt ejus Conſulatu XI. Arcus iconographiam exhibet, in qua non Elephantorum, ut in alio Romæ percuſſo, ſed equorum quadrigæ ſuperimpoſitæ ſunt. Romanum verò Arcum infra num. 49.

CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS. COS. II.
29. PRINCIP. IVVENT. S. C.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. COS. XIII. CENS. P. P. P.
30. FIDES. PVBLICA. S. C. Siniſtra ſpicas, & papavera, dexterâ pateram cum frugibus: bona ſunt, quæ ex publica fide proveniunt.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XV. CENS. P. P.
31. ANNONA. AVG. S. C. Ceres mantile puero explicans cum ariſtis, Annonæ typus.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. COS. XI.
32. S. C. Imperator ante aram dexteram porrigit Præfecto legionum, adſtantibus ſigniferis ex veteri Romanorum, Perſarumque more, ut Xenophon ex verbis Cyri. *Non enim jam diſcedo, ſed Hircanis, quibus & jusjurandum, & dexteram dedi, fidem ſervabo.* Xenoph. l. 8.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. PERP. P. P.
33. VICTORIA. AVG. S. C. Victoria felix cum palma, & copiæcornu.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. XII.
34. IMP. XXII. COS. XVI. CENS. P. P. P. Cenſoria Poteſtate Pater Patriæ: ſic legen-

Erizus in nummo.

legendum in omnibus Domitiani nummis CENS. P. P. P. male Erizus Cenſoriæ Poteſtatis Perpetuum. Victoria eum laurea, & trophæo.

DOMITIANVS. CAESAR.
35. S. C. Laurea.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. POT. P. P.
36. S. C. Mars Gradivus cum trophæo, & haſtâ.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. PERP. P. P.
37. S. C. Victoria gradiens. Signum Aquilam humero gerens.

ΔΟΜΙΤΙΑΝΟϹ. ΚΑΙϹ. ϹΕΒΑϹ. ΔΟΜΙΤΙΑ. ϹΕΒΑϹΤΗ. Domitianus Cæſar Auguſtus Domitia Auguſta. Capita Domitiani, & Domitiæ.

38. ΦΛΑΟΥ. ΝΕΑΥΙΟΝ. ΣΑΜΑΡΕ. ΑΙ. corrige ſic: ΦΛΑΟΥ. ΝΕΑΠΟΛΙΣ. ΣΑΜΑΡΕΙΑ. Flavia Neapolis, ſive Nova Urbs, Samaria. Ab Antipatro ſolo æquatam, Herodes novum oppidum condidit, ac in honorem Auguſti Sebaſten appellavit ex Plinio, & Strabone. Flaviam etiam cognominatam ex hoc nummo diſcimus, quod Veſpaſianus eo coloniam duxerit; nam conſpirantes bello Judaico Samaritas, Cerealis aggreſſus, occidit omnes, teſte Joſepho.

Joſeph ant. l. 13. de bel. Jud. l. 1. & l. 3. Plinius lib. 5. cap. 13. Strabo.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. POT. P. P.
39. PACI. AVGVSTI. S. C. Pax ſiniſtrâ copiæcornu tenet, dextera facem, qua arma incendit. Hujus typum adnotavimus in æneis Veſpaſiani num. 41.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. VIII.
40. IMPERATORI. corrige IMP. XV. COS. XIIII. CENS. P. P. P. Leo ad ſæculares ludos ſpectare videtur, quemadmodum, & Rhinoceros in altero Domitiani nummo; ſin leonem manſuetum ipſius Domitiani malis, de quo Statius, Martialis.

Statius Sylv. 2. Martial.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XIIII. CENS. PERP. P. P.
41. PONT. MAX. TR. P. VIII. LVD. SAEC. SVF. P. D. Ludis Sæcularibus, Suffimentis Populo Datis. Sedet Domitianus in ſuggeſtu, & ad ipſum togatus vir, & puer manus protendunt, accepturi thura, & id genus odorum, qui adhibebantur à populo in ſuffimentis, & luſtrationibus ludorum ſæcularium. Ad pedes Imperatoris hinc inde duo calathi poſiti ſunt, odoribus referti. Similes calathi exhibentur in pompa triumphali Titi, quæ in zophoro Arcus expreſſa eſt, ut adnotavimus in monumentis Romanarum Antiquitatum.

Monumenta Rom. Ant.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XIIII.
42. Pallas, ſiniſtra clypeum, & haſtam tenet, dextram trophæo admovet. Palladi tutelari victorias ſuas deferebat Domitianus.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI.
43. IOVI. CONSERVATORI. S. C. Jupiter ſtans dextera fulmen, ſiniſtra haſtam. Vitelliano bello Domitianus confugit in Capitolium, & erumpentibus adverſariis apud Æedituum clam pernoctatus, ſervatus eſt. Tacitus: *Potiente rerum patre, diſiecto æditui contubernio, modicum ſacellum* IOVI CONSERVATORI, *aramque poſuit, caſuſque ſuos in marmore expreſſit. Mox imperium adeptus,* IOVI CVSTODI *templum ingens, ſeque in ſinu dei ſacravit.*

Lib. 3. hiſt.

CAES. AVG. F. DOMITIANVS. COS. VII.
44. VESTA. S. C. Dea Veſta ſedens Palladium tenet.

CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS. AVGVR. PONT. in aliis. COS. III.
45. S. C. Cornucopiæ.

46. Hic nummus Apim referre videtur; ſed qui viderint ipſum, certiora referant.

ΑΥΤ. ΚΑΙΣ. ΔΟΜΙΤ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ.
47. ΕΤΟΥΣ. ΤΡΙΤΟΥ. anno tertio Imperii Domitiani. Iſidis caput, in aliis caput Aphri-

Anhricæ, ſeu Ammonis. Cuſus eſt Alexandriæ, cum in uno legatur ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ. Aphricæ totius Domitianum venerantis argumeotum.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XVII. CENS. PERP. P. P.
48. S. C.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XVII. CENS. PERP. P. P.
49. S. C. Arcus triumphalis cum quadrigis Elephaotorum, Domitiano erectus, juxta deſcriptionem Martialis.

Stat ſacer edomitis gentibus Arcus ovant. Lib. viij. Epig. lxij.
Hic gemini currus numerant elephanta frequenter
Sufficit immenſis aureus ipſe jugis.

Arcum hunc extitiſſe ad portam triumphalem, non levi argumento conjicit Donatus ex ſubſequentibus.

Hæc eſt digna tuis, Germanice, porta triumphis:
Nos aditus Urbem Martis habere decet.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. XI.
50. IMP. XXI. COS. XVI. CENS. P. P. P. S. C. Palma arbor Judææ typus.

ΑΥΤ. ΚΑΙΣ. ΔΟΜΙΤ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Imperator Cæſar Domitianus Auguſtus.
51. ΕΠΙ. ΒΑ. ΑΓΡΙ. Sub Rege Agrippa. Duo copiæcornua: in medio caduceum, ΣΤ. ΚΣ. corrige ΕΤ. ΚΓ. anno vigeſimo ſexto: ſubintellige regni Agrippæ.

ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ.
52. ΔΙ..., ſupple ΔΗΜΑΡΚ. ΕΞΟΥΣ. ΥΠΑΤΟΣ. tribunitia poteſtate Conſul. Extat apud cl. V. Petrum Seguinum ſimilis Domitiani cum inſcriptione ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. ΠΡΩΤΟΥ. anno novi templi primo. Similis Romæ cuſus eſt cum titulo IVPITER. CONSERVATOR.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERMAN. P. M.
53. TR. P. COS. VII. DES. VIII. P. P. S. C. Pallas.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. COS. XI.
54. VICTORIA. AVGVSTI.

56. S. C. IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XV. CENS. PERP. P. P. Inſcriptio ſine capite.

55. DIVAE IVLIAE. AVG. DIVI. TITI. FIL. S. P. Q. R. Carpentum, ſeu rheda, Conſecrationis typus. Tacitus de Agrippina: *Suum quoque faſtigium Agrippina extollere altius, carpento Capitolium ingredi, qui mos Sacerdotibus, & ſacris antiquitus conceſſus.* Ibi Lipſius Diis ipſis, & Statuis antiquitus conceſſum. Moris fuit Circeoſibus ludis, cœlo adſcriptorum Principum ſimulacra vehi curru Elephantorum, ſimulacra Auguſtarum ſæpius rheda. De Conſecratione Juliæ. Martialis. Tacit. an. l. 12.

Dum voce ſupplex, dumque thure placabit Martialis l. ix. ep. 2.
Matrona divæ dulce Juliæ nomen:
Manebit altum Flaviæ decus gentis,
Cum ſole, & aſtris, cumque luce Romana.

DO-

DOMITIANVS
EX ARGENTO.

CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS.
1. COS. IIII. Pegaſus.

CAESAR. DIVI. F. DOMITIANVS. COS. VII.
2. PRINCEPS. IVVENTVTIS. Minervæ pulvinar, quod erat in ejus cella Capitolina, cum Deæ galea ſibi ſacrata.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P.
3. IMP. XI. COS. XII. CENS. P. P. Victoria gradiens cum laurea, & palma.

IMP. CAES. DOMITIANVS. AVG. P. M.
4. TR. POT. COS. VIII. P. P. Delphinus anchoræ circumvolutus: Auguſti emblema, ut ex Svetonio adnotavimus.

IMP. CAES. DOMITIANVS. AVG. P. M.
5. TR. P. COS. VII. DES. VIII. P. P. Tripus cum Delphino. Similem adnotavimus in Vitellio cum litteris XV. VIR. SAC. FAC.

CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS. COS. VI.
6. PRINCEPS. IVVENTVTIS. Veſta ſedens Palladium, & haſtam tenens.

ΔΟΜΙΤ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒΑΣ. Domitianus Cæſar Auguſtus.
7. ΤΤCΤΑ. ΑΤΟΤΙΖ. corrige ΕΤΟΤC. ΙΔ. ΤΠΑΤΟC. ΙΖ. anuo decimo quarto, Conſul decimum ſeptimum.

CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS. COS. VI.
8. PRINCEPS. IVVENTVTIS. Ara cum igne.

IMP CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. V.
9. IMP. VIIII. COS. VI. CENSOR. VI. POTESTAT. P. P. Germanus ſcuto inſidet, cubito nixus, mœrens. Corrupta eſt inſcriptio, quam ſic ex integro nummo corrigimus IMP. VIIII. COS. XI. CENS. POT. P. P. Nunquam ſanè Domitianus COS. VI. & AVGVSTVS. Duas ſimiles inſcriptiones protulit Occo, ut non ſemel aſſolet, corruptas, quibus nimiam fidem præſtitit Scaliger, protulitque ſententiam in Euſebio: *Hæc juxtà cum ignariſſimis intelligo.*

Scalig. in Euſeb. num. 2061.

CAESAR. DIVI. F. DOMITIANVS. COS. VII.
10. PRINCEPS. IVVENTVTIS. Capra Amalthea, in aliis Taurus, cœleſte ſignum, ad decorandam juventam Domitiani, quod illa præbuerit lac Jovi infanti, hic ineuntis anni ſignum.

ΔΟΜΙΤ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒΑΣ. Domitianus Cæſar Auguſtus.
11. ΕΤΟΤC. ΙΔ. ΤΠΑΤΟC. ΙΖ. anno decimo quarto Conſul decimum ſeptimum. Liræ binæ & Noctua. Athenis forte nummus cuſus, Minervam Muſarum deſignare videntur.

CAES. AVG. F. DOMITIANVS. COS. VI.
12. PRINCEPS. IVVENTVTIS. Dexteræ invicem junctæ, in medio Aquila militaris ad indicandam militum fidem. Similis in Veſpaſiano.

CAESAR. DIVI. F. DOMITIANVS. COS. VII.
13. PRINCEPS. IVVENTVTIS. Dea Securitas columnæ nixa.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. VIII.
14. IMP. XVIII. COS. XIIII. CENS. P. P. Pallas.

IMP.

IMP. CAES. DOMITIANVS. AVG. P. M.
15. TR. POT. IMP. II. COS. VIII. DES. VIIII. Fortuna dextra temonem, ſiniſtra copiæcornu.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. IIII.
16. IMP. VIIII. COS. XI. CENS. P. P. P. Pallas.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. XII.
17. IMP. XXII. COS. XVI. CENS. P. P. P. Pallas proræ inſiſtens cum Noctua.

IMP. CAES. DOMITIANVS. AVG. P. M.
18. TR. P. COS. VII. DES. VIII. P. P. Pallas.

CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS.
19. COS. V. Lupa gemellos lactens ad ripam Tyberis cum cymba. Spectatur & hodie in Capitolio æneum ſimulacrum Romuli, & Remi ad ubera lupæ pendentium.

CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS.
20. COS. V. Domitianus equo vectus.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. VIII.
21. COS. XIIII. LVD. SAEC. F.

CAES. AVG. F. DOMITIANVS. COS. VI.
22. PRINCEPS. IVVENTVTIS. Pallas haſtam intendens.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. XII.
23. IMP. XXI. COS. XVI. CENS. P. P. P. Pallas haſtæ incumbens.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR. P. VIII.
24. IMP. XIIII. COS. XIIII. CENS. P. P. P. Pallas cum fulmine, & haſta.

DOMITIANVS

EX AVRO.

CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS.
1. COS. V. Parthus reſtituens ſigna militaria. Nummus Auguſti reſtitutus. Vidimus in argenteis Auguſtæis num. 89. cum titulo SIG. RECEP.

CAES. AVG. F. DOMITIANVS. COS. VI.
2. PRINCEPS. IVVENTVTIS. Veſta ſedens, dextra Palladium, ſiniſtra haſtam.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. P. M. TR. P. COS. VIII. P. P.
3. FESTINA. LENTE. Nummus Auguſti reſtitutus. Delphinus anchoræ obvolutus.

CAESAR. AVG. F. DOMITIANVS.
4. COS. V. Domitianus equo vectus. Similis in argenteis.

IMP. CAES. DOMITIANVS. AVG. P. M.
5. TR. POT. IMP. II. COS. VIII. DES. VIIII. P. P. Palladis caput.

CAES. AVG. F. DOMIT. COS. III.
6. PRINCEPS. IVVENTVTIS. Dea Spes.

FINIS.

ER-

Digitized by Google

ERRATA.

PAg. 1. *num.* 2. nummo 50. *lege* numero 50. Pag. 2. *num.* 6. *lin.* 4. *lege* Palæmoni & *lin.* 7. Palæmon. *lin.* 9. *lege* Nymphæ. Pag. 5. *lin.* 4. *lege* ΣΩΤΗΡΑ, ſeu ΑΛΕΞΙΚΑΚΟΝ. *num.* 19. *lin.* 1. *lege* Africæ. *lin.* 6. *lege* fœcunda. Pag. 6. *lin.* 4. *lege* eandem. Pag. 7. *num.* 1. *lege* CAESAR. *num.* 3. *lege* Tribunitia. Pag. 8. *num.* 21. ſedens. *lege* ſedentis. Pag. 9. *num.* 30. *lege* Felicitas. *num.* 33. *lege* in laurea. *num.* 38. *lege* Cæſare. Pag. 10. *num.* 43. *lege* Crocodilus. Pag. 11. *lin.* 17. *lege* Diœceſeon. Pag. 12. *num.* 6. *lin.* 1. *lege* ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΚΑΙΣΑΡΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. & *lin.* 3. incidet. *lege* inſidet. & *lin.* 18. cuſtos. *lege* cuſoa exiſtimandum. Extant. Pag. 15. *num.* 22. *lin.* 4. *lege* Parthorum *num.* 25. cernimus. Opus. *lege* cernimus, opus. Pag. 16. *num.* 29. *lin.* 2. enigmatis. *lege* ænigmatis. *lin.* 3. Aedipum. *lege* Oedipum. *lin.* 16. & 19. geminos. *lege* Geminos. *lin.* 21. *dele* Vide &. *ac lege* Interpres. & *lin.* 22. *dele* Quare. Pag. 18. *num.* 38. *lin.* 9. *contulebat*. *lege*. *conſulebet*. & *lin. ſeq* ædere. *lege* edere. Pag. 19. *lin.* 1. *lege* edita, exiluit Theogenes. Pag. 20. *lin.* 1. *lege* Græci. *num.* 47. victiſque. *lege* vittiſque. *lin.* 3. pertinet. *lege* pertinent. *num* 50. *dele* ſuper ponte Tyberis. *lin.* 10. *lege* edita. Pag. 21. *num.* 52. *lege* periſtylio. *num.* 57. *lege* lituus. Pag. 22. *num.* 69. *lege* ΣΩΤΕΙΡΑ. Pag. 23. *num.* 82. *lin.* 10. Heic. *lege* Hic. & *lin. ſeq.* contulit. *lege* conſulit, Pag. 26, *num* 9. AVGVΣ. TI, *lege* AVGVSTI. Pag. 27. *num.* 21. *lin.* 6. *lege* editum. Pag. 29. *num.* 3. Tres. C. *ſcribe* Tres C. Pag. 30. *num.* 12. *lege* Cæſoniæ. & *lin.* 8. Proaviam. *lege* proaviæ. Pag. 33. *num.* 14. *lege* comœdiam. *num.* 20. *lege* interpretatur. Pag. 34. *num.* 4. exprobavit. *lege* exprobravit. Pag. 40. *lin* 7. *lege* Camœnas. & *lin* 31. *lege* Africam. Pag. 42. *num.* 13. *lin.* 2. & 4. *lege* citharœdico. *ſic lin.* 6. citharœdus. & *lin.* 14. citharœdo. *num.* 14. delata. *lege* deleta. *num.* 18. *lege* Judææ. Pag. 43. *lin.* 26. *lege* Carthaginis. *num.* 19. *lege* OLYMPIAS. *lin.* 6. *lege* prægnante. Pag. 44. *lin.* 4. *lege* pronuntiavit. *num.* 21. Marcellum. *lege* Macellum. *lin.* 9. *lege* Carthaginenſes. *lin.* 12. *lege* Varronem. Pag. 45. *num.* 22. adoleſcenti. *lege* adoleſcentis. Pag. 46. *num.* 34. *lin.* 28. *lege* Citharœdorum. Pag. 47. *num.* 38. *lege* Africæ. & *lin.* 3. *lege* ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ *num.* 42. *lege* citharœdus. Pag. 62. *num.* 16. *lin.* 5. pœne. *lege* penè. Pag. 63. *num.* 34. *lege* Judææ. Pag. 68. *num.* 9. Avo caput. *lege* AVG. Caput. Pag. 72. *num.* 11. ponebatur. *lege* ponebantur. Pag. 73. *num.* 16. rami lauro. *lege* ramo lauri. Pag. 76. *num.* 13. *lege* mœrens. *num.* 15. *lege* mœſta. Pag. 79. *lin.* 1. & 2. *lege* Africæ. Pag. 80. *num.* 10. *lege*. Amalthæa. *num.* 11. cuſus, Minervam. *lege* cuſus, Apollinem, & Minervam.

Digitized by Google

Digitized by Google